

รายงานวิชาการ

ฉบับที่ สพส. 7/2549

อุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

สำนักพัฒนาและส่งเสริม
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

รายงานวิชาการ

ฉบับที่ สพส. 7/2549

อุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

พรพินิจ พูลลาภ

สำนักพัฒนาและส่งเสริม
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
นายอนุสรณ์ เนื่องผลมาก

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริม
นายไชยา เจริญวงศ์

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ
นายพรรษา บุรณวิช

จัดพิมพ์โดย กลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักพัฒนาและส่งเสริม
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3674 โทรสาร 0 2640 9859

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2549
จำนวน 20 เล่ม

ข้อมูลการลงรายการบรรณานุกรม

พรพินิจ พูลลาภ

อุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี/โดย พรพินิจ พูลลาภ กรุงเทพฯ:
กลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักพัฒนาและส่งเสริม
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2549.

จำนวน 76 หน้า

รายงานวิชาการ ฉบับที่ สพส. 7/2549

คำนำ

การค้าในตลาดโลกปัจจุบันมีแนวโน้มการเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) มากขึ้น ไทยเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับในเรื่องนี้ เนื่องจากระบบการค้าของไทยเป็นลักษณะตลาดเปิด จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงกระแสการค้าโลกที่นับวันจะเป็นการค้าที่แข่งขันกันอย่างเสรีและรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ไทยได้ดำเนินนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีระดับภูมิภาคอยู่ก่อนแล้ว โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) และ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักคือการเปิดตลาดการค้าเสรีด้วยมาตรการการลดพิกัดอัตราภาษีระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกัน ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงมักจะเกิดการปกป้องและการกีดกันทางการค้าที่รุนแรงขึ้นตามมาด้วยเสมอ ดังนั้น ในการตั้งรับภาวะการแข่งขันในรูปแบบใหม่ของการค้าโลก ไปจนถึงการลดอุปสรรคและข้อกีดกันต่างๆทางการค้า ภาครัฐจึงเริ่มดำเนินนโยบายจัดทำเขตการค้าเสรีเป็นแบบระหว่าง 2 ประเทศหรือระดับทวีปาคีขึ้น เพื่อการขยายตลาดการค้าการลงทุน ตลอดจนการสร้างพันธมิตรและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ผู้เขียนจึงได้ประมวลข้อมูลเบื้องต้น ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์การค้าการลงทุนหลังการเปิดเขตการค้าเสรีของอุตสาหกรรมพื้นฐานสำหรับใช้ประกอบการปฏิบัติงานและเผยแพร่ผู้สนใจ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมให้มีความสามารถในการแข่งขันและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

รายงานวิชาการ เรื่อง “อุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี” เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นและติดตามสถานการณ์การค้าการลงทุนระหว่างไทยกับประเทศคู่เจรจาหลังการเปิดเขตการค้าเสรี โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย วัตถุประสงค์และความเป็นมา สถานะของการเปิดเขตการค้าเสรี สถานการณ์การค้าการลงทุนของไทยกับประเทศคู่ค้าที่ตกลงจัดทำเขตการค้าเสรี ผลกระทบการเปิดเขตการค้าเสรีต่ออุตสาหกรรมพื้นฐาน แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

พรพินิจ พูลลาภ

กลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักพัฒนาและส่งเสริม

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	II
สารบัญตาราง	IV
บทคัดย่อ	VI
คำขอบคุณ	VII
บทนำ	VIII
บทที่ 1 วัตถุประสงค์และความเป็นมา	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 สถานะของการจัดทำเขตการค้าเสรี	4
2.1 ประศคู่เจรจาการเปิดเขตการค้าเสรี	4
2.2 ความผูกพันและความร่วมมือตามข้อตกลงภายใต้ FTA	5
2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่	11
บทที่ 3 เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	17
3.1 เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	17
3.2 การค้าระหว่างไทย-ออสเตรเลีย	18
3.3 ผลต่อการค้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐาน	20
บทที่ 4 เขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์	25
4.1 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์	25
4.2 การค้าระหว่างไทย-นิวซีแลนด์	29
4.3 ผลกระทบหลังการเปิดเขตการค้าเสรี	30
บทที่ 5 เขตการค้าเสรีไทย-จีน	32
5.1 เขตการค้าเสรีไทย-จีน	32
5.2 การค้าระหว่างไทยกับจีน	33
5.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 6 เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย	39
6.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย	39
6.2 การค้าระหว่างไทยกับอินเดีย	40
6.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้า	42
บทที่ 7 เขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น	45
7.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น	45
7.2 การค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น	46
7.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้าเสรี	50
บทที่ 8 เขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา	51
8.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา	51
8.2 การค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา	52
8.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้าเสรี	54
บทที่ 9 เขตการค้าเสรีไทย-เปรู	55
9.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทยกับเปรู	55
9.2 การค้าระหว่างไทยกับเปรู	55
9.3 ผลการเปิดเขตการค้าเสรี	57
บทที่ 10 เขตการค้าเสรีไทย-บราซิล	61
10.1 เขตการค้าเสรีไทย-บราซิล	61
10.2 การค้าระหว่างไทยกับบราซิล	62
บทที่ 11 เขตการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรียุโรป	63
11.1 เขตการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรียุโรป	63
11.2 การค้าระหว่างไทยกับเอฟตา	63
11.3 ผลกระทบการเปิดเขตการค้าเสรี	65
บทที่ 12 เขตการค้าเสรีไทย-กลุ่มอนุทวีป	66
12.1 เขตการค้าเสรีไทย-กลุ่มอนุทวีปหรือบีสเทค	66
12.2 การค้าระหว่างไทย-กลุ่มอนุทวีป	67
12.3 ผลจากการเปิดเขตการค้าเสรี	69
บทที่ 13 บทสรุปและเสนอแนะ	70
13.1 สรุปผลต่อการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐาน	73
13.2 ข้อเสนอแนะและมาตรการรองรับการเปิดเขตการค้าเสรี	73
เอกสารอ้างอิง	76

สารบัญตาราง

	หน้า
1. ระยะเวลาการลดภาษีตามข้อผูกพันของไทย-อินเดีย	9
2. สินค้าเข้าของไทยปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	13
3. การค้าไทยปี 2548 กับประเทศคู่ค้าที่จัดทำเขตการค้าเสรี	14
4. สถิติการค้าไทย-ออสเตรเลีย	19
5. ออสเตรเลียแหล่งนำเข้าโลหะทองคำของไทย	21
6. ระยะเวลาการลดภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของนิวซีแลนด์ภายใต้ FTA	15
7. สถิติการค้าไทย-นิวซีแลนด์	29
8. สถิติการนำเข้าและส่งออกโลหะจากออสเตรเลียปี 2541-2547	22
9. รายการระยะเวลาการลดอัตราภาษีนำเข้าของไทยภายใต้ FTA	30
10. รูปแบบและเวลาการลดภาษีสินค้าปกติระหว่างอาเซียน-จีน	32
11. รูปแบบและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง	33
12. สถิติการค้าระหว่างไทย-จีน	33
13. จีนแหล่งนำเข้าสินค้ารายใหญ่ของไทยปี 2544-2548	34
14. สินค้าเข้าของไทยจากจีนปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	35
15. ระยะเวลาการลดภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของจีนภายใต้ FTA	36
16. ระยะเวลาการลดภาษีตามข้อผูกพันของไทย-อินเดีย	39
17. สถิติการค้าระหว่างไทย-จีน	40
18. สินค้าเข้าของไทยจากอินเดียปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	41
19. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยจาก 82 รายการภายใต้ FTA	43
20. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของอินเดียจาก 82 รายการภายใต้ FTA	44
21. สถิติการค้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่น	46
22. สินค้าเข้าของไทยจากญี่ปุ่นปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	47
23. ญี่ปุ่นแหล่งนำเข้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กของไทยปี 2546-2548	48
24. สถิติการค้าระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา	52
25. สินค้าออกของไทยไปสหรัฐอเมริกาปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	53
26. สถิติการค้าระหว่างไทย-เปรู	56
27. สินค้าเข้าของไทยจากเปรูปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
28. สถิติการค้าระหว่างไทย-บราซิล	62
29. สถิติการค้าระหว่างไทย-เอฟตา	63
30. สินค้าเข้าของไทยจากเอฟตาปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)	64
31. สถิติการค้าระหว่างไทย-กลุ่มอนุทวีป	67
32. สินค้าออกของไทยไปกลุ่มอนุทวีป	68

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับ 8 ประเทศ และ 2 กลุ่มประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน อินเดีย บารเรน เปรู สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ กับอีก 2 กลุ่มประเทศ ได้แก่ กลุ่มอนุทวีปรอบอ่าวเบงกอลหรือบีสเทค BIMSTEC (บังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย ภูฏาน และเนปาล) และ สมาคมการค้าเสรียุโรปหรือเอฟตา (European Free Trade Association : EFTA) ซึ่งกลุ่ม EFTA ประกอบด้วย ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และ ลิกเตนสไตน์

ความตกลงที่ลงนามบังคับใช้ไปแล้ว 4 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน และ อินเดีย โดยประเทศที่เหลือตามแผนเดิมจะให้เสร็จสิ้นภายในปี 2549-2550 ซึ่งประเทศออสเตรเลียมีผลใช้ไปเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2548 ประเทศนิวซีแลนด์มีผลใช้ไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 เช่นเดียวกับประเทศจีนใช้ไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 โดยการเปิดเสรีกับประเทศจีนมีบางส่วนใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 จำนวน 116 รายการ (พิกัด 07-08) เป็นข้อตกลงที่อยู่ภายใต้กรอบเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ที่ใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 (พิกัด 01-08) ส่วนประเทศอินเดียมีผลบังคับใช้ไปเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2547 เฉพาะสินค้ากลุ่มเร่งลดภาษี (Early Harvest) เพียง 82 รายการ

อุตสาหกรรมพื้นฐาน อาทิ อุตสาหกรรมแร่และโลหะ ปูนซีเมนต์ เคมีภัณฑ์ พลาสติก อัญมณี แก้วกระจก และเซรามิก เป็นต้น เป็นสินค้าที่ถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมการก่อสร้างและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอาหารและผลไม้กระป๋อง และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมพื้นฐานปรับตัวขึ้นตามอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่อัตราการขยายตัวเติบโตต่อเนื่อง

การเปิดเขตการค้าเสรีน่าจะเป็นเครื่องมือทางการค้าช่วยสร้างความมั่นคงด้านวัตถุดิบที่ปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยการนำเข้าวัตถุดิบ เพื่อเตรียมความพร้อมเพิ่มศักยภาพให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน รองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรี เนื่องจากแร่ในประเทศมีปริมาณสำรองและความสมบูรณ์ลดน้อยลงจึงจำเป็นต้องนำเข้าแร่คุณภาพดีที่ในประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ แร่จึงเป็นสินค้าที่ต้องนำเข้าปี 2548 ประมาณ 34,000 ล้านบาท ซึ่งอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีผลผลิตกว่า 35,000 ล้านบาท ผลผลิตที่ได้กว่าร้อยละ 90 เพื่อการใช้ในประเทศ แม้มีแร่ส่งออกอยู่ประมาณ 16,000 ล้านบาท สำหรับอุตสาหกรรมโลหะปี 2548 มีมูลค่าการผลิตประมาณ 254,000 ล้านบาท เป็นมูลค่าการผลิตของโลหะเหล็กประมาณร้อยละ 90 แต่ยังมีผลิตภัณฑ์ที่ในประเทศผลิตได้ไม่พอสอดคล้องความต้องการใช้ทำให้การนำเข้าโลหะแต่ละปีมูลค่ายังสูงมาก

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ คุณไชยา เจริญวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริม คุณพรชา บุรณวิช หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักพัฒนาและส่งเสริม ที่กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาข้อมูลการจัดทำรายงานวิชาการนี้ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยเหลือสนับสนุนจนเอกสารประสบความสำเร็จลุล่วง สำหรับเป็นแนวทางศึกษาเบื้องต้นและติดตามสถานการณ์การจัดทำเขตการค้าเสรี เพื่อประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไป

พรพินิจ พูลลาภ
เศรษฐกร 6ว.

บทนำ

ไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกมากเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเป็นพลวัตสูงทำให้ไม่อาจปฏิเสธการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ ได้ตั้งแต่ระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับโลก การสร้างพันธมิตรย่อมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ทั้งด้านการค้าการลงทุนและความร่วมมืออื่นๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยเฉพาะการเป็นประเทศที่มีลักษณะเปิดเช่นไทย เนื่องจากยังมีความต้องการที่จะแลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศกับสินค้าที่ในประเทศไม่มีความสามารถในการผลิต หรือผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ เพราะ การขาดแคลนวัตถุดิบ ขาดเทคโนโลยี และบุคลากรที่เชี่ยวชาญ ไปจนถึงเงินทุน ดังนั้น เพื่อการเติมเต็มให้กับข้อด้อยหรือจุดอ่อนดังกล่าว การเปิดเขตการค้าเสรีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถช่วยให้เกิดช่องทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในการขยายตลาดการค้าการลงทุนได้มากขึ้น

นอกจากการเปิดเขตการค้าเสรีจะช่วยขยายโอกาสทางการค้า ยังจะช่วยลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าต่างๆ ลงได้ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการได้อีกทางหนึ่งเนื่องจากสินค้านำเข้าส่วนหนึ่งเป็นวัตถุดิบ ก่อนการนำประเทศก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันในระดับสากลอย่างแข็งแกร่งต่อไป ทั้งนี้ ต้องอยู่บนเงื่อนไขที่มีความพร้อมและความเข้มแข็งพอ

ในปี 2548 การค้าระหว่างไทยกับคู่ค้าที่จัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) รวมประมาณ 4,236,647 ล้านบาท จากการค้ากับทุกประเทศทั่วโลกรวม 9,193,948 ล้านบาท ไทยมีการส่งสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานไปประเทศคู่ค้าเพิ่มมากขึ้น เช่น เม็ดพลาสติกไปประเทศอินเดีย กลุ่มบีมสเทค เปรู จีน และนิวซีแลนด์ ขยายตัวร้อยละ 187, 88, 38, 35 และ 23 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์พลาสติกส่งไปประเทศเปรูขยายตัวร้อยละ 272 สินค้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กไปประเทศออสเตรเลีย จีน อินเดีย กลุ่มบีมสเทค และบาร์เรน ขยายตัวร้อยละ 110, 96, 70, และ 34 ตามลำดับ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ไปประเทศบาร์เรน ขยายตัวร้อยละ 90 อัญมณีและเครื่องประดับส่งไปประเทศบาร์เรน สหรัฐอเมริกา และกลุ่มเอฟตา ขยายตัวร้อยละ 104, 33 และ 21 ตามลำดับ และปูนซีเมนต์ ส่งไปกลุ่มประเทศบีมสเทคขยายตัวร้อยละ 80

หลังการเปิดเขตเสรีการค้า ไทยมียอดการค้าเกินดุลร่วมสองหมื่นล้านบาทกับประเทศอินเดีย และ นิวซีแลนด์ ซึ่งเพิ่มมากขึ้นก่อนที่เริ่มมีการเปิดเขตการค้าเสรี ในส่วนของการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจา ยังไม่มีผลเริ่มใช้การเปิดเขตการค้าเสรี ไทยยังคงเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามากถึง 330,893 ล้านบาท

การเปิดเขตการค้าเสรีจะช่วยให้ไทยสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในประเทศคู่ค้าสำคัญไว้ได้ ไปจนถึงช่วยให้การส่งออกในประเทศที่ไทยเสียดุลการค้าสูงปรับสมดุลลงได้

สำหรับการค้าการลงทุนของอุตสาหกรรมแร่และโลหะของไทยในตลาดโลก โดยรวมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยเทียบกับในระดับภูมิภาคอาเซียน หรือกับออสเตรเลียจัดว่าไทยยังเป็นผู้ผลิตรายเล็ก ยิ่งถ้าเปรียบกับผู้ผลิตรายใหญ่จากทั่วโลก นับว่าไทยมีคู่แข่งรายสำคัญจำนวนมาก เริ่มจากประเทศสหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่น เนื่องจากเป็นประเทศผู้ผลิตแร่รายใหญ่ของโลก ดังนั้น ผู้ประกอบการในประเทศจำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งให้ธุรกิจอีกมาก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันการดำเนินธุรกิจให้มีอัตราการเติบโตที่ยั่งยืน เนื่องจากสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว สามารถส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรม

บทที่ 1

วัตถุประสงค์และความเป็นมา

1.1 หลักการและเหตุผล

เขตการค้าเสรี หรือ เอฟทีเอ (Free Trade Area : FTA) เป็นการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าระหว่างกันลงทั้งทางด้านภาษีและกฎระเบียบมาตรการต่างๆที่ไม่ใช่ภาษี ให้เกิดช่องทางสร้างโอกาสขยายตลาดการค้าและการลงทุนไปสู่ต่างประเทศมากขึ้น ตลอดจน เสริมสร้างพันธมิตรทางการค้า เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยด้านภาษีศุลกากรต่างต้องการให้ลดเหลือเป็นอัตราร้อยละ 0 หรือลดลงให้เหลือน้อยที่สุด การจัดทำเขตการค้าเสรีในอดีตมุ่งเน้นด้านการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า (Goods) แต่การค้าเสรีในปัจจุบันจะรวมไปถึงการเปิดเสรีด้านการบริการ (Services) และการลงทุนด้วย การจัดทำเขตการค้าเสรีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญทางการค้า ที่ช่วยสร้างอำนาจการต่อรองกับประเทศคู่ค้าได้มากขึ้น ที่สำคัญเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการก่อนการก้าวเข้าสู่เวทีโลก ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงหรือจะปฏิเสธได้ เนื่องจากไทยเป็นประเทศเปิดมีระบบเศรษฐกิจแบบแข่งขันอย่างเสรี การจัดทำเขตการค้าเสรีจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการค้ายุคตลาดโลกซึ่งมีระบบการค้าเสรีมากขึ้น

ภาครัฐตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับตัวของภาคธุรกิจหรือผู้ผลิตในทุกระดับ เพื่อให้สามารถขยายตลาดการค้าการลงทุนสู่ภูมิภาคอื่นเพิ่มขึ้น และช่วยลดการเสียเปรียบคู่แข่งจากต่างประเทศและการถูกละเมิดทางการค้า เพื่อช่วยเหลือและเสริมสร้างให้เกิดความแข็งแกร่ง ก่อนการทำการรอบเจรจากับแต่ละประเทศได้ศึกษาวิจัยและคำนึงถึงจุดอ่อนจุดแข็งเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียและประโยชน์ของผู้ประกอบการในประเทศเป็นประเด็นหลัก อีกทั้ง ได้พิจารณาเงื่อนไขข้อตกลงต่างๆอย่างถี่ถ้วนก่อนลงนามความตกลง ตลอดจน ได้เตรียมสร้างความพร้อมให้กับทุกภาคส่วนที่ยังไม่พร้อมในการแข่งขัน เห็นได้จากในรอบความตกลงจะให้ระยะเวลาในการปรับตัว 10-15 ปี เพื่อสร้างความเข้มแข็งรองรับการแข่งขันไม่ให้เกิดผลกระทบหรือได้รับผลกระทบน้อยที่สุด จะได้บรรลุเป้าหมายของการเปิดเขตการค้าเสรี ทั้งการเพิ่มโอกาสทางการค้าการลงทุนและเป็นช่องทางขยายตลาดการส่งออกให้มากขึ้น

อุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ เนื่องจากสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายสาขา เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นต้น โดยอุตสาหกรรมพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมโลหะอื่นๆที่ไม่ใช่เหล็ก อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมแก้วและกระจก อุตสาหกรรมเซรามิก และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เป็นต้น

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีภารกิจหลักเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ทำหน้าที่ กำกับ ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุน

อุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้แก่ภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ จึงเห็นความสำคัญของการจัดระบบข้อมูลเรื่องการเปิดเขตการค้าเสรี และข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ให้เป็นปัจจุบันเพื่อการศึกษาวิเคราะห์และติดตามผลที่เกิดจากความตกลงทางการค้า ให้เกิดความมั่นคงกับการประกอบการ เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับใช้ประกอบการพิจารณากำหนดแผนงานหรือเสนอนโยบายต่างๆ ในการกำหนดทำที่และประเด็นหารือเกี่ยวกับงานความร่วมมือระหว่างประเทศและกรอบความตกลงในการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรี ให้เกิดความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของประเทศ ทันต่อสถานการณ์ของโลกโดยเฉพาะในปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นพลวัต เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประกอบการและประเทศชาติ รวมทั้งการนำข้อมูลออกเผยแพร่ต่อผู้สนใจทั่วไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 ศึกษา และรวบรวม ข้อมูลการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ เพื่อติดตามผลจากการเปิดเขตเสรี

1.2.2 ศึกษา และวิเคราะห์ ศักยภาพการลงทุน การแข่งขัน การจำหน่ายในประเทศ การส่งออก และผลกระทบหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

1.2.3 ศึกษาตลาดส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยในตลาดคู่ค้าที่เปิดเขตการค้าเสรี อุปสงค์ อุปทาน และแนวโน้มสัดส่วนของตลาดสินค้าไทย

1.2.4 ศึกษา และรวบรวม ผลกระทบต่อการค้าการลงทุนจากการเปิดเขตการค้าเสรี อาทิ การปรับพิภักดิ์อัตราภาษี มาตรการทางการค้า กฎ ระเบียบ กติกา และข้อตกลง ของประเทศคู่เจรจา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ศึกษาสถานการณ์การค้าการลงทุน การแข่งขัน และพิภักดิ์อัตราภาษีศุลกากร

1.4.2 ศึกษาผลกระทบอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศ

1.4.3 วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และผลกระทบหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

1.4.4 เสนอแนวทางมาตรการรองรับการปรับตัวของอุตสาหกรรมพื้นฐาน

1.4.5 กำหนดทำที่ของอุตสาหกรรมพื้นฐานไทยในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเทศคู่ค้าที่เจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีจำนวน 8 ประเทศ และ 2 กลุ่มประเทศ

1.4.2 ศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบต่อสถานการณ์การค้าการลงทุนของอุตสาหกรรมพื้นฐาน

1.4.3 ศึกษา และวิเคราะห์การปรับพิภักัอัตราภาษีภายใต้ FTA สรุปปัญหาอุปสรรค เสนอแนวทางการปรับตัว และแนวทางการพัฒนาส่งเสริม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงผลกระทบการเปิดเสรีต่ออุตสาหกรรมพื้นฐานไทย

1.5.2 ทราบแนวทางการวางแผนเตรียมรองรับการเปิดเขตการค้าเสรี

1.5.3 มีช่องทางเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในประเทศ

1.5.4 มีระบบข้อมูลเป็นปัจจุบัน สะดวกสำหรับการปฏิบัติงาน และติดตามสถานการณ์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอย่างรวดเร็วทันที่ ในการกำหนดนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของอุตสาหกรรมพื้นฐาน

บทที่ 2

สถานะของการเปิดเขตการค้าเสรี

2.1 ประเทศคู่เจรจาการเปิดเขตการค้าเสรี

นอกจากเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ อาฟตา (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ของประเทศในภูมิภาคเดียวกันในอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ซึ่งอัตราภาษีตามข้อตกลงกำหนดกลุ่มสินค้าที่มีอัตราสูงกว่าร้อยละ 20 ให้ปรับเป็นร้อยละ 0-5 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2546 และกลุ่มที่มีอัตราภาษีเท่ากับหรือต่ำกว่าร้อยละ 20 ให้ปรับเป็นร้อยละ 0-5 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2543

ปัจจุบันประเทศไทยตกลงจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) กับ 8 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน อินเดีย บาหลีเรน และเปรู และ 2 กลุ่มประเทศ

โดย 2 กลุ่มประเทศ ได้แก่ กลุ่มอนุทวีปรอบอ่าวเบงกอล หรือบีมสเทค (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) ประกอบด้วย ประเทศไทย บังกลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ภูฏาน และเนปาล และกับอีกกลุ่ม ได้แก่ สมาคมการค้าเสรียุโรปหรือเอฟตา (European Free Trade Association : EFTA) ซึ่งกลุ่ม EFTA ประกอบด้วย ประเทศไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และลิกเตนสไตน์

การเปิดเขตการค้าเสรีกับแต่ละประเทศมีลักษณะที่จัดทำ 2 รูปแบบ คือ

- การจัดทำที่มีเป้าหมายเฉพาะการลดภาษีและลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ประเทศที่จัดทำในรูปแบบนี้ ได้แก่ จีน อินเดีย และ บีมสเทค (BIMSTEC)
- การจัดทำแบบที่ต้องการครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน (Comprehensive) ประเทศที่จัดทำในรูปแบบนี้ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เปรู ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา

สำหรับความตกลง FTA ที่เจรจาเสร็จสิ้นและลงนามความตกลงโดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตามกรอบความตกลงและเปิดเขตการค้าเสรีไปแล้วมี 4 ประเทศ ดังนี้

1. ประเทศออสเตรเลีย ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548
2. ประเทศนิวซีแลนด์ ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership : CEP) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548

3. FTA ไทย-จีน เปิดเสรีภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีน เป็นสินค้าเฉพาะในกลุ่มผักและผลไม้ ตามพิกัดสินค้า 07-08 ทุกรายการ (รวม 116 รายการ ตามพิกัดศุลกากร 6 หลัก) ลดเหลือร้อยละ 0 ให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 ซึ่งมีกว่าด้วยแหล่งกำเนิดโดยเกณฑ์การใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)

ส่วน FTA ระหว่างอาเซียน-จีน ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement : ACFTA) ซึ่งได้เคยมีการเปิดการค้าเสรีมาก่อนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 เฉพาะเพียงในกลุ่มสินค้าเกษตรภายใต้พิกัด 01-08 แต่สำหรับความตกลงที่เสร็จสิ้นทุกรายการสินค้า เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2548

4. FTA ไทย-อินเดีย (Thailand-India Free Trade Agreement : TIFTA) ทั้งนี้ การเจรจายังไม่เสร็จสิ้นทั้งหมด แต่ได้มีการตกลงให้ปรับลดพิกัดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าบางส่วนเพื่อเร่งลดภาษี (Early Harvest Program : EHP) เหลือเป็นอัตราร้อยละ 0 ไปแล้ว โดยครอบคลุมสินค้าในเบื้องต้นจำนวนเพียง 82 รายการ เริ่มใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 ซึ่งจะทยอยลดไปจนถึงวันที่ 1 กันยายน 2549 ให้เหลือเป็นศูนย์

ส่วนอีก 4 ประเทศ ที่เหลือ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา บาห์เรน และเปรู ตามแผนเดิมคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2549 ซึ่งอีก 2 กลุ่ม คือ บีสเทค และเอฟตา ตามแผนการเจรจาต้องการให้เสร็จสิ้นภายในปี 2549-2550

อย่างไรก็ตาม ตามกรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับประเทศญี่ปุ่นกำหนดเดิมการเตรียมลงนามคือในวันที่ 3 เมษายน 2549 นั้น ได้เลื่อนออกไปตามความจำเป็นทางการเมืองที่มีการประกาศยุบสภาไปเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 คาดว่าหากทุกอย่างมีความเรียบร้อยและได้รัฐบาลชุดใหม่การลงนามน่าจะสามารถกำหนดใหม่ได้โดยเร็ว

การเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีนอกจากจัดทำกับประเทศคู่ค้ารายประเทศซึ่งเป็นแบบทวิภาคีดังกล่าวแล้ว ไทยยังมีการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีภายใต้กลุ่มอาเซียนอีก 3 ประเทศ หรือที่เรียกว่า อาเซียน+3 ได้แก่ FTA ระหว่างอาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น และ อาเซียน-เกาหลี

นอกจากนี้ ยังมีประเทศซึ่งกำลังเตรียมการที่จะเจรจาและอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTA เพิ่มเติมอีก อาทิ ประเทศแอฟริกาใต้ แคนาดา ชิลี เม็กซิโก และอาเซียน-อินเดีย

2.2 ความผูกพันและความร่วมมือตามข้อตกลงภายใต้ FTA

กรอบการเจรจาเปิดการค้าเสรีครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทุกด้าน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น รวมถึงจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าระหว่างกัน การจัด

อบรมและสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรทั้งสองประเทศ โดยการเจรจาจะแบ่งข้อตกลงออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. เปิดเสรีด้านการค้าสินค้า
2. เปิดเสรีด้านบริการและการลงทุน

ทั้งนี้ ข้อตกลงตามกรอบความตกลงการเปิดเขตการค้าเสรีแบบทวิภาคีกับแต่ละประเทศซึ่งลงนามแล้วนับเป็นสนธิสัญญาที่เป็นพันธกรณีผูกพันซึ่งกันและกันระหว่างคู่สัญญาต้องถือปฏิบัติ ซึ่งหากคู่สัญญาฝ่ายใดไม่ทำตามข้อตกลงที่ให้ไว้ นับเป็นความผิดตามกฎหมายถึงต้องชดเชยค่าเสียหาย อย่างไรก็ตาม จะมีข้อบทกำหนดไว้ให้ระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสมีการประชุมทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ กันทุก ๆ ปี หรือตามที่จะมีการระบุไว้ สำหรับความผูกพันทางการค้าตามข้อตกลงรายประเทศที่ลงนามและมีผลใช้บังคับแล้ว มีดังนี้

(1.) ข้อผูกพัน ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย สรุปดังนี้

- 1.1 เริ่มมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2548
- 1.2 การลดภาษีสินค้า

- ฝ่ายไทย ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณร้อยละ 49 ของรายการสินค้า ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 ยกเว้น สินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมบางรายการที่มีความอ่อนไหว ภาษีจะเหลือร้อยละ 0 ภายในระยะเวลา 10, 15 และ 20 ปี โดยมีมาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) สำหรับสินค้าบางรายการ อาทิ สินค้ากลุ่มเหล็กของไทย เป็นต้น

- ฝ่ายออสเตรเลีย ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันที ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณร้อยละ 83 ของรายการสินค้า ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 และ 2558

1.3 การค้าบริการและการลงทุน

- ฝ่ายไทย ให้ออสเตรเลียเข้ามาลงทุนในธุรกิจซึ่งเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ใช้เงินลงทุนสูงและรัฐมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยให้คนออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 60 และกำหนดขนาดของพื้นที่และเงินลงทุนขั้นต่ำไว้เป็นเงื่อนไขด้วย เช่น ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ หอประชุม การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สถาบันอุดมศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงแรมขนาดใหญ่ อุทยานสัตว์น้ำ มาริน่า และเหมืองแร่

อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการถือหุ้นข้างมากของออสเตรเลียอาจผ่อนผันได้สูงสุดเป็นร้อยละ 75 หรือไม่จำกัดสัดส่วนตามเงื่อนไขพิเศษเฉพาะกาล ตาม พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 และต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทยไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมด

1.4 มาตรการสุขอนามัย ไทยและออสเตรเลียได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านนี้เป็นการเฉพาะ เนื่องจากออสเตรเลียนี้มีมาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ที่เข้มงวด

1.5 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ให้ใช้ 2 หลักเกณฑ์ คือ

- สินค้าที่ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly obtained)
- การแปรรูปอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation) หรือกำหนดมูลค่าของวัตถุดิบ (Regional Value Content : RVC)

(2.) ข้อผูกพัน ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ สรุปดังนี้

2.1 เริ่มมีผลใช้บังคับวันที่ 1 กรกฎาคม 2548

2.2 การลดภาษีสินค้า

- ฝ่ายไทย ลดภาษีเป็น 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ สำหรับสินค้าที่นำเข้าจากนิวซีแลนด์ประมาณร้อยละ 54 ของจำนวนรายการทั้งหมด หรือร้อยละ 49 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดจากนิวซีแลนด์ ทั้งนี้ สินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานไทยมีการนำเข้าเล็กน้อย คือ พลาสติกและของทำด้วยพลาสติก

การนำเข้าจากนิวซีแลนด์ไทยจะค่อยๆทยอยลดภาษีเป็น 0 ภายในปี 2553 โดยมีมาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards: SSG) สำหรับสินค้าอ่อนไหวของไทย เช่น นม และผลิตภัณฑ์ เนื้อวัว เนื้อหมู หัวหอมและเมล็ด เป็นต้น จะทยอยลดภาษีเป็น 0 ในปี พ.ศ. 2558-2563 ซึ่งมาตรการปกป้องจะช่วยไม่ให้สินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ส่งผลกระทบเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศของไทย และให้เวลาสำหรับอุตสาหกรรมในการปรับตัว

- ฝ่ายนิวซีแลนด์ จะลดภาษีเป็น 0 ประมาณร้อยละ 79 ของรายการสินค้าเป็นจำนวนกว่า 5,800 รายการ หรือประมาณร้อยละ 85 ของมูลค่าการนำเข้าของนิวซีแลนด์จากไทย ทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ สินค้าสำคัญในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้วัตถุดิบจากอุตสาหกรรมพื้นฐานซึ่งไทยจะได้ประโยชน์จากการส่งออก ได้แก่ รถปิกอัพ เม็ดพลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้า อัญมณีและเครื่องประดับ แก้วและเครื่องแก้ว เครื่องจักรกล ผลิตภัณฑ์เซรามิก และทุนการระบอง เป็นต้น

สินค้าที่เหลือทั้งหมดนิวซีแลนด์จะลดอัตราภาษีเป็นร้อยละ 0 ภายในปี พ.ศ. 2553 ได้แก่ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องเซรามิก เครื่องสำอาง ของทำด้วยเหล็กที่ใช้ในครัวเรือน เป็นต้น ยกเว้น สินค้าสิ่งทอ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า ซึ่งนิวซีแลนด์จะค่อยๆทยอยลดภาษีเป็น 0 ในปี พ.ศ. 2558

2.3 การค้าบริการและการลงทุน

การลงทุนฝ่ายไทยให้คนนิวซีแลนด์เข้ามาลงทุนได้ 100% ในธุรกิจผลิตสินค้าบางประเภท โดยเฉพาะที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยนำเงินมาลงทุนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท อาทิ ธุรกิจผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซอฟต์แวร์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์กระดาษ การแปรรูปอาหารที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นต้น เช่นเดียวกับที่ฝ่ายนิวซีแลนด์ให้กับไทยยกเว้นการประมง สำหรับด้านการค้าบริการทั้งสองฝ่ายจะเปิดเจรจาภายใน 3 ปี หลังความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ

(3.) ข้อผูกพัน ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-จีน สรุปดังนี้

3.1 เริ่มมีผลบังคับใช้วันที่ 1 กรกฎาคม 2548

3.2 การลดภาษีสินค้า

FTA ระหว่างไทย-จีน เปิดการค้าเสรีสินค้าที่มีความพร้อมก่อน (Early Harvest) กลุ่มสินค้าเกษตรภายใต้พิกัดอัตราภาษี 07-08 ทุกรายการ ให้เหลือเป็นร้อยละ 0 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2546

FTA ระหว่างอาเซียน-จีน ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement : ACFTA) โดยได้เคยมีการเปิดการค้าเสรีมาก่อนเฉพาะกลุ่มสินค้าเกษตรภายใต้พิกัดอัตราภาษีศุลกากร 01-08 และถ่านหิน ให้ทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2547 แล้วเสร็จภายในวันที่ 1 มกราคม 2549 สำหรับอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์) และจีน ส่วนอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ (พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม) ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553

ทั้งนี้ ความตกลงที่เจรจาเสร็จสิ้นครบถ้วนทุกรายการสินค้า ที่เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 เดิมที่เคยกำหนดให้เริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 แบ่งออกเป็น

- สินค้าปกติ (Normal Products) ทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 เดิมที่เคยกำหนดให้เริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 แต่เพื่อความพร้อมจึงให้เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 โดยประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 และยืดหยุ่นประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ 1 มกราคม 2558

- สินค้าอ่อนไหว (Sensitive products) อัตราภาษีจะลดมาอยู่ที่ร้อยละ 20 ในปี 2555 และร้อยละ 0-5 ในปี 2561 เป็นสินค้าต้องใช้เวลาปรับตัวนาน

- สินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive products) เนื่องจากเป็นสินค้าซึ่งยังไม่พร้อมที่จะลดและต้องใช้เวลาปรับตัวนานกว่าสินค้าอ่อนไหว ตกลงให้อัตราภาษีลดมาอยู่ที่ไม่เกินเหลือร้อยละ 50 ในปี 2558

3.3 การค้าบริการและการลงทุน

ทั้งอาเซียนและจีน จะเจรจาให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยสร้างนโยบายส่งเสริมการลงทุนเปิดกว้าง และยกเลิกหรือลดมาตรการที่เป็นการเลือกปฏิบัติทั้งหมดระหว่างกัน

นอกจากการลดภาษีสาระสำคัญของความตกลงการค้าสินค้ามีบทบัญญัติข้อผูกพันและพันธกรณี ดังนี้

1. การประติบัติเยี่ยงคนชาติในการเก็บภาษีและกฎระเบียบภายใน
2. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
3. การปรับเปลี่ยนแก้ไขสิทธิประโยชน์
4. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของ WTO
5. การจำกัดปริมาณการนำเข้า และการกีดกันที่มีใช้ภาษี
6. มาตรการปกป้อง (Safeguard Measures)
7. การเร่งพันธกรณี
8. ข้อยกเว้นทั่วไป และข้อยกเว้นทางความมั่นคง
9. การยอมรับสถานการณ์เป็นระบบตลาดของจีน
10. การทบทวนความตกลงการค้าสินค้า

(4.) ข้อผูกพัน ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย สรุปดังนี้

4.1 เริ่มมีผลบังคับใช้วันที่ 1 กันยายน 2547

4.1 การลดภาษีสินค้า

ระยะแรกลดภาษีสินค้าบางส่วน (Early Harvest Scheme: EHS) จำนวน 82 รายการ ททยลดในแต่ละปีตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 ไปจนถึง 1 กันยายน 2549 ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะลดภาษีลงในอัตราร้อยละ 50, 75 และ 100 (ตารางที่ 1.) ของอัตรภาษีปกติ (applied rates)

ตารางที่ 1. ระยะเวลาการลดภาษีตามข้อผูกพันของไทย-อินเดีย

ระยะเวลาการลดภาษี	สัดส่วนของการลดจากอัตรภาษีปกติปีฐาน ณ วันที่ 1 ม.ค. 2547
1 ก.ย. 2547 - 31 ส.ค. 2548	50 %
1 ก.ย. 2548 - 31 ส.ค. 2549	75 %
1 ก.ย. 2549	100 %

โดยให้เปิดเสรีภายในปี 2553 ในจำนวนนี้เป็นสินค้ากลุ่มแร่และโลหะที่ให้มีการปรับลดอัตราภาษีรวมอยู่ด้วย ได้แก่ สินค้าในกลุ่มเหล็กและอะลูมิเนียมจำนวน 8 รายการ อัญมณีและเครื่องประดับอีกจำนวน 4 รายการ

ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการพิจารณาสินค้าที่จะลด/ยกเลิกภาษีระยะต่อไประหว่างกัน ให้มากที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) โดยสินค้าปกติจะแบ่งเป็นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ และ กลุ่มสินค้าที่จะปรับลดลงเพียงระดับใดระดับหนึ่งไม่ใช่ลดเป็นศูนย์

4.3 ด้านการค้าบริการและการลงทุน ได้กำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยเจรจาทยอยตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 และจากการเจรจาล่าสุดครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 9-13 มกราคม 2549 ที่เชียงใหม่ คาดว่าจะหาข้อสรุปได้ภายในปี 2549

4.4 สร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement : MRA) พิธีการศุลกากร การเดินทางของนักธุรกิจ และการออกวีซ่า เป็นต้น รวมถึงการลด/ยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non Tariff Barrier) การจัดทำมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการปกป้อง

สรุปความผูกพันการลดภาษีของไทยกับประเทศที่ลงนามความตกลง

1. ไทย-ออสเตรเลีย สินค้าทุกรายการลดเป็นร้อยละ 0 ปี 2553-2558 ยกเว้น สินค้าเกษตรอ่อนไหวไทยภายในปี 2563-2568 ทั้งนี้ รายการสินค้าเหล็กจะลดภายในปี 2558

2. ไทย-นิวซีแลนด์ สินค้าทุกรายการลดเป็นร้อยละ 0 ปี 2553 เช่น เหล็กรูปพรรณ และของทำด้วยเหล็ก โดยสินค้าเกษตรบางรายการจะลดภายในปี 2568 โดยสินค้าที่ลดเป็นร้อยละ 0 ทันทีวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์เซรามิก เม็ดพลาสติก แก้ว และเครื่องแก้ว เป็นต้น

3. ไทย-จีน ภายใต้อาเซียน-จีน สินค้าทั่วไปทุกรายการจะลดเป็นร้อยละ 0 ในปี 2553 โดยสินค้าอ่อนไหวจะลดเป็นร้อยละ 0-5 ในปี 2561 เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อน-รีดเย็น เหล็กแผ่นเคลือบ เหล็กรูปพรรณ และสแตนเลส และลดเป็นร้อยละ 20 ในปี 2555 แต่สำหรับสินค้าอ่อนไหวสูงจะเป็นร้อยละ 50 ในปี 2558

4. ไทย-อินเดีย ตามแผนเจรจาคาดว่าสินค้าทุกรายการลดเป็นร้อยละ 0 ปี 2553 โดยรายการสินค้าที่ลดภาษีในจำนวน 82 รายการ ซึ่งจะลดเป็นร้อยละ 0 ภายในกันยายนปี 2549 นี้ ได้แก่ รัตนชาติและเครื่องประดับ เหล็กถลุงและเหล็กกึ่งสำเร็จรูป ลวดและสปริง และโลหะอะลูมิเนียม เป็นต้น

2.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่

1. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 เป็น พ.ร.บ. ภายใต้การกำกับ ดูแล ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำกับ ดูแล การอนุญาต การสำรวจ การลงทุนทำเหมืองแก่ผู้ประกอบการเพื่อทำเหมืองแร่ในราชอาณาจักร

2. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เป็น พ.ร.บ.อยู่ ภายใต้การกำกับ ดูแล ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ โดยแยกประเภทธุรกิจออกได้ เป็น 3 บัญชี คือ

2.1 บัญชีหนึ่ง ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจด้วยเหตุผลพิเศษ

2.2 บัญชีสอง คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี โดยแบ่งได้เป็นอีก 3 หมวด กล่าวคือ

หมวด 1 ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือความมั่นคงของประเทศ

หมวด 2 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และ

หัตถกรรมพื้นบ้าน

หมวด 3 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. การผลิตน้ำตาลจากอ้อย
2. การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์
3. การทำเกลือหิน
4. การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดย่อยหิน
5. การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย

2.3 บัญชีสาม คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดี โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ในการประกอบกิจการเหมืองแร่ ซึ่งเป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม จึงอยู่ในบัญชีสอง หมวด 3 ซึ่งห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดการลงทุน ดังนี้

1. ต้องมีคนไทยหรือนิติบุคคลที่มีใช้คนต่างด้าวตามพระราชบัญญัตินี้ถือหุ้นอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของทุนของคนต่างด้าวที่เป็นนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะมีเหตุผลสมควร
2. รัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี อาจผ่อนผันสัดส่วนในเรื่องดังกล่าวให้น้อยลงได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 25
3. ต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทยไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ดังนั้น การเข้ามาลงทุนของคนต่างด้าวเพื่อประกอบกิจการเหมืองแร่จึงต้องผ่านกระบวนการจดทะเบียนที่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ มาเรียบร้อยแล้วก่อนการยื่นขอประทานบัตร ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

สำหรับกรณีการเข้ามาลงทุนภายใต้ข้อตกลง FTA ไทย-ออสเตรเลีย กำหนดให้คนออสเตรเลียถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 60 โดยต้องเป็นธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งในไทยและมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3 ต่อ 1 และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับภายในประเทศ การลงทุนในเหมืองแร่ ได้แก่ การทำเหมืองแร่บนบกและในทะเล จึงสามารถจดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ได้ โดยไม่ต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี และมีกรรมการเป็นคนไทยอย่างน้อย 2 ใน 5 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

3. พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ภายใต้ การกำกับ ดูแล ของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม ในเรื่องหลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติในการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม คณะกรรมการจะผ่อนคลายมาตรการจำกัดการถือหุ้นโดยใช้แนวทางการพิจารณา ดังนี้

3.1 โครงการลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสำรวจ และการทำเหมืองแร่ และการให้บริการตามที่ ปรากฏ ในบัญชีหนึ่งท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน

3.2 โครงการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ไม่ว่าตั้งในเขตใด

3.3 เมื่อมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการเฉพาะสำหรับกิจการที่ให้การส่งเสริมบางประเภท

สถานการณ์การค้าระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้าภายใต้การเปิดเขตการค้าเสรีปี 2548-2549 และแนวโน้ม

การค้าโดยรวมของไทยกับตลาดโลกปี 2548 มีมูลค่ารวม 9,193,948 ล้านบาท เป็นมูลค่าการนำเข้าจำนวน 4,754,637 ล้านบาท (ตารางที่ 2.) มูลค่าการส่งออกจำนวน 4,439,311 ล้านบาท นับเป็นปีที่ไทยเกิดการขาดดุลการค้าสูงถึง 315,326 ล้านบาท แม้ว่าการส่งออกเพิ่มมากกว่าปี 2547 ถึงร้อยละ 15 คือ มูลค่าการส่งออกปี 2547 จำนวน 3,874,824 ล้านบาท เป็นยอดเกินดุลการค้าประมาณ 74,000 ล้านบาท

สถานการณ์การค้าที่เกิดภาวะขาดดุลเป็นผลเนื่องจากได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันตลาดโลกที่ปรับสูงขึ้นต่อเนื่องเมื่อในประเทศจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าทุน ทำให้มูลค่าการนำเข้ารวมปี 2548 เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 จากปี 2547 โดยเป็นมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบสูงขึ้นถึงร้อยละ 61 รวมถึง การนำเข้าเครื่องจักร ทองคำ เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก ซึ่งแต่ละรายการล้วนต่างมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละ 30

อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าโดยรวมในปี 2548 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากสินค้าสำคัญหลายรายการที่สามารถขยายตัวได้สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ได้แก่ กลุ่มรถยนต์ และ อุปกรณ์ เม็ดพลาสติก คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็กและ เหล็กกล้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 41, 35, 29, 28, 22 และ 17 ตามลำดับ

ตารางที่ 2. สินค้าเข้าของไทยปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	น้ำมันดิบ	426,570	684,952	333,344	378,840
2.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	385,220	450,330	228,351	228,670
3.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	313,286	383,634	180,170	188,307
4.	เคมีภัณฑ์	297,374	340,248	167,058	176,570
5.	แผงวงจรไฟฟ้า	293,390	321,247	155,774	171,491
6.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	265,066	348,660	193,332	135,780
7.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	191,516	254,538	120,924	134,400
8.	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและ ผลิตภัณฑ์	145,892	174,561	85,623	110,548
9.	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ	115,473	157,480	80,268	77,609
10.	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	120,668	129,319	62,619	59,121
	อื่นๆ	1,246,717	1,509,670	728,247	789,097
	มูลค่ารวม	3,801,171	4,754,637	2,335,708	2,450,432

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

สถานการณ์การค้าไทยปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2548 การส่งออกมีมูลค่าขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 การนำเข้ามูลค่าเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5 โดยเพิ่มขึ้นใน อัตราที่ลดลง ทั้งนี้ เป็นผลมาจากสินค้ากลุ่มเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กนำเข้าลดลงถึงร้อยละ 30 และการนำเข้าน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 14 ต่างจากการนำเข้าปี 2548 ซึ่งนำเข้าน้ำมันดิบมากขึ้นถึง

ร้อยละ 61 อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งปีแรก 2549 การค้ายังคงมีสถานะเป็นแบบขาดดุลการค้าอยู่ประมาณ 97,000 ล้านบาท โดยขาดดุลน้อยกว่าช่วงเดียวกันของปี 2548 ถึงร้อยละ 70

ประเทศคู่ค้าในกลุ่มที่ไทยตกลงจะเปิดเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีด้วย และประเทศที่ลงนามความตกลงไปแล้วนั้น ปรากฏว่าหลายประเทศไทยยังเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้าอยู่มาก (ตารางที่ 3.) ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น จีน กลุ่มเอฟตา กลุ่มบีสเทค ออสเตรเลีย และบาหลีเรนตามลำดับ

ตารางที่ 3. การค้าไทยปี 2548 กับประเทศคู่ค้าที่จัดทำเขตการค้าเสรี

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	มูลค่าการค้า	การนำเข้า	การส่งออก	เกินดุล (ขาดดุล)
รวมทุกประเทศกับทั้งโลก	9,193,948	4,754,637	4,439,311	(315,326)
อาเซียน (ASEAN)	1,846,159	870,006	976,153	106,147
ญี่ปุ่น	1,650,181	1,047,004	603,177	(443,827)
สหรัฐอเมริกา	1,029,767	349,437	680,330	330,893
จีน	816,396	448,991	367,405	(81,586)
ออสเตรเลีย	257,952	130,576	127,376	(3,200)
อินเดีย	112,285	51,163	61,122	9,959
นิวซีแลนด์	31,060	10,182	20,878	10,696
บาหลีเรน	7,433	4,773	2,660	(2,113)
เปรู	3,578	1,794	1,784	10
กลุ่มอนุทวีป (BIMST-EC)	239,018	124,835	114,183	(10,652)
สมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA)	88,977	57,820	31,157	(26,663)

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์,

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

การค้าของไทยกับประเทศคู่ค้า FTA ปี 2548 รวมมูลค่า 4,236,647 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 20 โดยประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน ยังคงเป็นคู่ค้ารายสำคัญตามลำดับ หลังการเปิดเขตเสรีการค้า ไทยมียอดการค้าเกินดุลร่วมสองหมื่นล้านบาทกับประเทศอินเดีย และ นิวซีแลนด์ ซึ่งเพิ่มมากขึ้นก่อนที่จะเริ่มมีการเปิดเขตการค้าเสรี ในส่วนของการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจายังไม่มีผลเริ่มใช้การเปิดเขตการค้าเสรี ไทยยังคงเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามากถึง 330,893 ล้านบาท (ตารางที่ 3.)

ประเทศที่ไทยตกลงจัดทำกรอบการเปิดเขตการค้าเสรี (FTA) ไทยมีการส่งสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานไปประเทศคู่ค้าเพิ่มมากขึ้น เช่น เม็ดพลาสติกไปประเทศอินเดีย กลุ่มบีสเทคเปรู จีน และนิวซีแลนด์ ขยายตัวร้อยละ 187, 88, 38, 35 และ 23 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์พลาสติกส่งไปประเทศเปรูขยายตัวร้อยละ 272 สินค้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กไปประเทศออสเตรเลีย จีน อินเดีย กลุ่มบีสเทค และบาหลีเรน ขยายตัวร้อยละ 110, 96, 70, และ 34 ตามลำดับ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ส่งไปประเทศบาหลีเรน ขยายตัวร้อยละ 90 อัญมณีและเครื่องประดับส่งไปประเทศบาหลีเรน สหรัฐอเมริกา และกลุ่มเอฟตา ขยายตัวร้อยละ 104, 33 และ 21 ตามลำดับ และปูนซีเมนต์ ส่งไปกลุ่มประเทศบีสเทคขยายตัวร้อยละ 80 เป็นต้น

ทั้งนี้ ไทยก็มีการนำเข้าสินค้าในปี 2548 (ไม่รวมเศษโลหะ) มูลค่ามากกว่า 20,000 ล้านบาท เป็นการนำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย 3,000 ล้านบาท ได้แก่ แทนทาลัม ไนโอเบียม ทองแดง สังกะสี และไทเทเนียม จากประเทศจีน 2,900 ล้านบาท ได้แก่ ถ่านหิน ถ่านโค้ก ทล็กแกรนิต แมกนีไซต์ และดินขาว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้เร่งศึกษาสู่การร่วมลงทุนด้านเหมืองแร่ในต่างประเทศ เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการที่สนใจลงทุนในต่างประเทศเพื่อความมั่นคงด้านวัตถุดิบ และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดการค้าเสรี ต่อไป

แนวโน้มการค้าปี 2549

ปี 2549 คาดว่าปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มปรับลดลงขยายตัวประมาณร้อยละ 4.1 จากปี 2548 ที่ขยายตัวสูงร้อยละ 8.6 ตามผลที่กระทรวงพาณิชย์ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการใช้มาตรการบริหารการนำเข้ามาตั้งแต่เมื่อกลางปี 2548 ในกลุ่มสินค้าสำคัญ คือ น้ำมันดิบ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องจักรและส่วนประกอบ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และเคมีภัณฑ์ ขณะที่การส่งออกจะขยายตัวได้ทั้งในตลาดหลักและตลาดใหม่ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ สหภาพยุโรป โดยเฉพาะกับประเทศคู่ค้าเจรจาที่เปิดเขตการค้าเสรีซึ่งช่วยปรับลดอัตราภาษี อุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีลง เช่น ประเทศจีน และอินเดีย

ทั้งนี้ ปริมาณการภาวะเศรษฐกิจปี 2549 การขยายตัวอาจชะลอตัวลง ซึ่งทางธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอีกหลายสถาบันปรับลดประมาณการค่า GDP จากร้อยละ 4.7-5.7 เป็นร้อยละ 4.5-5 นั้น เนื่องจากมีหลายปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อทิศทางการค้าของประเทศได้มาก นับตั้งแต่ เรื่องราคาน้ำมันตลาดโลกที่ยังผันผวนทรงตัวในระดับสูง 60-70 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามความกังวลหลังการคว่ำบาตรประเทศอิหร่านผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันรายใหญ่อันดับ 2 ของโลกเรื่องการห้ามผลิตนิวเคลียร์ของคณะตรวจสอบโครงการนิวเคลียร์แห่งสหประชาชาติ ความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้นของจีนและอินเดีย ไปจนถึงการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ภาวะเงินเฟ้อ ไข้หวัดนก และความไม่สงบทางการเมืองที่อาจยืดเยื้อ มีผลต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจให้การขยายตัวชะลอลง เมื่อกระทบความเชื่อมั่นในการลงทุนและการบริโภคลดลง ย่อมส่งผลกระทบในด้านลบต่อสถานการณ์การค้าของประเทศให้แนวโน้ม

เปลี่ยนไปในทิศทางที่ชะลอตัวลงได้ โดยเฉพาะค่าเงินบาทซึ่งแข็งค่าขึ้นมากสามารถทำให้การส่งออก ลดลงผู้ผลิตในประเทศอาจต้องลดการลงทุนด้วย

อย่างไรก็ตาม หากบ้านเมืองเกิดความสงบเร็วขึ้น และโครงการเมกะโปรเจกต์ที่ต้อง ชะลอไว้ด้วยเงินลงทุนประมาณ 1.5 แสนล้านบาท สามารถดำเนินการลงทุนไปตามแผนงาน น่าจะ เกิดผลดีต่อภาวะเศรษฐกิจ และต่อเนื่องไปถึงสถานการณ์การค้าให้กลับมีแนวโน้มขยายตัวขึ้น

แนวโน้มการค้าไทยกับประเทศคู่ค้า FTA

การค้าของไทยกับคู่ค้ารายใหญ่ทั้ง 3 ประเทศ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และจีน ยังมี อัตราการส่งออกขยายตัวต่อเนื่อง ส่วนการค้าระหว่างไทยกับประเทศอินเดีย นิวซีแลนด์ และเปรู เป็น ประเทศที่ฝ่ายไทยมีมูลค่าการค้าเป็นแบบเกินดุลและสูงขึ้นมาก โดยการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 67, 57 และ 39 ตามลำดับนับเป็นผลในด้านบวกของการทำ FTA เพราะจากที่ไทยเคยเป็นฝ่ายขาดดุล ให้แก่อินเดียจำนวน 9,099 ล้านบาท เมื่อปี 2547 แต่ในปี 2548 หลังทำ FTA ไทยสามารถกลับมา เป็นฝ่ายเกินดุลอินเดียได้เกือบหนึ่งหมื่นล้านบาท

สำหรับออสเตรเลียไทยมีการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (2546-2548) ร้อยละ 22 ส่วนนิวซีแลนด์ ฝ่ายไทยเกินดุลการค้ามากขึ้นเช่นเดียวกันคือจากเมื่อปี 2547 เกินดุลจำนวน 3,674 ล้านบาท แต่ในปี 2548 ไทยเกินดุล 10,696 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 191

ทั้งนี้ รถยนต์และส่วนประกอบเป็นสินค้าหลักที่ไทยส่งออกไปยังประเทศเหล่านี้ นอกจากนี้ มีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานสำคัญอีกหนึ่งรายการ คือ เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ พลาสติก

บทที่ 3

เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

3.1 เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ความตกลงว่าด้วยการเปิดเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลียหรือ TAFTA (Thailand–Australia Free Trade Agreement : TAFTA) ได้ลงนามความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. การลดภาษีสินค้า

1.1 ฝ่ายไทยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ความตกลงฯ เริ่มมีผลบังคับใช้ ประมาณร้อยละ 49 ของรายการสินค้า โดยส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่ไทยไม่มีศักยภาพในการผลิต และไทยได้ลดให้อาเซียนเป็นร้อยละ 0 ไปแล้ว ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 ยกเว้นสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมบางรายการที่มีความอ่อนไหว ภาษีจะเหลือร้อยละ 0 ภายในระยะเวลา 10, 15 และ 20 ปี โดยมีมาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) สำหรับสินค้าบางรายการ อาทิ สินค้ากลุ่มเหล็กของไทย เป็นต้น

1.2 ฝ่ายออสเตรเลียเสนอลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทันที ในวันที่ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ประมาณร้อยละ 83 ของรายการสินค้า ส่วนที่เหลือจะทยอยลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 และ 2558

2. การค้าบริการและการลงทุน

2.1 ฝ่ายไทยเปิดให้ออสเตรเลียถือหุ้นข้างมากได้ถึงร้อยละ 60 ในปี 2548 สำหรับกิจกรรมย่อยๆ บางประเภท และให้เข้าร่วมทุนกับคนไทยได้ร้อยละ 49.99 ในธุรกิจบริการทุกประเภทยกเว้น การสื่อสาร ขนส่ง และการเงิน นักลงทุนสามารถใช้บริการศูนย์วีซ่าและใบอนุญาตทำงาน (one-stop visa and work permit) ผ่อนคลายเอกสารประกอบการออกใบอนุญาตทำงาน อีกทั้งให้นักธุรกิจออสเตรเลียที่ถือบัตร APEC Business Travel Card (ABTC) สามารถเข้ามาประชุม สัมมนา และติดต่อธุรกิจในประเทศไทยได้สะดวกขึ้น

2.2 ฝ่ายออสเตรเลียเปิดให้ไทยเข้าไปลงทุนในธุรกิจต่างๆ และเป็นเจ้าของ อสังหาริมทรัพย์โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตล่วงหน้าเว้นแต่บางกรณี และได้ผ่อนคลายนโยบายการให้ บุคลากรไทยเข้าไปให้บริการได้มากกว่าอนุญาตให้ประเทศอื่นๆ

2.3 ออสเตรเลียเปิดสาขาธุรกิจการลงทุนให้กับไทยมากกว่าที่ผูกพันไว้ภายใต้ WTO ธุรกิจดังกล่าว ได้แก่ ที่ปรึกษากฎหมาย การตกแต่งภูมิทัศน์ ซ่อมรถยนต์ โทรคมนาคม บริการ ศึกษา เหมืองแร่ และการผลิตสินค้าทุกประเภท

2.4 การเข้าไปทำงานชั่วคราวในออสเตรเลียมีความสะดวกมากขึ้น

- ออสเตรเลียยกเลิกเงื่อนไขการทดสอบตลาดแรงงาน (Labor Market Testing) ให้กับคนไทยเป็นการถาวร กล่าวคือ นายจ้างไม่จำเป็นต้องประกาศหาคนงานในออสเตรเลียก่อน จึงจะสามารถจ้างแรงงานจากภายนอกประเทศได้
- ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้ติดตาม (คู่สมรสและบุตร) เข้าไปทำงานได้คราวละ 4 ปี และสามารถต่ออายุได้ถึง 10 ปี
- พ่อครัวของไทยที่มีประกาศนียบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สามารถไปประกอบอาชีพในออสเตรเลียได้

ส่วนไทยอนุญาตให้นักธุรกิจออสเตรเลียเข้ามาทำงานในไทยได้เฉพาะตำแหน่งผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาทำงานได้คราวละ 1 ปี ต่ออายุได้ไม่เกิน 5 ปี และสามารถให้บริการ one stop service ได้ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมเกินกว่า 30 ล้านบาท รวมทั้งให้นักธุรกิจผู้ถือบัตร APEC Business Travel Card เข้ามาประชุมและติดต่อกิจการในไทยได้ไม่เกิน 90 วัน โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน

3. มาตรการสุขอนามัย

จัดตั้งกลไกเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดแผนงานและกรอบระยะเวลาที่แน่นอน

4. กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ใช้ 2 หลักเกณฑ์ คือ สินค้าที่ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly obtained) และการแปรรูปอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation) ได้แก่ การเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification: CTC) หรือ การกำหนดมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ในประเทศ (Regional Value Content : RVC)

5. ความร่วมมือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้า

ไทยและออสเตรเลียจะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าให้มีความโปร่งใสและสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น เช่น พิธีการด้านศุลกากร พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน โดยจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าระหว่างกัน การจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการ ทั้งนี้ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรของทั้งสองประเทศ

3.2 การค้าระหว่างไทย-ออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญใน 10 อันดับแรกของไทย โดยสัดส่วนการค้าไทยกับออสเตรเลียคิดเป็นร้อยละ 2.8 ต่อการค้ารวมกับตลาดโลก เพิ่มจากสัดส่วนเดิมที่ร้อยละ 2.4 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียที่ผ่านมาเฉลี่ย (2544-2547) ปีละ 150,000 ล้านบาทต่อปี ซึ่งไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้าออสเตรเลียมาตลอด แต่หลังการเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) เริ่มมีผลบังคับใช้การค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียปี 2548 มีมูลค่ารวม 257,952 ล้านบาท

ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 37 โดยฝ่ายไทยส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 และเนื่องจากราคาสินค้าปรับสูงขึ้นตามราคาน้ำมันตลาดโลกมูลค่านำเข้าจึงเพิ่มขึ้นร้อยละ 47 โดยเฉพาะราคาทองคำสินค้าหลักที่ไทยนำเข้ามากที่สุดจากออสเตรเลีย ทำให้มูลค่าการนำเข้าทองคำจากออสเตรเลียปี 2548 เพิ่มขึ้นร้อยละ 82 จากปี 2547 การค้าในปี 2548 ไทยจึงเป็นฝ่ายขาดดุล 3,472 ล้านบาท

ตารางที่ 4. สถิติการค้าไทย-ออสเตรเลีย

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2544	120,571	60,201	60,370	169
2545	134,916	64,496	70,420	5,924
2546	155,291	65,574	89,717	24,143
2547	187,919	88,823	99,096	10,273
2548	257,952	130,576	127,104	-3,472
2549 *	140,909	66,503	74,406	7,903

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

ปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) การค้ารวมของไทยกับออสเตรเลียหลังการเปิดเขตการค้าเสรีเข้าสู่ปีที่ 2 ปรากฏว่าการค้าไทยกลับมาเป็นยอดเกินดุลประมาณ 7,903 ล้านบาท (ตารางที่ 4) เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2548 ร้อยละ 6 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการนำเข้าลดลงของโลหะทองคำ และ น้ำมันดิบ อัตราร้อยละ 42 และ 36 ตามลำดับ และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 32 จากการเพิ่มขึ้นของ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เหล็ก

ที่ผ่านมาสาเหตุหลักที่ส่งผลให้การค้าไทยเป็นฝ่ายขาดดุลเป็นเพราะสินค้านำเข้ากลุ่มวัตถุดิบซึ่งนำมาใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกมีมูลค่าปรับสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะสินค้าซึ่งจัดเป็นสินค้าในอุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่ ทองคำ สินแร่ น้ำมันดิบ และ เหล็ก เป็นต้น

การนำเข้า

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลียมากที่สุดในปี 2548 ได้แก่ กลุ่มเครื่องเพชรพลอยอัญมณี เงินแท่งและทองคำจำนวน 36,986 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 83 จากปี 2547 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 ของมูลค่าการนำเข้ารวม รองลงไปเป็นสินค้ากลุ่มสินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ 30,741 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 ของการนำเข้ารวม ส่วนสินค้านำเข้าลำดับที่ 3 และ 4 คือ น้ำมันดิบ และ เหล็ก

ปี 2549 มูลค่าการนำเข้าครั้งแรก (ม.ค.-มิ.ย.) จำนวน 66,503 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6 จากช่วงเดียวกันปี 2548 เป็นผลจากการลดลงของการนำเข้าสินค้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ น้ำมันดิบ เหล็กและเหล็กกล้า อย่างไรก็ตาม สินค้าในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ยังต้องอาศัยนำเข้าเนื่องจากนำมาใช้เป็นวัตถุดิบ ได้แก่ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ และ เคมีภัณฑ์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 47 และ 29 ตามลำดับ

การส่งออก

สำหรับสินค้าที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียมากที่สุดในปี 2548 ได้แก่ กลุ่มรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบจำนวน 49,867 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 65 รองลงไปเป็นกลุ่มเหล็กและผลิตภัณฑ์จำนวน 8,694 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 110 จากปี 2547

ปี 2549 มูลค่าการส่งออกครั้งแรก (ม.ค.-มิ.ย.) รวมจำนวน 74,406 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 32 จากช่วงเดียวกันปี 2548 สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มูลค่าการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปี 2548 ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และเม็ดพลาสติก โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 784 ร้อยละ 56 และ ร้อยละ 38 ตามลำดับ

3.3 ผลต่อการค้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีทรัพยากรแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ เช่น แร่เหล็ก ถ่านหิน อะลูมิเนียม บ็อกไซต์ ตะกั่ว สังกะสี ทองแดง นิกเกิล แมงกานีส น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมแร่และโลหะของออสเตรเลียมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง สินค้าหลักในการส่งออกของออสเตรเลียจึงเป็นแร่ธาตุในสัดส่วนที่สูง

สินค้านำเข้าของไทยจากออสเตรเลียมากที่สุดจึงเป็นกลุ่มแร่ โลหะ และน้ำมันดิบ อาทิ ทองคำ แทนทาลัม ไนโอเบียม ไทเทเนียม ทองแดง และ สังกะสี โดยในช่วง 6 เดือนแรกปี 2549 หลังการดำเนินนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีหรือ FTA มาเป็นปีที่ 2 จะเห็นว่าการนำเข้าโดยรวมของไทยปรับลดลงโดยการนำเข้าเป็นฝ่ายเกินดุลอีกครั้งเนื่องจากนำเข้าจากออสเตรเลียลดลง ดังนั้น การเปิดเขตการค้าเสรีจึงมิใช่เหตุผลที่กระทบต่อภาวะการขาดดุลเมื่อปี 2548 แต่เป็นเพราะทองคำราคาปรับสูงขึ้นมากและเป็นสินค้าที่มูลค่านำเข้ามากที่สุด และด้านภาษีก็ไม่มีผลกระทบ เนื่องจากปัจจุบันโลหะทองคำเป็นสินค้าที่ได้รับยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้าจากทุก ๆ ประเทศ ก่อนที่จะมีการเปิดเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลีย

ปี 2548 ไทยนำเข้าทองคำจากออสเตรเลียเป็นลำดับหนึ่งจำนวน 36,618 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46 ของการนำเข้ารวมจากทุกประเทศซึ่งมูลค่ารวม 78,875 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 71 จากปี 2547 ซึ่งในปี 2547 ไทยนำเข้าโลหะทองคำจากออสเตรเลีย 20,090 ล้านบาท เนื่องจากออสเตรเลียเป็นผู้ผลิตแร่ทองคำรายใหญ่อันดับสองของโลกรองจากประเทศแอฟริกาใต้ซึ่งมีผลผลิตแร่ 300 ตัน จากปริมาณการผลิตรวมของโลกจำนวน 2,450 ตัน เป็นผลผลิตของ

ออสเตรเลียจำนวน 254 ตัน ปริมาณใกล้เคียงกับปี 2547 อีกทั้งออสเตรเลียเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้เคียงช่วยประหยัดต้นทุนทั้งค่าขนส่งและค่าประกันภัยไทยจึงนำเข้าโลหะทองคำจากออสเตรเลียมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่เราค่าทองคำตลาดโลกพุ่งขึ้นสูงสุดการนำเข้าโลหะทองคำจากออสเตรเลียในปี 2549 (ม.ค.-ก.ค.) มูลค่าปรับลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2548 ถึงร้อยละ 40 แต่ยังคงอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ จากนำเข้าโลหะทองคำรวมจากทุกประเทศจำนวน 41,820 ล้านบาท นำเข้าจากออสเตรเลียมูลค่าสูงสุดจำนวน 13,731 ล้านบาท (ตารางที่ 5.) คิดเป็นร้อยละ 32.83 ของการนำเข้าทองคำรวมจากทุกประเทศ

ตารางที่ 5. ออสเตรเลียแหล่งนำเข้าโลหะทองคำของไทย

	มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)				อัตราการ ขยายตัว (ร้อยละ)	สัดส่วน (ร้อยละ)
รายการ	2546	2547	2548	2549	2549*	2549
				(ม.ค.-ก.ค.)		
1. ออสเตรเลีย	12,335	20,090	36,618	13,731	-40	32.83
2. สวิตเซอร์แลนด์	3,993	5,469	16,557	10,500	29	25.11
3. ฮองกง	4,322	7,527	5,792	7,140	63	17.07
4. มาเลเซีย	2,256	2,637	2,902	2,001	27	4.78
5. เกาหลีใต้	1,252	441	1,341	1,562	562	3.74
6. อิสราเอล	2,075	2,984	2,842	1,523	5	3.64
7. เยอรมนี	1,304	2,376	1,991	1,262	25	3
8. เกาหลีเหนือ	-	-	-	1,033	-	2.47
9. ญี่ปุ่น	330	1,066	1,627	872	12	2.08
10. อินโดนีเซีย	.0	815	1,663	807	-44	1.93
รวม 10 รายการ	27,866	43,403	71,332	40,429	-3.43	96.68
อื่นๆ	1,345	2,643	7,543	1,391	-67	3.32
มูลค่ารวม	29,211	46,046	78,875	41,820	-9.27	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

* : 2549 (ม.ค.-ก.ค.) เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2548

สถานการณ์ราคาโลหะทองคำในปี 2548 ราคาซื้อขายในประเทศมีราคาเฉลี่ยที่ระดับ 8,035-10,244 บาทต่อน้ำหนักทองหนึ่งบาท (15.244 กรัม) และราคาตลาดลอนดอนอยู่ที่ระดับ

423-510 เหรียญสหรัฐต่อทROYออนซ์ (1 troy ounce = 31.104 กรัม) เฉลี่ย 445 เหรียญสหรัฐฯ สูงขึ้นร้อยละ 9 จากราคาปี 2547 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 408 เหรียญสหรัฐฯ ราคาทองคำขยับตามราคาน้ำมันที่สูงขึ้นจากความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาอิหร่านและเกาหลีเหนือ อีกสาเหตุหนึ่งเนื่องจากค่าเงินดอลลาร์สหรัฐที่อ่อนตัวลง ทำให้การเก็งกำไรของนักลงทุนหันมาซื้อทองคำในตลาดโลกมากขึ้น ส่งผลทำให้ราคาช่วงต้นปี 2549 ทะยานขึ้นต่อเนื่องมากกว่าปี 2548 โดยสูงสุดในรอบ 25 ปี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2549 ที่ราคา 725.75 เหรียญสหรัฐฯ เช่นเดียวกันราคาในประเทศปรับสูงขึ้นถึงบาทละ 12,900 ต่อน้ำหนักหนึ่งบาท โดยราคาปี 2549 ตั้งแต่เดือนมกราคมราคาเฉลี่ย 527 เหรียญสหรัฐฯ ถึงพฤษภาคมราคาเฉลี่ย 653 เหรียญสหรัฐฯ

ความต้องการบริโภคโลหะทองคำในประเทศปี 2548 จำนวน 115 ตัน มาจากการผลิตจำนวน 4.4 ตัน ของบริษัท อัคราไมนิ่ง จำกัด ผู้ผลิตแร่ทองคำรายเดียวในประเทศโดยบริษัท Kingsgate จากออสเตรเลียเป็นเจ้าของ และ มีการนำเข้า 142.4 ตัน ทั้งนี้ การส่งออกจำนวน 32 ตัน ด้วยสถานการณ์ที่ราคาทองคำสูงขึ้นจึงมีส่วนจูงใจให้ต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนทำเหมืองแร่ทองคำในไทยเพิ่มอีก 1 ราย คือ บริษัท ไทยโกลบอลเวนเจอร์ จำกัด (Thai Global Venture) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท Oxiana ผู้ผลิตทองคำรายใหญ่จากประเทศออสเตรเลีย แนวโน้มความต้องการบริโภคทองคำของไทยมีทิศทางเติบโตมากขึ้นตามนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งตั้งเป้าหมายขยายตลาดส่งออกให้ได้เป็น 5,000 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (2-3 แสนล้านบาท) ในปี 2551 จากเมื่อปี 2548 มูลค่าส่งออก 3,233 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และคาดว่าปี 2549 จะส่งออกเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 จากปี 2548 ดังนั้น โอกาสการนำเข้าทองคำจากออสเตรเลียยังมีเพิ่มขึ้น

สินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยได้ประโยชน์ด้านภาษีภายใต้ FTA

มาตรการทางภาษี จากความตกลงฝ่ายออสเตรเลียลดภาษีสินค้าเหลือร้อยละ 0 ให้กับไทยทันทีในปี 2548 ได้แก่ สินแร่ เหล็ก อัญมณี ทองแดง อะลูมิเนียม ตะกั่ว และ ดีบุก

สำหรับสินค้าที่ฝ่ายไทยปรับลดอัตราภาษีลงจากเดิมทันทีเป็นกลุ่มสินค้าที่ผู้ประกอบการในประเทศต้องการนำเข้า ส่วนใหญ่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือเป็นสินค้าที่ไทยไม่มีศักยภาพในการผลิต หรือผลิตได้ไม่เพียงพอสนองความต้องการในประเทศ อีกทั้ง เป็นสินค้าที่ไทยได้ปรับลดอัตราเป็นร้อยละ 0 ให้ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนไปแล้ว โดยการลดภาษีสินค้าทั่วไป (Normal Goods) ภายใต้ FTA ไทย-ออสเตรเลียจะทยอยลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 ส่วนสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Goods) อาทิ สินค้ากลุ่มเหล็ก จะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในระยะ 10, 15 และ 20 ปี ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ปรับลดอัตราภาษีลงประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังนี้

- กลุ่มแร่ (พิกัด 25.01-27.16) จำนวน 158 รายการ

- กลุ่มเหล็กและผลิตภัณฑ์จำนวน 305 รายการ
- ทองแดงจำนวน 58 รายการ
- อะลูมิเนียมจำนวน 38 รายการ
- สังกะสีจำนวน 13 รายการ
- ตะกั่วจำนวน 12 รายการ
- กลุ่มเซรามิกจำนวน 22 รายการ
- ปูนซีเมนต์จำนวน 5 รายการ
- อัญมณีและเครื่องประดับจำนวน 54 รายการ

การปรับลดพิกัดอัตราภาษีดังกล่าวเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 โดยรายละเอียดการปรับเปลี่ยนในแต่ละกลุ่มสินค้าของพิกัด มีความแตกต่างกันทั้งอัตราร้อยละ และกำหนดระยะเวลาของการปรับลดลงของพิกัด สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กลุ่มแร่ส่วนใหญ่ปรับจากอัตราร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 0
2. กลุ่มเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กแยกอัตราออกเป็นหลายระดับ และระยะเวลาแบ่งออกเป็นหลายช่วงโดยสรุปภายในปี 2558 ทุกรายการพิกัดอัตราจะลดเหลือร้อยละ 0 กล่าวคือ
 - 2.1 กลุ่มวัตถุดิบ (พิกัด 72.01-72.07) จากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 0
 - 2.2 เหล็กแผ่นรีดร้อน (พิกัด 72.08) จากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 5 โดยมีบางรายการยังเป็นร้อยละ 10 (พิกัด 7208.40, .51-.54 และ .90) ไปถึงปี 2552 ส่วนเหล็กแผ่นรีดร้อนชนิด TMBP (พิกัด 7208.38-7208.39) เป็นร้อยละ 1
 - 2.3 เหล็กแผ่นรีดเย็น (พิกัด 72.09) จากร้อยละ 12 เป็นร้อยละ 6 โดยมีบางรายการยังเป็นร้อยละ 12 (พิกัด 7298.25-.28 และ .90) ไปถึงปี 2552
 - 2.4 เหล็กแผ่นเคลือบ (พิกัด 72.10) จากร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 7.5 และ คงอัตราเดิมไว้ที่ร้อยละ 15 ไปถึงปี 2552
 - 2.5 เหล็กแผ่นไร้สนิม (Stainless steel) เป็นร้อยละ 0 (พิกัด 72.18-72.21)

ดังนั้น สินค้าที่ไทยได้ประโยชน์ เป็นกลุ่ม

- เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก
- อัญมณีและเครื่องประดับ
- เม็ดพลาสติก

สินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ออสเตรเลียได้ประโยชน์ด้านภาษีภายใต้ FTA

ฝ่ายไทยลดภาษีสินค้าเหลือร้อยละ 0 ให้กับออสเตรเลียทันทีในปี 2548 สำหรับสินแร่ เคมีภัณฑ์ อัญมณี ตะกั่ว และ โลหะ

โดยสินค้าหลักของไทยจะทยอยลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ในปี 2553 และ 2558 เนื่องจากเป็นสินค้าอุตสาหกรรมอ่อนไหว (Sensitive list) ซึ่งสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ออสเตรเลียได้ประโยชน์อยู่ในกลุ่มเม็ดพลาสติก เหล็ก ทองแดง และสังกะสี

นำเข้าจากออสเตรเลีย

เช่น แทนทาลัม ไนโอเบียม โทเทเนียม ทองแดง สังกะสี และ ดีบุก

ส่งออกปอออสเตรเลีย

เช่น ทองคำ เงิน ดีบุก และ ยิปซัม

อนึ่ง การเปิดเขตการค้าเสรี ในส่วนที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งด้านการค้าสินค้า และ การลงทุน ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยกับออสเตรเลียเกื้อกูลกัน ไทยจะได้ประโยชน์จากการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลีย เพราะเป็นสินค้ากลุ่มวัตถุดิบซึ่งในประเทศขาดแคลน ส่วนการเข้ามาลงทุนทำธุรกิจเหมืองแร่ มีข้อกำหนดปฏิบัติไปตามเงื่อนไขในกฎหมายการลงทุนของคนต่างด้าวภายใต้การกำกับของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งการลงทุนของออสเตรเลียมีไม่มากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ คิดสัดส่วนโดยมูลค่าประมาณร้อยละ 3 ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด

บทที่ 4

เขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์

4.1 ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์

(Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership: CEP)

ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership: CEP) เริ่มเจรจามาตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2547 และเสร็จสิ้นลงแล้ว โดยลงนามกันวันที่ 19 เมษายน 2548 และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548

ครอบคลุมเรื่องการเปิดตลาดด้านการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน การจัดอบรม และสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรของทั้งสองประเทศ

นิวซีแลนด์มีประชากรเพียง 4 ล้านคน แต่รายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงกว่าประเทศไทยกว่า 7 เท่าตัว การค้าระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์มีมูลค่าไม่มากนัก ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา การค้าโดยรวมระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2548 การค้าระหว่างทั้งสองประเทศมีมูลค่ารวมประมาณ 31,060 ล้านบาท โดยนิวซีแลนด์เป็นคู่ค้าอันดับที่ 39 และเป็นตลาดส่งออกสินค้าของไทยอันดับที่ 38 สินค้าที่ไทยส่งไปนิวซีแลนด์ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรมกว่าร้อยละ 80 การจัดทำความตกลงฯ จะทำให้สินค้าของไทยสามารถส่งออกไปยังนิวซีแลนด์ได้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการที่นิวซีแลนด์ลดภาษีสินค้านำเข้า รวมทั้ง ความร่วมมือของทั้งสองประเทศที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีที่มีอยู่ที่สำคัญ คือ มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวด (SPS Measure) ที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปยังนิวซีแลนด์

การเปิดเขตการค้าเสรีตลาดสินค้า

ในภาพรวม ไทยได้รับประโยชน์จากการที่นิวซีแลนด์จะมีภาษี 0 ประมาณร้อยละ 79 ของรายการสินค้า หรือประมาณร้อยละ 85 ของมูลค่าการนำเข้าของนิวซีแลนด์จากไทยทันทีที่ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ สินค้าสำคัญได้แก่ รถปิกอัพ ทุ่นกระป๋อง เม็ดพลาสติก ของปรุงแต่งจากธัญพืช อัญมณีและเครื่องประดับ กุ้งแช่แข็ง เครื่องใช้ไฟฟ้า แก้วและเครื่องแก้ว เป็นต้น สำหรับสินค้าที่เหลือทั้งหมดจะลดภาษีเป็น 0 ภายในปี พ.ศ. 2553 ยกเว้น สินค้าสิ่งทอ เสื้อผ้า และรองเท้า ซึ่งนิวซีแลนด์จะค่อย ๆ หายลดภาษีเป็น 0 ในปี พ.ศ. 2558

ไทยจะลดภาษีเป็น 0 สำหรับสินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ประมาณร้อยละ 54 ของจำนวนรายการทั้งหมด หรือร้อยละ 49 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมดจากนิวซีแลนด์ ทันทีที่ความตกลงมี

ผลใช้บังคับ สินค้าสำคัญได้แก่ อาหารปรุงแต่งสำหรับเลี้ยงทารก ไม้และของทำด้วยไม้ ขนแกะ พลาสติกและของทำด้วยพลาสติก สัตว์น้ำ กระจาดและของทำด้วยกระจาด เครื่องจักร น้ำตาลและของทำจากน้ำตาล ของปรุงแต่งสำหรับบริโภคเช่น วิตามิน และโปรตีน อาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ และ ผักพืช ผลไม้ และค่อยๆทยอยลดภาษีเป็น 0 ภายในปี 2553 อีกประมาณร้อยละ 10 ของการนำเข้าจากนิวซีแลนด์ ส่วนสินค้าอ่อนไหวของไทย เช่น นมและผลิตภัณฑ์ เนื้อวัว เนื้อหมู หัวหอมและเมล็ด เป็นต้น จะทยอยลดภาษีเป็น 0 ในปี พ.ศ. 2558-2563

การลดภาษี

วันแรกที่มีความตกลงฯ เริ่มใช้ฝ่ายนิวซีแลนด์จะลดภาษีสินค้าทั่วไปเป็นร้อยละ 0 ทันที (ตารางที่ 6.) จำนวน 5,878 รายการ หรือร้อยละ 79 ของจำนวนรายการทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะลดทั้งหมดภายใน 5 ปี (ปี 2553) สำหรับสินค้าอ่อนไหวจะลดเป็นร้อยละ 0 ทั้งหมดภายใน 10 ปี (ปี 2558)

ในการลดภาษีของฝ่ายไทยจะค่อยๆทยอยลดลงเป็นร้อยละ 0 ซึ่งสินค้าเกษตรใช้เวลา 10-20 ปี และสินค้าอุตสาหกรรมใช้เวลา 10 ปี ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะลดทั้งหมดภายในปี 2563 ทั้งนี้ มีสินค้าที่ไทยมีความต้องการนำเข้าจะลดเป็น 0 ทันที จำนวน 2,978 รายการ หรือร้อยละ 54 ของจำนวนรายการทั้งหมด

ตารางที่ 6. ระยะเวลาการลดภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของนิวซีแลนด์ภายใต้ FTA

รายการสินค้า	อัตราภาษี (1 มิ.ย.47)	อัตราภาษี (1 ก.ค.48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.51)
ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก	7%	5.5%	5%
เหล็กรูปพรรณต่างๆ	5-6.5%	5-6.5%	5%
เม็ดพลาสติก	5-7%	0%	0%
แก้วกระจกและเครื่องแก้ว	5-7%	0%	0%
เครื่องประดับทำด้วยโลหะมีค่า	7%	0%	0%
เครื่องประดับทำด้วยเงิน	7%	5.5%	0%
ผลิตภัณฑ์เซรามิก	5-7%	0%	0%
เครื่องประดับเทียม	7%	0-5.5%	0%

ภายใต้ความตกลงฯ นี้ ไทยและนิวซีแลนด์ตกลงให้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) สำหรับสินค้าเกษตรที่เป็นสินค้าอ่อนไหวเพื่อให้ภาคการผลิตภายในประเทศมี

เวลาปรับตัว กล่าวคือหากมีการนำเข้าสินค้าดังกล่าวเกินปริมาณที่กำหนด (Trigger Volume) ประเทศผู้นำเข้าสามารถกลับไปขึ้นภาษีที่อัตราเดิมก่อนเริ่มลดหรืออัตรา MFN ในขณะนั้น โดยใช้อัตราได้อัตราหนึ่งต่ำกว่า สำหรับประเทศไทยได้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษสำหรับสินค้า 41 รายการ ได้แก่ เนื้อวัว เนื้อหมู เครื่องในสัตว์ นมและครีม หางนม เนย ไขมันนม เนยแข็ง บัตเตอร์มิลค์ น้ำผึ้งธรรมชาติ ส้มแมนดาริน องุ่นสด และมันฝรั่งแปรรูป ทั้งนี้ ไทยสามารถใช้มาตรการนี้ได้จนถึงปี พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2563 สำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมอื่นๆ หากมีการนำเข้าเพิ่มมากขึ้นอันมีสาเหตุเนื่องมาจากการลดภาษีจนทำให้อุตสาหกรรมภายในเสียหายก็สามารถใช้มาตรการปกป้อง (Safeguards) ได้เป็นการชั่วคราว เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในมีเวลาปรับตัว

สรุป

1. อัตราภาษีนำเข้าของนิวซีแลนด์สำหรับสินค้าจำนวนกว่า 5,800 รายการจะลดเหลือ 0 ทันที ที่ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ ได้แก่ รถปิกอัพ ทุ่นกำบัง เม็ดพลาสติก ของปรุงแต่งจากธัญพืช อัญมณีและเครื่องประดับ กุ้งแช่แข็ง เครื่องใช้ไฟฟ้า แก้วและเครื่องแก้ว เป็นต้น
2. อัตราภาษีนำเข้าของนิวซีแลนด์สำหรับสินค้าที่เหลือเกือบทั้งหมด เช่น เฟอร์นิเจอร์ เซรามิก ของทำด้วยเหล็กที่ใช้ในครัวเรือน เป็นต้น จะลดเหลือ 0 ในปี 2553
3. ภาษีสินค้าสิ่งทอ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม จะลดเหลือ 0 ในปี 2558
4. การใช้มาตรการปกป้องสำหรับสินค้าเกษตรอ่อนไหวของไทย มาตรการปกป้องจะช่วยให้สินค้านำเข้าจากนิวซีแลนด์ส่งผลเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศของไทยและให้เวลาสำหรับอุตสาหกรรมในการปรับตัว

การเปิดเขตการค้าเสรีการค้าบริการและการลงทุน

การค้าบริการ

ทั้งสองฝ่ายจะเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการภายใน 3 ปี หลังความตกลงฯ มีผลใช้บังคับ โดยในระหว่างที่ยังไม่มีการเจรจาเปิดตลาด ทั้งสองฝ่ายจะอำนวยความสะดวกให้คนไทยและนิวซีแลนด์เดินทางไปทำงานและติดต่อธุรกิจไปอีกประเทศหนึ่งได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยนิวซีแลนด์จะอนุญาตให้พ่อครัวไทยที่ได้รับวุฒิบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเข้าไปทำงานได้คราวละ 3 ปี และต่ออายุได้อีก 1 ปี โดยมีสัญญาจ้างงาน

ส่วนไทยจะอนุญาตให้นักธุรกิจนิวซีแลนด์ที่เข้ามาประชุมและติดต่อกิจการในไทยสามารถยื่นขอ Multiple Entry Visa ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศได้ และให้นักธุรกิจเข้ามาประชุมและติดต่อกิจการในไทยได้ไม่เกิน 90 วัน รวมทั้งให้นักลงทุนนิวซีแลนด์ใช้บริการศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงานได้ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์รวมเกินกว่า 30 ล้านบาท

การลงทุน

ด้านการลงทุน ไทยกับนิวซีแลนด์จะมีการเปิดเสรีการลงทุนนอกภาคบริการ

โดยฝ่ายนิวซีแลนด์พร้อมเปิดเสรีในธุรกิจทุกประเภทได้ 100% ยกเว้นด้านประมง หากเกินขนาด 50 ล้านเหรียญนิวซีแลนด์ ต้องขออนุญาตก่อนจากคณะกรรมการการลงทุนต่างชาติ โดยในอนาคต นิวซีแลนด์จะพิจารณาขยายเพดานการลงทุนที่ต้องขออนุญาตจาก 50 ล้านเหรียญฯ เป็น 100 ล้านเหรียญฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคนไทยมากขึ้น

ส่วนไทยเปิดเสรีให้บางประเภทโดยเฉพาะธุรกิจที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยต้องนำเงินมาลงทุนไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท อาทิ ธุรกิจผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซอฟต์แวร์ เครื่องจักร ชิ้นส่วนยานยนต์ ผลิตภัณฑ์กระดาษ และ การแปรรูปอาหารที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายจะให้การส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกันโดยมีสาระสำคัญทำนองเดียวกับความตกลง TAFTA กล่าวคือ

1. นิวซีแลนด์เปิดตลาดการลงทุนให้คนไทยเข้าไปลงทุนได้ 100% ในธุรกิจผลิตสินค้าทุกประเภท
2. พ่อครัวไทยที่ได้รับวุฒิบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถไปประกอบอาชีพในนิวซีแลนด์ได้โดยต้องมีสัญญาจ้างงาน

ความร่วมมือด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการค้า

ไทยและนิวซีแลนด์จะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น เช่น พิธีการด้านศุลกากร พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน โดยจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการค้าระหว่างกัน การจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคลากรทั้งสองประเทศ

การแก้ไขมาตรการด้านสุขอนามัยพืชและสัตว์

นิวซีแลนด์มีมาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ที่เข้มงวด ซึ่งทำให้สินค้าผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์ของไทยไม่สามารถส่งออกไปนิวซีแลนด์ได้ เพราะติดขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ตรวจสอบที่ล่าช้ามาก ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรที่ไทยประสบอยู่ ภายใต้ความตกลงฯ ไทยและนิวซีแลนด์ได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขอนามัยขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านนี้เป็นการเฉพาะ และได้มีการระบุ Priority Products สำหรับสินค้าไทยที่ได้รับใบเบื้องต้นได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด ขิง สด และทุเรียน ทั้งนี้ได้กำหนดการดำเนินงานให้เป็นผลภายใน 2 ปี สำหรับบางสินค้าได้เริ่มต้นไปแล้ว โดยคาดว่า ลำไยของไทยจะสามารถส่งออกไปยังนิวซีแลนด์ได้ในเร็ว ๆ นี้

4.2 การค้าระหว่างไทย-นิวซีแลนด์

ช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา (2545-2548) การค้าระหว่างไทยและนิวซีแลนด์ขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง (16,920-31,060 ล้านบาท) โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาตลอด ในปี 2548 มีมูลค่าการค้ารวมจำนวน 31,060 ล้านบาท เป็นยอดเกินดุล 10,696 ล้านบาท (ตารางที่ 7.)

การค้าปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่า 13,722 ล้านบาท ไทยยังคงรักษาสถานภาพการค้าโดยเป็นฝ่ายเกินดุลจำนวน 3,134 ล้านบาท

ทั้งนี้ การค้าสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย ด้านการส่งออก ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า เม็ดพลาสติก แก้วกระจก และเครื่องประดับ ส่วนสินค้านำเข้าสำคัญได้แก่ สินแร่อื่น ๆ และเศษโลหะ

ตารางที่ 7. สถิติการค้าไทย-นิวซีแลนด์

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	16,920	8,123	8,797	674
2546	19,766	8,754	11,012	2,258
2547	22,806	9,549	13,257	3,708
2548	31,060	10,182	20,878	10,696
2549 *	13,722	5,294	8,428	3,134

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า จากนิวซีแลนด์ปี 2548 มีมูลค่ารวม 10,182 ล้านบาท มากกว่าปี 2547 ร้อยละ 7 ส่วนมากเป็นผลิตภัณฑ์นม และอาหารปรุงแต่งใช้เลี้ยงทารก อย่างไรก็ตาม ไทยมีการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นสินค้าสำคัญ 1 ใน 10 ลำดับแรก คือ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ มูลค่าจำนวน 160 ล้านบาท เป็นเครื่องจักรกลและส่วนประกอบ 182 ล้านบาท

การนำเข้าปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่าจำนวน 5,294 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากช่วงเดียวกันปี 2548 โดยสินค้านำเข้า 10 ลำดับแรก ได้แก่ นมและผลิตภัณฑ์นม อาหารปรุงแต่งสำหรับใช้เลี้ยงทารก เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ไม้ซุงไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ ด้ายและเส้นใย ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็งแปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

สินค้านำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์สัดส่วนประมาณร้อยละ 40 เป็นการนำเข้ากลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นม ซึ่งเป็นสัดส่วนของสินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น

การส่งออก ไปนิวซีแลนด์ปี 2548 มีมูลค่ารวมประมาณ 20,878 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 ร้อยละ 57 ทั้งนี้ มูลค่ามากที่สุดเป็นกลุ่มรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของการส่งออกรวมไปนิวซีแลนด์ รองลงไปเป็นเม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ สินค้าเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์

โดยการส่งออกปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่า 8,428 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 9 จากช่วงเดียวกันปี 2548 สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ยังคงส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก

4.3 ผลกระทบหลังการเปิดเขตการค้าเสรี

การเปิดเขตการค้าเสรีกับนิวซีแลนด์เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 นั้น เป็นผลดีต่อผู้บริโภคและผู้ผลิตจะได้รับสินค้าในราคาถูกลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงและช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น สินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยส่งออกจะได้รับประโยชน์จากการปรับลดอัตราภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันที ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เซรามิก เม็ดพลาสติก แก้วและเครื่องแก้ว และ เครื่องประดับทำด้วยโลหะมีค่า การลดอัตราภาษีภายใต้ FTA ซึ่งนิวซีแลนด์ปรับลดเป็นอัตราร้อยละ 0 ทันที เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ ได้แก่ เม็ดพลาสติก เครื่องแก้ว เซรามิก อัญมณี และเครื่องประดับ มีส่วนช่วยให้ตลาดส่งออกของไทยสามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นได้

ตารางที่ 9. รายการระยะเวลาการลดอัตราภาษีนำเข้าของไทยภายใต้ FTA

รายการ	อัตราภาษี (1 มิ.ย.47)	อัตราภาษี (1 ม.ค. 48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.51)
เศษอะลูมิเนียม	1%	0%	0%
ฟอยล์อะลูมิเนียม	7.5%	5%	0%

ผลกระทบต่อดุลการค้าของการเปิดเขตการค้าเสรี จากการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานจากนิวซีแลนด์มีเพียงสินค้ากลุ่มสินแร่และเศษโลหะ เนื่องจากในประเทศยังไม่มีการผลิตได้แก่ การนำเข้าโลหะอะลูมิเนียมแต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำเข้าเมื่ออัตราภาษีลดลง (ตารางที่ 9.) เพราะจะได้ซื้อสินค้าที่มีราคาด่านนำเข้าลดลง ส่งผลดีต่อต้นทุนรวมลดลง

สำหรับอัตราภาษีของผลิตภัณฑ์เหล็กจะทยอยลดลงเหลือเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553 เนื่องจากเห็นว่าเหล็กเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงประมาณเกือบพันล้านบาท รองจากสินค้าเม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก ในภาวะที่ค่าเงินบาทเริ่มแข็งค่าขึ้นที่ระดับ 37-38 บาทต่อ

เหรียญสหรัฐฯ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพื่อเร่งทำตลาดส่งออกให้ได้รับส่วนแบ่งตลาดในนิวซีแลนด์สูงขึ้น ซึ่งทางภาครัฐเองก็เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมเหล็กพร้อมให้การส่งเสริมและสนับสนุน จึงได้อนุมัติการส่งเสริมการลงทุนโครงการผลิตเหล็กขั้นต้นให้เกิดขึ้น เพื่อผู้ประกอบการในประเทศจะได้มีโอกาสใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพสำหรับผลิตเหล็กขั้นคุณภาพพิเศษในประเทศทดแทนการนำเข้าให้เพียงพอ ไปจนถึงส่งออกจำหน่ายให้สามารถแข่งขันได้ เพราะที่ผ่านมาต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศเฉลี่ยปีละกว่า 5 ล้านตัน เป็นมูลค่าสูงระดับแสนล้านบาท อันเป็นเหตุทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศไปจำนวนมาก

บทที่ 5

เขตการค้าเสรีไทย-จีน

5.1 เขตการค้าเสรีไทย-จีน

ไทยและจีนได้ทำความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัดศุลกากร ตอนที่ 07-08) ระหว่างไทย-จีน เหลือร้อยละ 0 ทันที จำนวน 116 รายการ ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยระบุมีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า คือ กำหนดให้สินค้าต้องผ่านกระบวนการผลิตโดยต้องใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)

ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Agreement: ACFTA) เห็นชอบการลดภาษีสินค้ากลุ่มแรกภายใต้ Early Harvest Program ในพิกัด 01-08 (กลุ่มสินค้าเกษตร) และ สินค้าบางรายการ (ถ่านหินแอนทราไซต์และถ่านหินโค้ก) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 โดยอัตราภาษีจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2549 ส่วนสินค้าปกติทั่วไปจะเริ่มลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 สำหรับประเทศอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์) และจีน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 (ตารางที่ 10.) ส่วนอาเซียนใหม่อีก 4 ประเทศ (พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม) โดยให้สินค้าปกติทั่วไปยืดหยุ่นได้ถึงปี 2558 แต่กลุ่มสินค้าอ่อนไหวกำหนดให้แล้วเสร็จในปี 2561 (ตารางที่ 11.)

ตารางที่ 10. รูปแบบและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าปกติ

อัตราภาษีทั่วไป = x ณ วันที่ 1 ก.ค. 46	อัตราภาษีภายใต้ FTA ระหว่างอาเซียน-จีน (%)			
	2548 *	2550	2552	2553
$x \leq 20\%$	20	12	5	0
$15\% \leq x < 20\%$	15	8	5	0
$10\% \leq x < 15\%$	10	8	0	0
$5\% \leq x < 10\%$	5	5	0	0
$x \leq 3\%$	คงอัตราภาษี		0	0

* เริ่มลดวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 (ประมาณ 5,000 รายการ)

ตารางที่ 11. รูปแบบและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง

สินค้าอ่อนไหว (Sensitive Products)	เพดานอัตราภาษีภายใต้อาเซียน-จีน (%)
ปี 2555	20
ปี 2561	0-5
สินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive Products)	
ปี 2558	50

5.2 การค้าระหว่างไทยกับจีน

ประเทศจีนเป็นคู่ค้าสำคัญของไทย ที่ผ่านมามูลค่าการค้ารวมของจีนกับไทยขยายตัวต่อเนื่องมากขึ้น สถิติการส่งออกของไทยไปจีนเพิ่มขึ้นจากจำนวน 152,592 ล้านบาท ในปี 2545 สูงขึ้นเป็น 367,405 ล้านบาท ในปี 2548 (ตารางที่ 12.) เนื่องจากจีนเป็นตลาดขนาดใหญ่ของโลกและมีความต้องการบริโภคสูงขึ้นตามการเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ การส่งออกสินค้าไทยไปตลาดจีนจึงมีโอกาขยายตัวเติบโตมากขึ้นได้เพราะความต้องการในตลาดจีนสามารถขยายตัวต่อไปได้อีกนาน อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าไทยยังเป็นฝ่ายขาดดุลการค้าปรับสูงขึ้นเรื่อยมาและสูงสุดในปี 2548 ตัวเลขขาดดุลจำนวน 81,586 ล้านบาท

ตารางที่ 12. สถิติการค้าระหว่างไทย-จีน

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	364,299	211,707	152,592	-59,115
2546	487,130	251,072	236,058	-15,014
2547	615,416	329,662	285,754	-43,908
2548	816,396	448,991	367,405	-81,586
2549 *	446,562	245,718	200,844	-44,874

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 13. จีนแหล่งนำเข้าสินค้ารายใหญ่ของไทยปี 2544-2548

หน่วย : ล้านบาท

	ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548
1.	ญี่ปุ่น	613,499	639,104	755,896	901,122	1,047,004
2.	จีน	165,060	211,707	251,072	329,662	448,991
3.	สหรัฐอเมริกา	318,733	265,804	296,331	291,197	349,437
4.	มาเลเซีย	136,691	156,370	187,802	223,479	325,477
5.	สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์	67,946	61,223	84,586	149,544	229,204
6.	สิงคโปร์	126,624	124,683	135,327	167,368	216,522
7.	ไต้หวัน	115,559	124,751	133,719	160,129	181,149
8.	ซาอุดีอาระเบีย	60,080	52,575	71,017	93,258	163,535
9.	เกาหลีใต้	94,243	108,459	120,643	144,305	155,825
10.	ออสเตรเลีย	3,438	4,826	5,620	5,620	5,620
	อื่นๆ	993,709	965,668	1,036,810	1,252,284	1,507,050
	รวมทั้งสิ้น	2,752,346	2,774,840	3,138,776	3,801,171	4,756,001

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

การนำเข้า

ประเทศจีนเป็นตลาดนำเข้ารายใหญ่อันดับที่สองของไทย (ตารางที่13.) รองจากประเทศญี่ปุ่น มูลค่าการนำเข้าจากระดับสูงกว่า 1 แสนล้านบาท เมื่อปี 2544 เพิ่มสูงขึ้นเป็นระดับสูงกว่า 2-4 แสนล้านบาท ในช่วงปี 2545-2548

การค้าปี 2548 มูลค่าจำนวน 816,396 ล้านบาท เป็นการนำเข้าจำนวน 448,991 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 36 จากปี 2547 โดยปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่าการนำเข้าจำนวน 245,718 ล้านบาท (ตารางที่ 14.) มากกว่าช่วงเดียวกันของปี 2548 ร้อยละ 13

ตารางที่ 14. สินค้าเข้าของไทยจากจีนปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	59,990	86,440	40,204	51,945
2.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	48,897	69,555	30,477	38,835
3.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	21,265	30,458	15,632	17,983
4.	เคมีภัณฑ์	21,852	28,732	13,952	15,121
5.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	23,610	40,991	28,811	13,564
6.	เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	13,138	18,901	8,435	12,705
7.	ผ้าผืน	15,441	18,642	8,861	9,720
8.	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	14,063	15,619	9,969	8,201
9.	แผงวงจรไฟฟ้า	8,092	14,927	4,578	6,575
10.	เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	9,166	11,053	4,983	6,083
	อื่นๆ	94,148	113,675	52,182	64,985
	มูลค่ารวม	329,662	448,991	218,083	245,718

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

สินค้านำเข้าจากจีนปี 2548 มีมูลค่ารวมจำนวน 448,991 ล้านบาท นำเข้ามากที่สุดเป็นเครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (ตารางที่ 14.) โดยสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานจัดเป็นสินค้านำเข้าสำคัญใน 10 อันดับแรกมีมูลค่าจำนวน 85,342 ล้านบาท กล่าวคือ เหล็กและเหล็กกล้า (40,991 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (28,732 ล้านบาท) สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (15,619 ล้านบาท)

การส่งออก

สำหรับสินค้าส่งออกของไทยไปจีนปี 2548 จากมูลค่าการค้า 816,396 ล้านบาท เป็นการส่งออกจำนวน 367,405 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 โดยสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นสินค้า

ส่งออกสำคัญลำดับที่ 3 และ 4 ใน 10 อันดับแรกที่ส่งออกและมีอัตราเพิ่มขึ้น ได้แก่ เม็ดพลาสติก (30,624 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 35 และ เคมีภัณฑ์ (20,932 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 44 จากปี 2547

ปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่าการส่งออกจำนวน 200,844 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 เช่นปี 2548 โดยกลุ่มเคมีภัณฑ์ (17,651 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 96 และ เม็ดพลาสติก (16,362 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 17 จากช่วงเดียวกันปี 2548

5.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน

เมื่อไทยและจีนได้ตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 จำนวน 116 รายการ) ภายใต้กรอบ FTA อาเซียน-จีน ระหว่างไทย-จีน เหลืออัตราภาษี 0% ทันทีภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 และสินค้าอื่นๆตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 มองในแง่บวกจากการลดภาษีลงที่มีขั้นตอน (ตารางที่ 16.) คาดว่าจะช่วยขยายตลาดส่งออกของไทยมากขึ้น โดยเฉพาะสำหรับสินค้าที่มีศักยภาพพร้อมในการแข่งขันกับสินค้าจีนได้ทั้งในประเทศและตลาดโลก อาทิ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับ และ ปิโตรเคมี เป็นต้น ส่วนรายการสินค้าที่ยังไม่มีความพร้อมจะถูกจัดไว้ในกลุ่ม สินค้าอ่อนไหว (Sensitive List) และ สินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List) เช่น กลุ่มเซรามิกและกระเบื้อง กลุ่มกระจก กลุ่มเหล็ก กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น โดยใช้เวลาปรับตัวนานถึงปี 2555-2558

ตารางที่ 16. ระยะเวลาลดภาษ้นำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของจีนภายใต้ FTA

ปี 2548	อัตราภาษี (1 ก.ค.46)	อัตราภาษี (1 ก.ค.48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.50)	อัตราภาษี (1 ม.ค.52)	อัตราภาษี (1 ม.ค.53)
เหล็กรูปพรรณตัวเอช	6%	5%	5%	0%	0%
เม็ดพลาสติก	8.4-12.9%	10%	8%	5%	0%
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	6.5-12.7%	10%	8%	5%	0%
เคมีภัณฑ์	2-11.8%	2-5% 10%	5% 8%	0% 5%	0%
ทับทิม แซปไฟร์ มรกต	8%	5%	5%	0%	0%

ทั้งนี้ ภายใต้กรอบ FTA อาเซียน-จีน อาจมีผลให้ไทยต้องขาดดุลมากขึ้น โดยเฉพาะในสินค้ากลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า เหล็กและผลิตภัณฑ์ และเครื่องจักร เนื่องจากจีนมีความได้เปรียบสูงด้านราคาจำหน่ายที่ต่ำกว่า

สถานภาพการค้าระหว่างอาเซียน-จีน อาเซียนจะเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับจีน เฉพาะในส่วนของไทยมีสินค้าอ่อนไหวจำนวน 342 รายการ ในจำนวนนี้เป็นสินค้าอ่อนไหวสูงจำนวน 100 รายการ โดยสินค้าอ่อนไหวที่มีจำนวนรายการมากที่สุดเป็นสินค้าในกลุ่มเหล็กซึ่งแม้ไทยจะมีการส่งสินค้าเหล็กไปจำหน่ายยังจีนบ้างแต่ได้เปรียบอยู่น้อยเพียง 2 รายการ ส่วนรายการที่จีนจัดเป็นสินค้าอ่อนไหวของจีนและมีจำนวนรายการมากที่สุดจะเป็นสินค้าในกลุ่มไม้และกระดาษ

ผลของ FTA ต่อสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยจะได้รับประโยชน์ในเชิงเปรียบเทียบและมีโอกาสสูง ได้แก่ พลาสติกและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ ปูน และหลังคาอิฐปัทม์ อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์เหล็กบางรายการ โดยเฉพาะพลาสติกและเคมีภัณฑ์ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะรุดตลาดจีนได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับจีนผลในภาพรวมที่คาดว่าไทยจะได้รับ กล่าวคือ ในการส่งออกจะช่วยเพิ่มโอกาสขยายตลาดเข้าสู่จีนได้มากขึ้น อาทิ เหล็กโครงสร้างรูปพรรณรูปตัวเอช เป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งจีนกำหนดอัตราภาษีนำเข้าไว้ที่ร้อยละ 6 ตามกรอบความตกลงอัตราจะลดลงเหลือร้อยละ 5 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 และวันที่ 1 มกราคม 2552 จะลดลงเหลือร้อยละ 0 ส่วนในการนำเข้าไทยจะได้บริโภคสินค้าวัตถุดิบ เครื่องจักร และสินค้าทุนอื่นๆ ราคาถูกลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกมากขึ้น

เรื่องที่น่ากังวลเมื่อเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ผลกระทบซึ่งไทยจะต้องเผชิญและปรับตัว คือ การรักษาตลาดทั้งในประเทศในกลุ่มอาเซียนไว้ให้ได้เพราะจีนจะเป็นประเทศคู่แข่งสำคัญที่มีความท้าทายสูงมาก จีนมีความคาดหวังการใช้วัตถุดิบจากอาเซียนมาก พร้อมทั้งจะเข้ามาลงทุนและให้อาเซียนเป็นเส้นทางผ่านสู่ยุโรปและอเมริกา อาทิ จีนเข้าไปพัฒนาที่ดินในลาวทำสัญญาระยะยาวถึง 30 ปี การสร้างทางรถไฟ สร้างถนน ดังนั้น การรุดตลาดจีนหลังการลดภาษีช่องทางกระจายสินค้าอาจลำบากยังมีอุปสรรคในรายละเอียดพื้นที่กว้างใหญ่ทั้งในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่ล่าช้าขั้นตอนในแต่ละมณฑลไม่เท่ากันซึ่งแตกต่างจากรัฐบาลกลาง การขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ปัญหาการขนส่งยอมนำให้มีต้นทุนสูง อีกทั้ง สินค้าจีนมีราคาถูก ค่าแรงงานถูก เพราะภาครัฐของจีนให้การอุดหนุนมากหรือถือหุ้นสูงอยู่แล้ว

ภาครัฐของไทยจึงควรช่วยผลักดันประชาสัมพันธ์ทั้งในด้านโฆษณาสินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นและการร่วมลงทุนในประเทศจีนโดยเฉพาะเรื่องโลจิสติกส์ การศึกษา และการท่องเที่ยว จีนรุ่นใหม่เป็นตลาดที่น่าสนใจเพราะมักนิยมบริโภคสินค้าราคาแพง เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ

สถานะการลงทุนระหว่างไทย-จีน ปี 2546 ไทยเข้าไปลงทุนในจีนรวม 3,264 โครงการ มูลค่าการลงทุนประมาณ 237,000 ล้านบาท (ประมาณ 6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ขณะที่

การลงทุนของฝ่ายจีนในไทยมี 235 โครงการ มูลค่าการลงทุนประมาณ 10,500 ล้านบาท (ประมาณ 263 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระดาษ พลาสติก โลหะพื้นฐาน และประกอบกิจการก่อสร้าง การค้า ธนาคารการท่องเที่ยว การแปรรูปโลหะ อสังหาริมทรัพย์ สายการบิน เครื่องจักร ร้านอาหาร และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

โดยในปี 2547 มูลค่าลงทุนจากจีนคิดเป็นสัดส่วนที่ต่ำคือเพียงร้อยละ 1.4 ของการลงทุนรวมจากต่างประเทศทุกประเทศในไทย ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้นโดยได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนรวมประมาณ 3.2 แสนล้านบาท ประเทศที่เข้ามาลงทุนในไทยสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 40 อันดับรองลงไปเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาสัดส่วนร้อยละ 10

อย่างไรก็ตาม การค้ากับประเทศจีนแม้จะเป็นตลาดขนาดใหญ่การเจาะตลาดให้สามารถแข่งขันได้ ภาครัฐต้องช่วยสนับสนุนและต้องรู้ว่าสินค้าใดจะแข่งขันได้อย่างไร เพื่อลดอุปสรรคในทางปฏิบัติ สำหรับในเรื่องการกำหนดมาตรฐานสินค้าก็นับว่ามีความสำคัญสูง ที่จะช่วยป้องกันสินค้านำเข้าของจีนเข้ามาแย่งตลาด ซึ่งไทยควรรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ดีตลอดไป

บทที่ 6

เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย

6.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย

ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย (Thailand-India Free Trade Agreement: TIFTA) เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 จำนวน 82 รายการ

การลดภาษีสินค้า

ระยะแรกตกลงลดภาษีสินค้าบางส่วน (Early Harvest Scheme: EHS) จำนวน 82 รายการ โดยเริ่มทยอยลดในแต่ละปีนับตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 ไปจนถึงวันที่ 1 กันยายน 2549 ซึ่งทั้งสองประเทศจะลดอัตราภาษีลงในอัตราร้อยละ 50, 75 และ 100 ของอัตราภาษีปกติ (applied rates) (ตารางที่ 15.)

ตารางที่ 15. ระยะเวลาการลดภาษีตามข้อผูกพันของไทย-อินเดีย

ระยะเวลาการลดภาษี	สัดส่วนของการลดจากอัตราภาษีปกติปีฐาน ณ วันที่ 1 ม.ค. 2547
1 ก.ย. 2547 - 31 ส.ค. 2548	50 %
1 ก.ย. 2548 - 31 ส.ค. 2549	75 %
1 ก.ย. 2549	100 %

โดยจะให้เปิดเสรีทั้งสิ้นภายในปี 2553 ในจำนวน 82 รายการที่เริ่มลดนี้เป็นสินค้ากลุ่มแร่และโลหะรวมอยู่ด้วยโดยให้มีการปรับลดอัตราภาษี ได้แก่ สินค้าในกลุ่มเหล็กและอะลูมิเนียมจำนวน 8 รายการ กลุ่มอัญมณีและเครื่องประดับจำนวน 4 รายการ

สำหรับรายการสินค้าที่เหลือทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการพิจารณาสินค้าที่จะลด/ยกเลิกภาษีระยะต่อไประหว่างกันให้มากที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) โดยสินค้าปกติจะแบ่งเป็นอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ และ กลุ่มสินค้าที่จะปรับลดลงเพียงระดับใดระดับหนึ่งไม่ใช่ลดเป็นศูนย์

ด้านการค้าบริการและการลงทุน ได้กำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยเจรจารายละเอียดตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 และจากการเจรจาล่าสุดครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 9-13 มกราคม 2549 ที่เชียงใหม่ คาดว่าจะหาข้อสรุปได้ภายในปี 2549 โดยธุรกิจบริการที่ไทยสนใจให้อินเดียเปิดเสรี เช่น การขนส่ง ท่องเที่ยว การเงิน และก่อสร้าง เป็นต้น

ด้านอื่นๆ การสร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement : MRA) พิธีการศุลกากร การเดินทางของนักธุรกิจ และการออกวีซ่า เป็นต้น รวมถึงการลด/ ยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non Tariff Barrier) การจัดทำมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการปกป้อง

6.2 การค้าระหว่างไทยกับอินเดีย

ภาพรวมการค้าของไทย-อินเดีย มูลค่าการค้าขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการค้ากลุ่มวัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูป การค้าก่อนเริ่มเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีเห็นว่าไทยเป็นฝ่ายขาดดุล โดยการนำเข้าจำนวน 33,320-45,792 ล้านบาท (ปี 2545-2547) และการส่งออกจำนวน 17,739-36,702 ล้านบาท (ปี 2545-2547) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังการเริ่มลดภาษี 82 รายการ ภายใต้ข้อตกลง FTA (1 ก.ย. 2547) คือปี 2548 การส่งออกยังคงเพิ่มขึ้นเป็น 61,122 ล้านบาท และ การนำเข้าก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเป็น 51,163 ล้านบาท ในปี 2548 จึงส่งผลให้การค้าไทยกลับเป็นฝ่ายได้เปรียบ ดุลการค้าเกือบหมื่นล้านบาท คือ จำนวน 9,959 ล้านบาท (ตารางที่ 17.)

ตารางที่ 17. สถิติการค้าของไทยกับอินเดีย

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	51,059	33,320	17,739	-15,581
2546	62,895	36,385	26,510	-9,897
2547	82,494	45,792	36,702	-9,090
2548	112,284	51,163	61,122	9,959
2549 *	58,743	29,273	29,470	197

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากอินเดียปี 2548 จำนวน 51,163 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 จากปี 2547 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 72 เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 43 และ น้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 26 ทั้งนี้ ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานนำเข้ารวมเป็นมูลค่า 28,857 ล้านบาท จากใน 10 อันดับแรก (ตารางที่ 18.) ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ (13,520 ล้านบาท)

สินแร่โลหะ อื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (6,184 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (5,729 ล้านบาท) เหล็กและเหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์ (3,424 ล้านบาท) อัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 22, 11 และ 22 ตามลำดับ ซึ่งสินค้านำเข้าที่ลดลง คือ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ลดลงร้อยละ 22 โดยเปรียบเทียบกับปี 2547

ตารางที่ 18. สินค้าเข้าของไทยจากอินเดียปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ	11,111	13,520	6,345	6,951
2.	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	5,553	6,184	3,485	4,068
3.	เคมีภัณฑ์	4,684	5,729	3,009	3,633
4.	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	5,493	3,367	1,544	2,553
5.	น้ำมันสำเร็จรูป	3,606	4,529	3,839	2,514
6.	ด้ายและเส้นใย	1,314	1,428	760	1,322
7.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	4,399	3,424	2,303	1,147
8.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	1,689	2,901	1,601	1,114
9.	ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	1,224	1,523	697	945
10.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	477	684	338	863
	อื่นๆ	6,241	7,873	3,840	4,163
	มูลค่ารวม	45,792	51,163	27,761	29,273

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

การส่งออก

ปี 2548 มูลค่าการส่งออกรวม 61,122 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 67 จากปี 2547 สินค้าส่งออกจาก 10 อันดับแรก ที่ส่งออกมากที่สุดและเป็นสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่

เม็ดพลาสติก (8,076 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (1,785 ล้านบาท) และ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ (4,159 ล้านบาท)

มูลค่าสินค้าที่อัตราส่งออกเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ ได้แก่ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบ ลูกสูบและส่วนประกอบ (3,537 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นสูงสุดคือร้อยละ 225 เม็ดพลาสติก (8,076 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 187 เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ (4,406 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 86 เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ (4,159 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 69 รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (3,526 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 31 เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ (3,167 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 138 ผลิตภัณฑ์อะลูมิเนียม (1,132 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 179 เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ (1,040 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 102 โดยมีสินค้าส่งออกที่ลดลง ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (1,773 ล้านบาท) ลดลงร้อยละ 41

ความคืบหน้าการเจรจาลดภาษีสินค้านอกเหนือจาก 82 รายการ จำนวนที่เหลือกว่า 5,000 รายการ ทั้งสองฝ่ายต่างเร่งพิจารณาถอนสินค้าออกจากรายการสินค้าอ่อนไหวให้มากที่สุดเพื่อปรับลดอัตราภาษีและเปิดเสรีให้ได้มากที่สุด ซึ่งอินเดียยังมีปัญหาจากภาคเอกชนที่ไม่เข้าใจที่ต้องเสียเปรียบหากเปิดเสรีเพราะไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้าจากเมื่อครั้งเริ่มเร่งลดภาษีไปก่อน 82 รายการ

6.3 ผลกระทบการเปิดเขตการค้าเสรี

ทั้งนี้ เรื่องการลงทุนในไทยมีโอกาสดึงดูดการลงทุนจากอินเดียให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นได้อีก เนื่องจากการเข้ามาลงทุนในไทยของประเทศไทยในปี 2547 เพียงจำนวน 20 ราย ซึ่งนับว่ายังมีน้อย โดยอยู่ที่ระดับต่ำ 2,000 ล้านบาท ซึ่งไทยและอินเดียมีข้อตกลงร่วมกันว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Protection and Promotion Agreement : BIPA) ตั้งแต่ปี 2543 การเจรจาตาม FTA ไทย-อินเดีย จะครอบคลุมมากขึ้นกว่า BIPA

ผลประโยชน์ที่ได้จาก FTA กล่าวคือ

- การลดภาษีสินค้าในกลุ่มแรก (Early Harvest Scheme : EHS) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2547 จำนวน 82 รายการ โดยให้ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 กันยายน 2549 ระยะต่อไปจะแบ่งการลดภาษีสินค้าออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) กับกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ให้แล้วเสร็จในปี 2553
- การลดอุปสรรคทางการค้าด้านอื่นๆทั้งด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี เพื่อขยายการค้าซึ่งมีโอกาสเปิดตลาด (Market Access) ให้ขยายตัวมากขึ้นเนื่องจากปัจจุบันการค้ากับอินเดียยังมีปริมาณน้อย

- เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา การเงินการธนาคาร การสาธารณสุข การบิน และการขนส่ง เป็นต้น
- สร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement : MRA) โดยขอให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย เร่งจัดทำ MRA กับ BIS (Bureau of Indian Standards) ของอินเดียให้ผู้ส่งออกของไทยได้รับเครื่องหมายมาตรฐานตามอินเดียต้องการ และ ความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร เนื่องจากปัจจุบันอินเดียมีกระบวนการทางศุลกากรที่ยุ่งยาก

สินค้าวัตถุดิบที่ไทยมีความต้องการใช้และต้องจำเป็นต้องอาศัยนำเข้ามากเนื่องจากในประเทศผลิตไม่เพียงพอสนองต่อความต้องการจึงนำเข้าจากอินเดีย เช่น เมื่อปี 2546 เหล็กกึ่งสำเร็จรูปนำเข้ามูลค่าประมาณ 1,240 ล้านบาท (31 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) หรือ กรณีสินค้าซึ่งไม่มีการผลิตในประเทศ เช่น อะลูมิเนียมแท่งนำเข้ามูลค่าประมาณ 840 ล้านบาท (21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ภาชนะนำเข้าที่ปรับลดลงภายใต้ FTA (ตารางที่ 19.) จะส่งผลดีต่อสินค้านำเข้าโดยมีราคาถูกลง และช่วยลดต้นทุนการผลิตลงยอมทำให้ผู้ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันได้อีกทางหนึ่ง

ตารางที่ 19. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยจาก 82 รายการภายใต้ FTA และมูลค่านำเข้าจากอินเดีย

ปี 2546	อัตราภาษี (1 ม.ค.47)	อัตราภาษี (1 ก.ย. 47)	อัตราภาษี (1 ก.ย.48)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)
เหล็กกึ่งสำเร็จรูป	1%	0.5%	0.25%	31,203,715
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	15%	7.5%	3.75%	2,422,955
อะลูมิเนียมแท่ง	1%	0.5%	0.25%	20,507,387
อะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์	1%	0.5%	0.25%	2,739,121
อะลูมิเนียมออกไซด์	1%	0.5%	0.25%	1,949,156
รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ	0%	0%	0%	408,201
เครื่องประดับเพชรพลอยทำด้วยโลหะมีค่า	20%	10%	5%	1,952,161
พลาสติกและผลิตภัณฑ์	20%	10%	5%	388,457

* (1 เหรียญสหรัฐฯ = 40 บาท)

ตารางที่ 20. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของอินเดียจาก 82 รายการภายใต้ FTA
และมูลค่านำเข้าจากไทย

ปี 2546	อัตราภาษี (1 ม.ค.47)	อัตราภาษี (1 ก.ย. 47)	อัตราภาษี (1 ก.ย.48)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)
พลาสติกและผลิตภัณฑ์	25%	12.5%	6.25%	14,740,983
ของทำด้วยลวดเหล็ก, ข้องอ	25%	12.5%	6.25%	13,873,777
ลวดเหล็ก	40%	20%	10%	165,430
รัตนชาติและฝุ่นเพชร	25%	12.5%	6.25%	6,709,156
เครื่องประดับพลอยทำด้วย โลหะมีค่า	25%	12.5%	6.25%	200,695

ผู้ส่งออกของไทยย่อมจะมีโอกาสที่ดีขึ้น เมื่ออัตราภาษีนำเข้าของฝ่ายอินเดียตกลง
ปรับลดลง ซึ่งเมื่อปี 2546 สินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยส่งออกไปอินเดีย (ตารางที่ 20.)
ประกอบด้วย พลาสติกและผลิตภัณฑ์ 588 ล้านบาท (14.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ของทำด้วยลวดเหล็ก
และข้องอ 556 ล้านบาท (13.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ลวดเหล็ก 6.6 ล้านบาท (0.165 ล้านเหรียญ
สหรัฐฯ) รัตนชาติและฝุ่นเพชร 268 ล้านบาท (6.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) และเครื่องประดับพลอยทำ
ด้วยโลหะมีค่า 8 ล้านบาท (0.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

บทที่ 7

เขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

7.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

การเปิดเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) กับประเทศญี่ปุ่นตามกรอบความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership : JTEP) หากเริ่มมีผลบังคับใช้ น่าจะเป็นช่องทางช่วยให้เกิดการส่งออกไทยเพิ่มขึ้นเพราะการจัดทำเขตการค้าเสรีหรือ FTA จะมีการปรับลดอัตราภาษีระหว่างกันและการลดอุปสรรคข้อกีดกันทางการค้าลง ขณะที่ ผู้บริโภคและผู้นำเข้าเหล็กจากญี่ปุ่นจะได้บริโภคสินค้าในราคาถูกลงและสามารถลดต้นทุนการนำเข้าส่งผลต่อการลดต้นทุนการผลิต เป็นประโยชน์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการได้

ในกรอบความตกลง JTEP มีข้อผูกพันที่เกี่ยวกับสินค้าเหล็กของฝ่ายไทย ดังนี้

- เหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กกล้าบางรายการ ที่ไม่มีผลิตในประเทศไทย จะยกเลิกภาษีนำเข้าทันทีในวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้
- เหล็กแผ่นรีดร้อนบางรายการคงอัตราภาษีเดิมไว้ระยะเวลา 10 ปี ในปีที่ 11 จะเริ่มทยอยลดไปจนเหลือเป็นร้อยละ 0 ในปีที่ 15
- เหล็กอื่น ๆ ทุกรายการ จะยกเลิกภาษีภายในปีที่ 11 หลังความตกลงมีผลใช้บังคับ กล่าวคือ เหล็กอื่น ๆ ให้คงภาษีไว้ 8 ปี โดยปีที่ 9 ลดลงครึ่งหนึ่งและปีที่ 10 เหลือร้อยละ 0
- ให้โควตาเหล็กรีดร้อนชนิดแผ่นและชนิดม้วนบางรายการ สำหรับนำไปใช้รีดเย็นเพื่อใช้ในการผลิตยานยนต์ ไทยจะกำหนดโควตาปลอดภาษี และจะให้โควตาเหล็กแผ่นรีดเย็นสำหรับใช้ผลิตกระป๋อง โดยทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันทบทวนปริมาณโควตาทุกปี
- ด้านความร่วมมือกันเสริมสร้างรากฐานเทคโนโลยีให้อุตสาหกรรมเหล็กไทย เสริมสร้างเทคโนโลยีที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมเหล็กไทย พัฒนทักษะฝีมือของผู้เชี่ยวชาญในโรงงานเหล็กไทย สนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญของวิศวกรเหล็กไทย

ผลิตภัณฑ์เหล็กจำนวนกว่า 100 รายการ คาดว่าจะปรับอัตราภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีเนื่องจากเป็นเหล็กชนิดคุณภาพสูงที่ในประเทศไม่สามารถผลิตได้ อาทิ เหล็กแผ่นซิลิกอน และ TMBP (Tin Mill Black Plate) หรือ ชนิดที่สามารถผลิตได้แต่ไม่พอสนองความต้องการใช้ในประเทศ อาทิ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นชุบ นัน ซึ่งในรายละเอียดว่ามีพิกัดใดบ้างที่ต้องปรับลดอัตราภาษี คงต้องรอหลังการลงนามความตกลงให้แล้วเสร็จก่อน

อย่างไรก็ตาม การเตรียมลงนามตามกรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับประเทศญี่ปุ่นตามกำหนดเดิมคือในวันที่ 3 เมษายน 2549 ได้เลื่อนออกไปตามความจำเป็นทางการเมืองที่มีการประกาศยุบสภาไปเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 ดังนั้น หากทุกอย่างมีความเรียบร้อยและมีรัฐบาลชุดใหม่ คาดว่าการลงนามความตกลง JTEP น่าจะสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้โดยเร็ว ทั้งนี้ ถ้าการลงนามล่าช้าและเลื่อนยาวออกไปมาก อาจจะมีส่วนให้ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมเหล็กเกิดผลกระทบได้เช่นกัน

7.2 การค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของไทย จากที่ผ่านมากการค้าขยายตัวมากขึ้นโดยฝ่ายไทยเสียเปรียบดุลการค้าเรื่อยมา ในปี 2548 การค้ารวมกับไทยจำนวน 1,650,181 ล้านบาท ซึ่งเป็นการนำเข้า 1,047,004 ล้านบาท (ตารางที่ 21.) โดยไทยเสียดุลการค้าให้ญี่ปุ่นสูงมากถึง 443,827 ล้านบาท นับเป็นการขาดดุลเป็นอันดับหนึ่งจากการขาดดุลกับแต่ละประเทศ เนื่องจากไทยนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นมากที่สุดในสินค้ากลุ่มเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์โลหะ ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าทุนที่มีราคาสูง แม้ว่าไทยสามารถส่งสินค้าออกไปยังญี่ปุ่นมูลค่าสูงขึ้นเช่นกัน แต่ยังเป็นมูลค่าต่ำกว่าการนำเข้า ปัญหาการขาดดุลการค้าของไทยจึงมีระดับสูงมาก

การจะเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศญี่ปุ่นน่าจะเป็นช่องทางช่วยให้เกิดการส่งออกที่เพิ่มขึ้นเพราะการจัดทำ FTA จะมีการปรับลดอัตราภาษีและเจรจาลดอุปสรรคกีดกันทางการค้าลง

ตารางที่ 21. สถิติการค้าไทย-ญี่ปุ่น

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	1,066,127	639,104	427,023	-212,081
2546	1,227,852	755,896	471,956	-283,940
2547	1,442,885	901,122	541,763	-359,359
2548	1,650,181	1,047,004	603,177	-443,827
2549 *	794,634	491,831	302,803	-189,028

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

อย่างไรก็ตาม ในปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) ไทยนำเข้าจำนวน 491,831 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4 จากช่วงเดียวกันปี 2548 จากมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่นจำนวน 794,634 ล้านบาท และเป็นมูลค่าที่ไทยส่งสินค้าออกไปยังญี่ปุ่นจำนวน 302,803 ล้านบาท

การนำเข้า ปี 2548 การนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นเพิ่มมากขึ้นเกินระดับ 1 ล้านล้านบาท (ตารางที่ 22.) สูงขึ้นกว่าปี 2547 ร้อยละ 16 ทั้งนี้ เป็นผลจากการนำเข้าเพิ่มขึ้นของสินค้ากลุ่มเหล็กเพิ่มขึ้นร้อยละ 42 เครื่องจักรไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ผลิตภัณฑ์โลหะเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 เคมีภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 และเครื่องจักรกลเพิ่มขึ้นร้อยละ 14

ตารางที่ 22. สินค้าเข้าของไทยจากญี่ปุ่นปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	176,598	201,412	103,429	99,452
2.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	101,372	143,524	70,381	60,572
3.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	89,479	116,662	53,173	51,767
4.	แผงวงจรไฟฟ้า	103,444	103,808	52,565	46,058
5.	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	83,412	87,129	42,333	39,798
6.	เคมีภัณฑ์	67,967	78,089	37,504	39,248
7.	เครื่องมือ เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การทดสอบ	31,318	33,537	16,086	17,594
8.	ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก	30,193	31,745	15,167	16,377
9.	สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ และผลิตภัณฑ์	24,320	26,735	13,223	15,523
10.	ผลิตภัณฑ์โลหะ	24,762	31,705	15,179	14,022
	อื่นๆ	168,257	192,658	94,502	91,422
	มูลค่ารวม	901,122	1,047,004	513,542	491,831

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

การค้าเหล็กระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นนับเป็นประเทศผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่เป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่นเป็นแหล่งนำเข้าเหล็กรายใหญ่ที่สุดของไทย โดยมูลค่านำเข้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41 ของมูลค่านำเข้ารวมจากทุกประเทศ ปี 2548 ไทยนำเข้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กรวมทั้งสิ้นจากทุกประเทศ 348,939 ล้านบาท (ตารางที่ 23.) เพิ่มขึ้นร้อยละ 32 จากปี 2547 โดยเป็นมูลค่าการนำเข้าเหล็กจากญี่ปุ่น 143,804 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุกชนิดรวมจากญี่ปุ่น ขณะที่การส่งออกเหล็กไทยไปญี่ปุ่นมูลค่าน้อยมากเพียง 1.2 หมื่นล้านบาทเท่านั้น สาเหตุหนึ่งที่ไทยนำเข้าเหล็กจากญี่ปุ่นจำนวนมากเพราะมีบริษัทลูกของญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนตั้งฐานผลิตในไทยสูงกว่าประเทศอื่นจึงต้องนำเข้าเหล็กจากบริษัทแม่ในญี่ปุ่นโดยเฉพาะเหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องจักรอุตสาหกรรม ซึ่งราคาจะสูงกว่าเหล็กชั้นคุณภาพธรรมดา

ตารางที่ 23. ญี่ปุ่นแหล่งนำเข้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กของไทยปี 2546-2548

หน่วย : ล้านบาท

	ประเทศ	2546	2547	2548	สัดส่วน (%) ปี 2548
1.	ญี่ปุ่น	76,450	101,372	143,804	41.21
2.	รัสเซีย	15,351	28,177	47,023	13.48
3.	จีน	4,147	23,610	40,991	11.75
4.	เกาหลีใต้	8,296	12,227	20,673	5.92
5.	บราซิล	8,902	11,668	15,272	4.38
6.	ไต้หวัน	6,398	8,876	11,599	3.32
7.	ออสเตรเลีย	5,067	8,622	7,555	2.17
8.	สหรัฐอเมริกา	7,641	10,104	7,130	2.04
9.	ยูเครน	9,108	11,502	7,118	2.04
10.	แอฟริกาใต้	3,438	4,826	5,620	1.61
	อื่นๆ	32,783	44,082	42,153	12.08
	รวมทั้งสิ้น	177,581	265,066	348,939	100

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

ผลิตภัณฑ์เหล็กที่ไทยต้องอาศัยนำเข้าจากญี่ปุ่นจำนวนมากคิดเป็นมูลค่าสูง ได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นเคลือบ เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กไร้สนิม และ ท่อเหล็ก เป็นต้น เฉพาะมูลค่าเหล็กแผ่นรีดร้อนที่นำเข้าจำนวน 32,518 ล้านบาท ทั้งนี้ เหล็กจากญี่ปุ่นส่วนมากนำมาใช้สำหรับการนำไปรีดเย็นต่อเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ การผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า

อย่างไรก็ดี ไทยได้นำมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD) มาใช้กับการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจาก 14 ประเทศ รวมทั้งจากประเทศญี่ปุ่น โดยการนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นสัดส่วนสูงสุด ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียม AD ที่นำเข้าจากญี่ปุ่นถูกกำหนดไว้ 36.25% ของราคานำเข้า CIF (Cost+ Insurance+ Freight) เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 27 เดือนพฤษภาคม 2546 เป็นระยะเวลา 5 ปี

การนำเข้าเหล็กปี 2549 จากญี่ปุ่น

ในปี 2549 (ม.ค.-เม.ย.) การนำเข้าเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กจากทุกประเทศมูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 93,000 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์เหล็กที่นำเข้าจำนวนมากคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 ของการนำเข้ารวมทั้งสิ้น นั้น มาจากประเทศญี่ปุ่นเป็นมูลค่าสูงสุดประมาณ 37,500 ล้านบาท ที่เหลือรองลงไปเป็นการนำเข้าจากประเทศรัสเซีย เกาหลีใต้ จีน บราซิล ไต้หวัน ออสเตรเลีย อินเดีย บราซิล และ ยูเครน ตามลำดับ โดยการนำเข้ารวมลดลงร้อยละ 29 จากช่วงเดียวกันของปี 2548 ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าทั้งสิ้นประมาณ 130,560 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์เหล็กที่สำคัญและมีมูลค่าการนำเข้าสูงมากตามลำดับ ได้แก่ เหล็กแท่ง วัตถุติดกึ่งสำเร็จรูป (พิกัด 72.07) มูลค่า 16,321 ล้านบาท เหล็กแผ่นเคลือบ (พิกัด 72.10) มูลค่า 14,523 ล้านบาท ข้อต่อและท่อเหล็ก (พิกัด 73.01-07) มูลค่า 13,897 ล้านบาท และ เหล็กแผ่นรีดร้อน (พิกัด 72.08) มูลค่า 13,015 ล้านบาท ซึ่งการนำเข้าเฉพาะรายการผลิตภัณฑ์เหล็กที่สำคัญและมีมูลค่าการนำเข้ามากที่สุดที่มาจากประเทศญี่ปุ่น ได้แก่

1. เหล็กแผ่นรีดร้อน (พิกัด 72.08) มูลค่าประมาณ 10,016 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 13,015 ล้านบาท
2. เหล็กแผ่นเคลือบ (พิกัด 72.10) มูลค่าประมาณ 9,911 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 68 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 14,523 ล้านบาท
3. เหล็กแผ่นรีดเย็น (พิกัด 72.09) มูลค่าประมาณ 3,458 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 4,914 ล้านบาท
4. ท่อเหล็ก (พิกัด 72.03-07) มูลค่าประมาณ 2,884 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 13,897 ล้านบาท

5. เหล็กซิลิกอน (พิกัด 72.25) มูลค่าประมาณ 1,880 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 2,664 ล้านบาท

6. เหล็กแผ่นไร้สนิม (พิกัด 72.19) มูลค่าประมาณ 1,586 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25 ของมูลค่าการนำเข้าจากทุกประเทศรวม 6,451 ล้านบาท

7.3 ผลกระทบของการเปิดเขตการค้าเสรี

คาดว่าหลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ ในแง่การลงทุนของญี่ปุ่นจะเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ในไทยมากขึ้น จากการเปิดเสรีสินค้าเหล็กในกลุ่มที่ไทยไม่สามารถผลิตได้ เพราะจะทำให้ต้นทุนการผลิตรถยนต์ถูกลง รวมถึงความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน อาทิ โครงการอุตสาหกรรมเหล็ก โครงการอุตสาหกรรมยานยนต์ตามนโยบายดีทริออย์แห่งเอเชียของไทย

ผลกระทบของ FTA โดยเฉพาะต่ออุตสาหกรรมเหล็กไทยหลังการเปิดเขตการค้าเสรี ไทย-ญี่ปุ่น ผู้ประกอบการไทยคงต้องเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการผลิตเตรียมรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น ตลอดจน การผลิตที่ได้มาตรฐานสากลและสามารถผลิตเหล็กคุณภาพเกรดพิเศษทดแทนเหล็กนำเข้า เพื่อลดมูลค่าและปริมาณการนำเข้า อีกทั้ง จนสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้ เนื่องจากในกรณีต้องมีการปรับลดอัตราภาษีสินค้าเหล็กของทั้งสองฝ่ายตามข้อตกลง FTA นั้น ปัจจุบันปกติอัตราภาษีนำเข้าเหล็กของญี่ปุ่นอยู่ที่ระดับต่ำเพียงร้อยละ 0-3 ขณะที่อัตราภาษีนำเข้าเหล็กของไทยอยู่ที่ระดับสูงกว่าคือร้อยละ 1-10

ดังนั้น ในมุมมองเรื่องการลดอัตราภาษีภายใต้ FTA ญี่ปุ่นจึงน่าจะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์จากไทยมากกว่า แต่ในแง่ของผู้นำเข้าและผู้บริโภคเหล็กของไทยที่จำเป็นต้องนำเข้าเพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล และบรรจุภัณฑ์กระป๋องผลไม้และอาหาร จะได้รับประโยชน์เมื่ออัตราภาษีลดลงโดยทำให้ต้นทุนการนำเข้าลดลงส่งผลดีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ เพราะความจำเป็นเนื่องจากโครงสร้างของอุตสาหกรรมเหล็กไทยต้องพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้าจำนวนมากจึงทำให้ในแต่ละปีการค้าเหล็กมีปัญหาขาดดุลต่อเนื่องและขยายตัวมากขึ้นโดยเฉพาะกับประเทศญี่ปุ่นผู้นำเข้ารายใหญ่สุด ตามปริมาณการผลิตและความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐได้มีแนวทางแก้ปัญหาโดยส่งเสริมให้มีการลงทุนผลิตเหล็กขึ้นต้นในประเทศเพื่อลดเหล็กให้ได้ว่าวัตถุดิบเหล็กที่มีคุณภาพใช้เองในประเทศลดการนำเข้าเหล็กแท่งกิ่งสำเร็จรูปและลดต้นทุนการนำเข้า สามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และศักยภาพการแข่งขันได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประโยชน์สูงสุดต่ออุตสาหกรรมเหล็กไทยที่จะได้รับจากการลงนาม FTA ไทย-ญี่ปุ่น คือ เรื่องความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีและทักษะแก่ผู้เชี่ยวชาญและวิศวกรในโรงงานเหล็กไทยซึ่งนับเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการพัฒนาความแข็งแกร่งอย่างยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมเหล็กไทยเพื่อการปรับตัวเตรียมรองรับเข้าสู่การเปิดเขตการค้าเสรีและการแข่งขันในเวทีระดับโลกที่เป็นตลาดการค้าเสรีที่ไม่มีกำแพงภาษีคืออัตราภาษีนำเข้าลดเหลือร้อยละ 0 ต่อไป

บทที่ 8

เขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

8.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

ไทยและสหรัฐอเมริกาเห็นชอบร่วมกันให้จัดทำเขตการค้าเสรีเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2546 เริ่มการเจรจาตั้งแต่มิถุนายน 2547 โดยการเจรจา FTA ไทย-สหรัฐฯ ครอบคลุมกว้างขวาง ทุกด้านและมีเป้าหมายขยายการค้าระหว่างกัน (Comprehensive and Commercially Meaningful) ทั้งในเรื่องการค้าสินค้า การค้าบริการ การเงิน การธนาคาร โทรคมนาคม การลงทุน การจัดซื้อจัดจ้าง โดยรัฐ นโยบายการแข่งขัน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPs) และ พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) รวมถึง เรื่อง การลดภาษีสินค้า มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Measures: NTMs) เช่น มาตรการด้านสุขอนามัย (Sanitary and Phytosanitary measures: SPS) การจัดทำกฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROO) และอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade: TBT) เป็นต้น รวมถึงช่วย อำนวยความสะดวกแก่ผู้นำเข้า-ส่งออก และเพิ่มความร่วมมือด้านต่างๆ

โดยสินค้าไทยที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences: GSP) อยู่แล้วจะเป็นสินค้ากลุ่มแรกในตารางการลดภาษี

- Non-tariff Measures เนื่องจากสหรัฐฯ มีอัตราภาษีที่ต่ำอยู่แล้ว การกีดกันทางการค้าจะอยู่ในรูปแบบของ Non-tariff Measures ซึ่งเป็นประเด็นที่ไทยควรจะเจรจาให้สหรัฐฯ มีการผ่อนปรน รวมทั้ง การใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Safeguard) มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-dumping) และ มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing)

- Rules of Origin เป็นประเด็นหลักที่ไทยต้องพิจารณาเข้ม เพราะจะเป็นตัวกำหนดว่าไทยจะได้รับประโยชน์จาก FTA มากน้อยเพียงใด

- Sensitive ในประเด็นของการทำ FTA ไทย-สหรัฐฯ คือ สินค้าเกษตร สิ่งทอ และภาคการบริการบางประเภท นอกจากนี้ ประเด็นแรงงานและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็น Sensitive ในรัฐสภาสหรัฐฯ สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement) เป็นเรื่องที่ฝ่ายไทยอาจมีปัญหาโดยหน่วยงานเจ้าของเรื่องเห็นว่ายังไม่พร้อมที่จะเจรจา FTA ในส่วนนี้

ทั้งนี้ เมื่อปี 2545 ไทยและสหรัฐฯ ได้มีการจัดทำกรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement: TIFA) มาก่อนหน้านี้แล้ว ที่จะเริ่มมีการจัดทำเขตการค้าเสรี FTA ไทย-สหรัฐฯ ในครั้งนี้ หลังการทำ FTA จากอัตราภาษีปัจจุบันที่สหรัฐฯ เก็บ

จากสินค้านำเข้าจากไทยเฉลี่ยร้อยละ 5 จะลดลงเหลือร้อยละ 0 ภายใน 5-10 ปี น่าจะเป็นความได้เปรียบประเทศคู่แข่งของไทยซึ่งไม่ได้ทำ FTA กับสหรัฐฯ สินค้าสำคัญ

8.2 การค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับสองของไทยรองจากญี่ปุ่น จากมูลค่าการค้า 1,029,767 ล้านบาท ในปี 2548 เป็นการส่งออกจำนวน 680,330 ล้านบาท ซึ่งส่งออกปรับเปลี่ยนร้อยละ 9 จากปี 2547 เป็นยอดเกินดุลจำนวนมากถึง 330,893 ล้านบาท โดยไทยยังคงเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้าตลอด 15 ปีที่ผ่านมา จากสินค้าในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้า และ อัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งมีการขยายตัวมากที่สุด

สหรัฐอเมริกาคือตลาดส่งออกรายใหญ่อันดับหนึ่งของไทย โดยการส่งไปสหรัฐฯ ในช่วง 4 ปี (2545-2548) มีมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยประมาณ 6 แสนล้านบาท และเกินดุลการค้าเฉลี่ยปีละ 3 แสนล้านบาท (ตารางที่ 24.) โดยเฉพาะอัญมณีและเครื่องประดับซึ่งไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงอัตราขยายตัวมากขึ้นต่อเนื่อง และน่าจะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ได้รับประโยชน์มากขึ้นเมื่อมีการจัดทำ FTA ช่วยส่งผลให้เกินดุลการค้ามากยิ่งขึ้น แต่ที่น่าต้องระวังคือในเรื่องของส่วนแบ่งตลาดซึ่งอาจลดลงเนื่องจากโอกาสสูญเสียส่วนแบ่งให้กับคู่แข่งมีมากขึ้นโดยเฉพาะ เช่น จีน และ เวียดนาม

ตารางที่ 24. สถิติการค้าระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกา

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	844,876	265,804	579,072	313,268
2546	861,426	296,331	565,095	268,764
2547	913,922	291,197	622,725	331,528
2548	1,029,767	349,437	680,330	330,893
2549 *	528,362	166,689	361,673	194,984

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การส่งออก

ปี 2548 สินค้าไทยที่ส่งออกไปจำหน่ายยังสหรัฐฯ จำนวน 680,330 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 จากปี 2547 คิดเป็นสัดส่วนสูงสุดประมาณร้อยละ 15 ของการส่งออกทั้งหมดที่ส่งไปทุกประเทศ ซึ่งสินค้าส่งออกสำคัญใน 5 อันดับแรก (ตารางที่ 25.) ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์

และ ส่วนประกอบ (79,963 ล้านบาท) เสื้อผ้าสำเร็จรูป (66,734 ล้านบาท) เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบ (47,530 ล้านบาท) อัญมณีและเครื่องประดับ (38,256 ล้านบาท) และอาหารทะเล กระป๋องและแปรรูป (35,970 ล้านบาท) โดย กลุ่มเหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ส่งออกเป็นอันดับที่ 10 (12,342 ล้านบาท)

ปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่าส่งออกจำนวน 361,673 ล้านบาท (ตารางที่ 25.) เพิ่มขึ้น ร้อยละ 18 จากช่วงเดียวกับปี 2548 มาจากการเพิ่มขึ้นของกลุ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 65 และกลุ่มเหล็กเพิ่มขึ้นร้อยละ 45

ตารางที่ 25. สินค้าออกของไทยไปสหรัฐอเมริกาปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	64,876	79,963	31,700	52,330
2.	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	65,671	66,734	29,068	30,572
3.	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	48,146	47,530	24,737	26,530
4.	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	35,838	35,970	13,018	16,592
5.	อัญมณี และเครื่องประดับ	28,848	38,256	16,608	16,150
6.	ผลิตภัณฑ์ยาง	19,305	24,934	10,947	14,032
7.	แผงวงจรไฟฟ้า	23,338	24,005	11,635	12,515
8.	เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ	14,496	21,303	10,173	12,039
9.	กึ่งสัดแช่เย็น แช่แข็ง	14,999	20,076	7,259	9,151
10.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	13,244	12,342	5,886	8,541
	อื่นๆ	293,964	309,218	144,967	163,219
	มูลค่ารวม	622,725	680,330	305,997	361,673

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

8.3 ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรี

สรุป โดยภาพรวมจากข้อกังวลต่างๆของนักวิชาการที่เห็นว่าประเทศไทยไม่พร้อมใน
กลไกการเจรจากับสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีความซับซ้อนและเกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ที่สำคัญ
ผู้ประกอบการในประเทศยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดเสรีแข่งขันกับสหรัฐฯเพราะปัญหาทางเทคโนโลยี
ที่ไทยด้อยกว่า ไปจนถึงความไม่แน่ใจเรื่องความโปร่งใสจากข้อตกลงว่าประโยชน์จากการตกลงเปิด
เขตการค้าเสรีไปตกอยู่ที่คนกลุ่มใด หากทีมเจรจาจะตกลงตามกรอบในเรื่องใดเพื่อไม่ให้เกิดข้อ
ขัดแย้งกัน ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ผู้ประกอบการควรได้ทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมรับรู้ใน
รายละเอียดก่อน รวมทั้ง การตรวจร่างข้อผูกพันใด ๆในสนธิสัญญาควรจะผ่านรัฐสภาเพื่อการร่วม
พิจารณาก่อนตัดสินใจ

บทที่ 9

เขตการค้าเสรีไทย-เปรู

9.1 การเปิดเขตการค้าเสรีไทยกับเปรู

ไทยและเปรูตกลงที่จะจัดทำกรอบความตกลงกัน คือกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐเปรู ซึ่งครอบคลุมทุกด้าน (Comprehensive) ทั้งการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการค้า โดยเริ่มเจรจาภายในเดือนมกราคม 2547 โดยจะเปิดเสรีภายในปี 2558 ความตกลงดังกล่าวได้มีการลงนามอย่างเป็นทางการในวันที่ 17 ตุลาคม 2546

การเรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้าของเปรูกำหนดอัตราเก็บภาษีนำเข้าไว้ 3 ระดับ คือ อัตราร้อยละ 4, 12 และ 20 โดยบางรายการเรียกเก็บที่อัตราร้อยละ 7 สินค้าเกษตรของเปรูส่วนใหญ่มีอัตราภาษีนำเข้าต่ำกว่าสินค้าเกษตรของไทย อย่างไรก็ตาม เปรูได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมอีกร้อยละ 5 และ บางสินค้าถูกเรียกเก็บ Variable specific duties จึงทำให้ภาษีที่ต้องจ่ายจริงระดับสูงใกล้เคียงกัน สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม หากเป็นสินค้าสำเร็จรูป ฝ่ายไทยจะมีอัตราภาษีที่สูงกว่า แต่ถ้าเป็นสินค้าวัตถุดิบ ไทยจะเรียกเก็บภาษีย้อยละ 0-1 แต่ฝ่ายเปรูเรียกเก็บประมาณร้อยละ 4 ซึ่งหากเปรียบเทียบมูลค่าภาษีสินค้านำเข้า 50 รายการ ที่ทั้งสองประเทศนำเข้าระหว่างกัน พบว่ามีมูลค่าไม่แตกต่างกัน ดังนั้นหากจะต้องลดภาษีแก่กันก็จะมีฝ่ายใดเสียประโยชน์เกินกว่ากัน

ปัจจุบันเปรูได้ยกเลิกการกำหนดให้มีใบอนุญาตนำเข้า การจำกัดปริมาณนำเข้า ไปแล้ว โดยยังมีการห้ามนำเข้าสินค้าเพียงไม่กี่ชนิด และเป็นการห้ามนำเข้าด้วยเหตุผลด้านสุขอนามัย

9.2 การค้าระหว่างไทยกับเปรู

ไทยกับเปรูมีโครงสร้างการผลิตสินค้าลักษณะคล้ายคลึงกัน สินค้าที่ผลิตและส่งออกจึงมีความแตกต่างกัน การส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ไม่ได้แข่งขันกับสินค้าของไทย กล่าวคือ สินค้าอุตสาหกรรมที่เปรูส่งออกจะเป็นวัตถุดิบขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทองคำ ทองแดง สังกะสี และน้ำมัน ส่วนสินค้าเกษตรส่วนใหญ่เปรูจะใช้บริโภคในประเทศ ภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของเปรูเป็นอันดับหนึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 64 ของ GDP คือภาคบริการ รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ตามลำดับ ขณะที่ไทยมีสัดส่วนของภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยละ 49 และ 42 ของ GDP

สำหรับการค้าระหว่างไทยกับเปรูมีมูลค่าน้อยมากระหว่างปี 2545-2548 ไทยกับเปรูมีการค้าต่อกันรวมมูลค่าเฉลี่ยปีละ 2,800 ล้านบาท (ตารางที่ 26.) โดยฝ่ายไทยขาดดุลการค้ามาโดยตลอด แต่ช่วงครึ่งแรกปี 2549 นี้ปรากฏว่าไทยสามารถเป็นฝ่ายเกินดุลการค้าได้

ตารางที่ 26. สถิติการค้าระหว่างไทย-เปรู

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	2,361	1,395	965	-430
2546	2,333	1,523	810	-713
2547	2,975	1,689	1,286	-403
2548	3,579	1,794	1,785	-9
2549 *	2,012	963	1,049	86

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า

สินค้าที่ไทยนำเข้าจากเปรูมูลค่ามากที่สุดซึ่งถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบ ได้แก่ กลุ่มสินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ 1,477 ล้านบาท ในปี 2548 (ตารางที่ 27.) อาทิ ดีบุก สังกะสี เปรู เป็นแหล่งนำเข้าสินแร่ดีบุกที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด นอกจากนี้ ไทยมีการนำเข้าสินค้ากลุ่มเครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำบ้างเล็กน้อย

มูลค่าการนำเข้าปี 2548 จำนวน 1,794 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6 จากปี 2547 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าสำคัญ ได้แก่ สินแร่ ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์

เปรูจะเป็นประตูไปสู่ประชาคมแอนเดียนและกลุ่มเมอร์โคซู ซึ่งมีประชากรรวมกันถึง 340 ล้านคน ประกอบกับรายได้ต่อหัวของประชากรเปรูที่ใกล้เคียงกับของไทย และสภาพเศรษฐกิจของเปรูที่ปรับตัวดีขึ้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในลาตินอเมริกาด้วยกันทำให้เปรูเหมาะที่จะเป็นฐานในการขยายการค้าการลงทุนประกอบกับการที่สินค้าที่ผลิตและส่งออกของเปรูกับของไทยเป็นสินค้าที่มีระดับการพัฒนาและชนิดสินค้าที่แตกต่างกัน จึงไม่แข่งขันกันโดยตรง

การส่งออก

แม้ว่าการส่งออกของไทยไปเปรูขยายตัวต่อเนื่องในปี 2546-2548 แต่ไทยก็ยังเป็นฝ่ายขาดดุลการค้าให้กับเปรูโดยมูลค่าการส่งออก ปี 2548 จำนวน 1,785 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 39 จากปี 2547 สินค้าส่งออกที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (413 ล้านบาท) เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก (478 ล้านบาท) ตู้เย็น ตู้แช่แข็งและส่วนประกอบ เครื่องซักผ้า เครื่องซักแห้งและส่วนประกอบ โดยสินค้าส่งออกที่ลดลง ได้แก่ เตอบนไมโครเวฟและเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่ให้ความร้อนลดลงร้อยละ 43 จากปี 2547 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การส่งออกมีแนวโน้มขยายตัวมาก

ขึ้นจากการส่งออกในปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) เพิ่มขึ้นร้อยละ 22 จากช่วงเดียวกันปี 2548 โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานอย่างเช่น เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติก

ตารางที่ 27. สินค้าเข้าของไทยจากเปรูปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	1,382	1,477	647	771
2.	สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ	190	177	102	78
3.	สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	32	36	12	67
4.	เคมีภัณฑ์	24	23	10	15
5.	สินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ	32	38	24	14
6.	ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้	5	10	10	11
7.	ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์	4	14	12	2
8.	ผ้าผืน	-	-	-	2.3
9.	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ	3.3	4.5	2.5	0.7
10.	แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่	0.4	1.3	0.4	0.4
	อื่นๆ	1,672	1,781	820	961
	มูลค่ารวม	1,689	1,794	825	963

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

9.3 ผลการเปิดเขตการค้าเสรี

ด้านการค้า การจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างกันจะมีส่วนทำให้การค้าของทั้งสองประเทศขยายตัวมากขึ้น เพราะเปรูเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ในเขตทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งการค้าระหว่างไทยกับอเมริกาใต้นั้นมีศักยภาพที่จะขยายตัวต่อไปอีกมาก เนื่องจากปัจจุบันการค้าระหว่างไทยกับอเมริกาใต้อยู่มีมูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับการค้าของไทยกับภูมิภาคอื่นๆของโลก และไทยจะได้รับประโยชน์จากการใช้เปรูเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า (Gateway) ไปสู่ประเทศต่างๆในภูมิภาคลาตินอเมริกา จึงเป็นการขยายโอกาสของไทยในการแสวงหาตลาดส่งออกใหม่ๆเพิ่มขึ้น

ด้านการลงทุน ปัจจุบันไทยและเปรูได้จัดทำความตกลงสองฝ่ายเพื่อส่งเสริมและปกป้องการลงทุนระหว่างกัน ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับเปรูจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าไปลงทุนในเปรูโดยจะได้ประโยชน์จากแหล่งวัตถุดิบราคาถูก เนื่องจากเปรูเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น แร่ทองแดง เงิน ทองคำ และน้ำมันปิโตรเลียม รวมทั้ง รัฐบาลเปรูมีนโยบายให้การสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ โดยเห็นได้จากนโยบายเปิดเสรีการลงทุนซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี 2533 นอกจากนี้ ยังมีกรอบกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและมีกฎเกณฑ์การเคลื่อนย้ายแรงงานที่ค่อนข้างยืดหยุ่น และมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเสรีซึ่งให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

ส่วนฝ่ายไทยมีนโยบายเปิดเสรีในด้านการลงทุนเช่นกัน มีการให้สิทธิประโยชน์ทั้งในด้านภาษีและไม่ใช้ภาษีเพื่อเป็นเครื่องจูงใจนักลงทุนต่างชาติมาแล้วเป็นเวลากว่า 25 ปี ในปัจจุบันนโยบายในด้านการลงทุนของไทยจะเน้นหนักไปที่กลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์หลัก 5 กลุ่ม ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร ยานยนต์ แฟชั่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมบริการ รัฐบาลยังส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจในรูปแบบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (cluster development) รวมทั้ง ได้ปรับปรุงการให้สิทธิประโยชน์ที่เป็นการเฉพาะแก่ผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุน (customized incentive package)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าโอกาสของการลงทุนในเปรูยังคงเปิดกว้าง การลงทุนในเปรูยังคงมีความเสี่ยงอยู่มากเนื่องจากนักลงทุนไทยยังขาดประสบการณ์การลงทุนในภูมิภาคนี้ ทั้งยังต้องแข่งขันกับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนก่อนหน้านี้ ในรูปของ Foreign Direct Investment (FDI) ได้แก่ สเปน สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และ เนเธอร์แลนด์ โดยส่วนมากเข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคมมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ธุรกิจเหมืองแร่ พลังงาน การผลิตสินค้าอุตสาหกรรม และภาคธุรกิจการเงิน

การร่วมมือกับเปรูจะเป็นการเปิดโอกาสให้ไทยสามารถขยายตลาดออกไปได้เมื่อการจัดทำเขตการค้าเสรีในอเมริกามีความคืบหน้าโดยอาศัยประโยชน์จากความตกลงที่เปรูมีกับประเทศสมาชิก ซึ่งหากไทยยังไม่มีความร่วมมือกับเปรูก่อนการดำเนินการจัดทำเขตการค้าเสรีในภูมิภาคอเมริกาเสรีขึ้น ก็อาจมีผลทำให้การทำความตกลงเป็นไปได้ยากขึ้น และส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดอเมริกาได้ โดยที่เปรูเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาตินานาชนิด และรัฐบาลเปรูมีนโยบายให้การสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติจึงเป็นสิ่งที่น่าพอใจที่นักลงทุนไทยจะเข้าไปลงทุนในเปรู อย่างไรก็ตาม ประเทศในทวีปอเมริกาด้วยกันจะมีความได้เปรียบในการลงทุนเพราะนอกจากจะมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้ชิดกันแล้ว ยังมีความคล้ายคลึงกันด้านภาษาและวัฒนธรรม และมีความตกลงระดับทวิภาคีกันอยู่แล้ว

อุปสรรคทางการค้าของทั้งสองประเทศได้แก่ระยะทางที่ห่างไกลกัน และการคมนาคมขนส่งที่ไม่สะดวกนัก ต้องผ่านประเทศที่สาม ทำให้ต้นทุนของสินค้าสูงขึ้น รวมทั้ง เปรูใช้ภาษาสเปนเป็นภาษาราชการ ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษานี้เป็นอุปสรรคในการสื่อสารติดต่อทางการค้า

ประกอบกับความไม่รู้จักกันเพียงพอและความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศยังมีไม่มาก มีส่วนทำให้นักธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะติดต่อค้าขายหรือไปลงทุนที่เปรูเท่าใดนัก

เช่นเดียวกัน การที่นักลงทุนเปรูจะมาลงทุนในไทยนั้นคงมีไม่มากนัก ทั้งที่ไทยมีนโยบายเปิดเสรีในด้านการลงทุนก็ตาม

แม้เปรูจะมีระบบการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่พร้อมนัก แต่ขณะนี้รัฐบาลกำลังเร่งพัฒนาระบบขนส่งเพื่อรองรับการขยายการค้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้นหากเปรูสามารถเร่งปรับปรุงระบบการขนส่งของตนให้ทันสมัยและรองรับการขนส่งสินค้าเชื่อมต่อไปยังประเทศต่างๆ ในละตินอเมริกาได้อย่างดีแล้ว เปรูเหมาะสมมากที่จะเป็นฐานกระจายสินค้าของไทยในภูมิภาคนี้

การเกิดเขตการค้าเสรีของทวีปอเมริกาขึ้นในปี 2548 ทำให้ตลาดดังกล่าวเป็นตลาดที่ใหญ่มากและสามารถพึ่งพาภายในกลุ่มสูง และ มีความเป็นไปได้ที่จะทำการค้ากับประเทศนอกกลุ่มลดลง สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย อาจนำเข้าสินค้าและเข้าไปลงทุนในละตินอเมริกาเพิ่มมากขึ้น หากไทยมีเขตการค้าเสรีกับเปรู จะช่วยให้ได้โอกาสที่จะทำการค้าและลงทุนในภูมิภาคนี้

สำหรับสาขาบริการคาดว่าจะการลงทุนในธุรกิจบริการจะยังไม่เกิดขึ้นมากนักแต่จะมีการเข้ามาให้บริการในประเทศไทยเพิ่มขึ้นและมีความร่วมมือด้านบริการระหว่างกันมากขึ้น เช่น การขนส่ง และการท่องเที่ยว

ผลที่จะเกิดขึ้นระยะยาวคาดว่าเปรูจะมีการปรับตัวด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน และการคมนาคมขนส่งแล้วเสร็จ ทำให้นักลงทุนไทยมีความมั่นใจที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศเปรู ซึ่งคาดว่าจะภาคอุตสาหกรรมที่จะได้รับความสนใจจากนักลงทุนไทย ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และการทำไม้ เป็นต้น โดยจะมีการส่งออกสินค้าไทยจากเปรูต่อไปยังไปประเทศใกล้เคียงได้ง่ายขึ้น ขณะที่ด้านผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศจะมีการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น

สรุป

การที่ประเทศต่างๆ ทั้งในอเมริกาเหนือ อเมริกากลาง และอเมริกาใต้กำลังจะมีเขตการค้าเสรีแห่งทวีปอเมริกา ยิ่งทำให้ไทยควรเข้าไปเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีด้วย เพื่อให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันในทวีปนี้ได้ เมื่อเขตการค้าเสรีไทย-เปรูเริ่มขึ้น ไทยจะได้เข้าไปมีบทบาทการค้าในภูมิภาคนี้ ซึ่งมีความเป็นไปได้ในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยมากกว่าผลกระทบในทางลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าของไทยที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อสามารถอาศัยเปรูเป็นประตูการค้าไปสู่ภูมิภาคละตินอเมริกา อีกทั้งด้านบริการเปรูเปิดเสรีค่อนข้างมากอยู่แล้ว จึงขึ้นกับว่านักธุรกิจไทยจะไปใช้ประโยชน์มากเพียงใด ในด้านการลงทุนคาดว่าจะมีนักลงทุนไทยสนใจไปลงทุนในเปรูในบางสาขา

ในทางกลับกันแม้ว่าไทยจะเปิดกว้างต่อการลงทุนของต่างชาติ แต่ไม่น่าจะเกิดการลงทุนโดยนักธุรกิจเปรูในไทยเท่าใดนัก

สำหรับภาคเอกชน ผู้ผลิตผู้ส่งออกควรศึกษาทำความเข้าใจตลาดและความต้องการในตัวสินค้าในภูมิภาคละตินอเมริกา เพื่อเตรียมการติดต่อธุรกิจการค้า นอกจากเพียงการไปร่วมงาน

แสดงสินค้า หรือเดินทางไปหาตลาดด้วยตนเองก็อาจใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น Internet ในการติดต่อธุรกิจการค้าก็จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายและเป็นอีกยุทธวิธีหนึ่งในการขยายตลาด

สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญที่จะส่งผลให้การเปิดเสรีเกิดประโยชน์หรือไม่ นั่นคือการขนส่งระหว่างไทยกับเปรู แนวทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาคือการขนส่งที่มีค่าใช้จ่ายสูงเนื่องจากไม่มีเรือเดินระหว่างไทยกับเปรูโดยตรงคือไทยอาจอาศัยกองเรือประเทศอื่นจัดเส้นทางเดินเรือจากเปรูให้ผ่านไทยด้วย ซึ่งเห็นว่าจีนซึ่งเป็นพันธมิตรที่สำคัญของไทยและกำลังจัดทำเขตการค้าเสรีกันอยู่ในขณะนี้ น่าจะเหมาะสมที่ไทยจะเจรจาในเรื่องนี้

ดังนั้น การที่จะมีเขตการค้าเสรีไทย-เปรู จึงไม่เพียงแต่จะทำให้ไทยขยายการค้าในภูมิภาคนี้เท่านั้น แต่ยังเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับประเทศไทยด้วย ทุกฝ่ายจึงควรให้ความสำคัญและผลักดันการเจรจาความตกลงว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างไทยกับเปรู เพื่อให้ผลการเจรจาก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

บทที่ 10

เขตการค้าเสรีไทย-บาห์เรน

10.1 เขตการค้าเสรีไทย-บาห์เรน

ความตกลงว่าด้วยการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดระหว่างไทยกับบาห์เรนลงนามมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2545 โดยพร้อมด้วยการลดภาษีในเบื้องต้นก่อน (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 และร้อยละ 3 และ ลดลงเหลือ ร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 โดยจะมีผลบังคับใช้เมื่อทั้ง 2 ฝ่ายมีการแลกเปลี่ยน Notice of Fulfillment ซึ่งขณะนี้รัฐสภาของบาห์เรนกำลังพิจารณาอยู่ ซึ่งถึง ณ วันนี้อย่างไม่มีผลบังคับใช้

อย่างไรก็ตาม Early Harvest ยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากบาห์เรนอยู่ระหว่างขั้นตอนขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในกรอบการเจรจา (Framework Agreement : FA) จะมีสาระสำคัญ 3 ส่วน คือ

- การลดภาษีก่อน (Early Harvest)
- ความตกลงเขตการค้าเสรี จะเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน
- การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ

แนวทางการลดภาษีสินค้า ส่วนที่เหลืออีกประมาณ 5,000 รายการ โดยแบ่งกลุ่มสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- Fast Track ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมด จะลดภาษีลงเหลือ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 ทั้งนี้ ฝ่ายไทยได้ยื่นรายการในกลุ่ม Fast Track จำนวน 1,862 รายการ ที่จะลดภาษีลงเหลือ 0 ภายในปี 2548 ให้ฝ่ายบาห์เรนพิจารณา โดยจะหารือกันในรายละเอียดต่อไป
- Normal Track ประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมดและลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2550
- Other Products ประมาณร้อยละ 20 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมด และลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553

แนวทางการเปิดเสรีการค้าบริการ

ทั้ง 2 ฝ่ายเสนอให้เปิดเสรีในสาขาที่สนใจ โดยจะนำมาเจรจาในช่วงแรก ซึ่งบาห์เรนให้ความสำคัญกับการเงิน/ธนาคาร (ธนาคารอิสลาม ธุรกิจหลักทรัพย์ ประกันภัย) และโทรคมนาคม ในขณะที่ไทยให้ความสำคัญในสาขาก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพและบริการเสริมความงามและผ่อนคลาย (สปา นวดแผนไทยและร้านตัดผม) และท่องเที่ยว การดำเนินการต่อไป จะเจรจาเรื่องที่เหลือเกี่ยวกับมาตรการที่มีใช้อยู่ เป็นต้น

ประเด็นที่อาจเป็นอุปสรรค

1. บำห์เรน ขอให้ไทยเปิดการค้าบริการสาขาการเงิน แต่ไทยต้องรอนโยบายหลัก
2. บำห์เรนต้องการให้ไทยไปเปิด Exhibition Center/Department Store แต่นักธุรกิจไทยไม่สนใจ

10.2 การค้าระหว่างไทยกับบ่ำห์เรน

มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับบ่ำห์เรนช่วงปี 2545-2548 อยู่ที่ระดับ 3,933-7,433 ล้านบาท โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลเฉลี่ยประมาณปีละ 2 พันล้านบาท และขาดดุลมากยิ่งขึ้นสูงสุดในปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) เป็น 4 พันล้านบาท เนื่องจากการนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปคิดเป็นสัดส่วนสูงมากถึงร้อยละ 62 ของการนำเข้ารวม 5,488 ล้านบาท (ตารางที่ 28.)

ตารางที่ 28. สถิติการค้าไทย-บ่ำห์เรน

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	3,933	2,431	1,502	-929
2546	5,625	3,945	1,680	-2,265
2547	5,585	3,517	2,068	-1,449
2548	7,393	4,773	2,660	-2,113
2549 *	6,934	5,488	1,446	-4,042

*: (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า

มูลค่าการนำเข้าปี 2548 รวม 4,733 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 36 สินค้าสำคัญนำเข้านำเข้ามากที่สุดและเพิ่มขึ้น ได้แก่ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (2,769 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 36 จากปี 2547 อันดับรองลงไป คือ น้ำมันสำเร็จรูป ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ และเครื่องประดับอัญมณี เป็นต้น

การส่งออก

การส่งออกขยายตัวมากขึ้นต่อเนื่อง โดยมูลค่าการส่งออกปี 2548 จำนวน 2,660 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 ปี 2547 และส่งออกจำนวน 1,446 ล้านบาท ในครั้งแรกปี 2549 เพิ่มขึ้นร้อยละ 36 จากช่วงเดียวกันปี 2548 สินค้าสำคัญส่งออกลำดับต้นๆ ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ตู้เย็นตู้แช่แข็ง และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์พลาสติก และ ทองแดง

บทที่ 11

เขตการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรียุโรป

11.1 เขตการค้าเสรีไทย - สมาคมการค้าเสรียุโรป

(European Free Trade Association: EFTA)

กลุ่ม EFTA (เอฟตา) ประกอบด้วย 4 ประเทศ ได้แก่ ไอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และ ลิกเตนสไตน์ เป็นกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของสหภาพยุโรป (อียู) ซึ่งมีความมั่งคั่งและมีความชำนาญในด้านการผลิตอุตสาหกรรมหนัก และใช้เทคโนโลยีสูง อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ไทยจึงคาดหวังประโยชน์ในแง่การลงทุน และความร่วมมือด้านเทคโนโลยี สำหรับการค้าขายกับไทยยังค่อนข้างน้อยสินค้าส่วนใหญ่สนับสนุนซึ่งกันและกัน แม้แต่สินค้าเกษตรก็ไม่ใช่อุปถัมภ์กัน คู่ค้าหลักของ EFTA คือ สหภาพยุโรป ทั้งนี้ การค้ากับเอเชียกำลังขยายตัว นอกจากนี้ EFTA เป็นกลุ่มที่มีการลงทุนในต่างประเทศสูงเป็นอันดับ 5 รองจาก ฝรั่งเศส แคนาดา ฮอลแลนด์ และญี่ปุ่น ในปี 2547

เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2547 คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีมติเห็นชอบในหลักการให้มีการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป เริ่มเจรจาครั้งแรกวันที่ 10 มกราคม 2548 ที่กรุงเทพฯ และตามแผนจะสรุปผลให้แล้วเสร็จในปี 2549

11.2 การค้าระหว่างไทยกับเอฟตา

การค้ากับไทยมีมูลค่าประมาณ 61,387 ล้านบาท ปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 88,977 ล้านบาท ในปี 2548 การค้าขยายตัวมากขึ้น แต่ไทยเป็นฝ่ายเสียดุลการค้ามาตลอดและขาดดุลสูงสุดถึง 26,663 ล้านบาท ในปี 2548 (ตารางที่ 29.) ในกลุ่มเอฟตามีสวิตเซอร์แลนด์เป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งกับไทยด้วยสัดส่วนร้อยละ 87 ของการค้ารวม โดยปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) ไทยยังขาดดุลสูงมาก

ตารางที่ 29. สถิติการค้าระหว่างไทย-เอฟตา

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	61,387	34,185	27,202	-6,983
2546	74,621	34,060	40,561	-6,501
2547	71,425	38,850	32,575	-6,275
2548	88,977	57,820	31,157	-26,663
2549 *	48,087	27,316	20,771	-6,545

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า

ปี 2548 มูลค่าการนำเข้า 57,820 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 49 จากปี 2547 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ (17,462 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 187 (ตารางที่ 30.) เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,242 เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 34 และเครื่องจักรกลและส่วนประกอบเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 เป็นต้น

ตารางที่ 30. สินค้าเข้าของไทยจากเอฟตาปี 2547-2549 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2547	2548	2548	2549
				(ม.ค.-มิ.ย.)	
1.	เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	6,089	17,462	7,713	9,602
2.	นาฬิกาและส่วนประกอบ	7,783	8,117	3,621	3,659
3.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	6,657	8,426	4,516	2,671
4.	ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์	2,735	2,514	1,127	2,030
5.	ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	2,045	2,358	1,176	1,564
6.	เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	1,498	2,001	871	1,098
7.	เคมีภัณฑ์	1,856	1,931	1,000	1,053
8.	เครื่องมือ เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การทดสอบ	977	1,133	565	634
9.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	297	3,980	2,767	475
10.	แผงวงจรไฟฟ้า	769	876	411	368
	อื่นๆ	8,145	9,021	4,301	4,164
	มูลค่ารวม	38,850	57,820	28,067	27,316

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์

: สำนักพัฒนาและส่งเสริม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

การส่งออก

ปี 2548 มูลค่าการส่งออก 31,157 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4 จากปี 2547 สินค้าส่งออกที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ ได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ (5,099 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 โดยรายการสินค้าส่งออกอื่นๆ เช่น นาฬิกาและส่วนประกอบ ส่วนประกอบอากาศยานและอุปกรณ์การบิน เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ เครื่องใช้สำหรับเดินทาง อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น สำหรับการส่งออกรวมในปี 2549 (ม.ค.-มิย.) มูลค่า 20,771 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 28 โดยอัญมณีและเครื่องประดับคงเป็นสินค้าหลักสำคัญและส่งออกมากเป็นอันดับหนึ่ง (4,417 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 76

11.3 ผลกระทบการเปิดเขตการค้าเสรี

เอฟตา เป็นผู้ส่งออกการค้าบริการหลักของโลก โดยมีสวิตเซอร์แลนด์และลิกเตนสไตน์เป็นจุดศูนย์กลางสำคัญทางการเงิน และนอร์เวย์เป็นผู้ให้บริการสำคัญด้านการเดินเรือ สินค้าที่เอฟตา ได้ประโยชน์จากไทย คือ แร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน เคมีภัณฑ์ และเครื่องจักร การลดภาษีในสาขาดังกล่าวจะเกิดประโยชน์กับผู้ส่งออกของไทยมากขึ้น ทั้งนี้ อุปสรรคทางภาษีที่ลดลงไทยจะใช้ประโยชน์ได้มากเพียงใดคงต้องแข่งขันกับประเทศที่เปิดเสรีกับเอฟตาอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะถึงแม้ถ้าในระยะยาวไทยถูกตัดสิทธิพิเศษ GSP การทำ FTA จะทำให้ไทยยังรักษาความได้เปรียบทางภาษีได้

บทที่ 12

เขตการค้าเสรีไทย-กลุ่มอนุทวีป

12.1 เขตการค้าเสรีไทย-กลุ่มอนุทวีป หรือ บีมสเทค (BIMSTEC)

(Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation)

สมาชิก BIMSTEC 6 ประเทศ ได้แก่ ภูฏาน อินเดีย พม่า เนปาล ศรีลังกา และไทย ได้ลงนามในกรอบความร่วมมือ BIMSTEC เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 สำหรับบังกลาเทศลงนามเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2547 ภายใต้กรอบความตกลงฯ นี้ กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (Trade Negotiating Committee : TNC) เพื่อเจรจาความตกลงฯ ให้เสร็จตามกำหนดเวลา

กลุ่มอนุทวีป หรือ บีมสเทค (BIMSTEC) จึงมีสมาชิกรวม 7 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย เนปาล บังกลาเทศ ศรีลังกา ภูฏาน พม่า และ ไทย ลงนามในกรอบความตกลงเขตการค้าเสรี (BIMSTEC FTA) เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2547 คณะเจรจาเพื่อเจรจายละเอียดความตกลงครอบคลุมการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ สรุปสาระสำคัญ คือ

1. ด้านการค้าสินค้า การเจรจา/ยกเว้น ภาษีศุลกากรสินค้าระหว่างสมาชิก โดยแบ่งเป็นกลุ่ม Fast Track และ Normal Track
2. ด้านการค้าบริการ ครอบคลุมสาขาที่สำคัญ โดยให้ใช้ positive list approach และให้มีการปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนาน้อย
3. ด้านการลงทุน ส่งเสริมการลงทุนด้านต่างๆ ให้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีในนโยบายการลงทุน โดยให้ใช้ positive list approach
4. ด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ ให้มีความร่วมมือสาขาความร่วมมือของ BIMSTEC ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น เช่น ให้มีการอำนวยความสะดวกในด้าน MRAs และความร่วมมือด้านศุลกากร เป็นต้น

การลดภาษีด้านการค้าสินค้า ตกลงปรับลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ภายในระยะเวลาที่กำหนดแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศกำลังพัฒนา (อินเดีย ศรีลังกา ไทย) จะลดภาษีให้แก่ประเทศพัฒนาน้อย (ภูฏาน พม่า เนปาล บังกลาเทศ) เร็วกว่าการลดภาษีให้กับประเทศในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน ดังนี้

กลุ่มสินค้าเร่งลดภาษี Fast Track

ประเทศ	ลดภาษีให้ประเทศกำลังพัฒนา	ลดภาษีให้ประเทศพัฒนาน้อย
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค.2549 - 30 มิ.ย.2552	1 ก.ค.2549 - 30 มิ.ย.2550
ภูฏาน พม่า เนปาล บังกลาเทศ	1 ก.ค.2549 - 30 มิ.ย.2554	1 ก.ค.2549 - 30 มิ.ย.2552

กลุ่มสินค้าลดภาษีปกติ Normal Track

ประเทศ	ลดภาษีให้ประเทศกำลังพัฒนา	ลดภาษีให้ประเทศพัฒนาน้อย
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค.2550 -30 มิ.ย.2555	1 ก.ค.2550 -30 มิ.ย.2553
ภูฏาน พม่า เนปาล บังกลาเทศ	1 ก.ค.2550 -30 มิ.ย.2560	1 ก.ค.2550 -30 มิ.ย.2558

นอกจากนี้ จะมีกลุ่มสินค้าที่ไม่ประสงค์ให้มีการลดภาษี (Negative List) ซึ่งจะมีการจำกัดจำนวนให้จำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจนำมาเจรจาลดระหว่างกันอีกในภายหลังได้ และการเจรจาจะครอบคลุมถึงเรื่อง รูปแบบการลด/ยกเลิกภาษีศุลกากร หลักการต่างตอบแทน แหล่งกำเนิดสินค้า การปฏิบัติต่อสินค้าที่มีโควตา และอุปสรรค/มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

12.2 การค้าระหว่างไทย-กลุ่มอนุทวีป(BIMSTEC)

การค้าระหว่างไทย-กลุ่มอนุทวีปขยายตัวต่อเนื่องปี 2545-2548 จากจำนวน 122,653 ล้านบาท ปี 2515 เป็น 239,018 ล้านบาท ในปี 2548 แต่ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้าตลอดมาเฉลี่ยสูงปีละกว่าหมื่นล้านบาท (ตารางที่ 31.)

ตารางที่ 31. สถิติการค้าระหว่างไทย-กลุ่มอนุทวีป

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	การนำเข้า	การส่งออก	ดุลการค้า
2545	122,653	73,600	49,053	-24,547
2546	139,096	75,237	63,859	-11,378
2547	186,368	101,315	85,053	-16,262
2548	239,018	124,835	114,183	-10,652
2549 *	122,328	70,120	52,208	-17,912

* : (ม.ค.-มิ.ย.) ข้อมูลเบื้องต้น

การนำเข้า

ปี 2548 มูลค่าการนำเข้าจาก BIMSTEC รวมจำนวน 124,835 ล้านบาท เทียบกับเมื่อปี 2547 เพิ่มขึ้นร้อยละ 23 เป็นผลจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติและน้ำมันสำเร็จรูปรวม 64,625 ล้านบาท สัดส่วนสูงร้อยละ 52 ของการนำเข้ารวมจาก BIMSTEC ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานสำคัญที่นำเข้ามากใน 10 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ (13,764 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ (9,649 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 26 เคมีภัณฑ์ (5,741 ล้านบาท) เพิ่มขึ้นร้อยละ 22 เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์ (3,623

ล้านบาท) ทั้งนี้ สำหรับการนำเข้าปี 2549 (ม.ค.-มิ.ย.) มูลค่ารวม 70,120 ล้านบาท ยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 จากช่วงเดียวกันปี 2548

การส่งออก

มูลค่าการส่งออกปี 2548 จำนวน 114,183 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 34 จากปี 2547 สินค้าส่งออกมากสุดใน 3 อันดับแรก (ตารางที่ 32.) ได้แก่ เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ ที่ส่งออกมากและเพิ่มขึ้น ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ ปูนซีเมนต์

ตารางที่ 32. สินค้าออกของไทยไปกลุ่มอนุทวีป (BIMSTEC)

หน่วย : ล้านบาท

	รายการ	2546	2547	2548	2548 *	2549 *
1.	เม็ดพลาสติก	4,837	6,805	12,815	6,206	4,798
2.	เคมีภัณฑ์	3,323	4,587	4,392	2,041	3,572
3.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	2,872	4,376	6,355	3,272	3,342
4.	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	1,757	3,694	4,238	1,948	2,724
5.	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	1,689	2,416	4,816	2,051	2,617
6.	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบ ลูกสูบและส่วนประกอบ	1,793	1,255	3,640	2,142	2,581
7.	น้ำมันสำเร็จรูป	626	1,012	3,463	887	2,428
8.	ผ้าผืน	4,240	4,625	4,955	2,343	2,361
9.	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และ ส่วนประกอบ	893	3,166	5,032	1,820	2,125
10	ปูนซีเมนต์	1,979	2,048	3,687	1,676	1,712
รวม 10 รายการ		24,008	33,983	53,391	24,386	28,257
อื่นๆ		39,851	51,070	60,792	30,638	28,951
มูลค่ารวม		63,859	85,053	114,183	55,023	57,208

* (ม.ค.-มิ.ย.)

12.3 ผลจากการเปิดเขตการค้าเสรี

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า ในขั้นตอนการปฏิบัติจริงในการส่งออกสินค้าไปประเทศในกลุ่ม BIMSTEC เช่น เรื่องใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (C/O) คืออะไร มีขั้นตอนในการขออย่างไร ใช้เอกสารอะไรบ้างในการยื่นขอ หรือ ในเรื่องของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) กฎสำหรับสินค้าที่ได้มาหรือผลิตขึ้นโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly produced or obtained) และกฎสำหรับสินค้าที่ไม่ได้ผลิตขึ้นหรือได้จากในประเทศภาคีสมาชิกส่งออกทั้งหมด (Not wholly produced or obtained) อธิบายเรื่อง Local Content ว่ามีวิธีการคำนวณอย่างไร ถึงจะสามารถใช้สิทธิการส่งออกโดยไม่เสียภาษีภายใต้ข้อตกลง FTA ได้ สมาชิกเห็นชอบในหลักการว่าจะใช้หลักการการแปรสภาพสินค้าในระดับพิกัดศุลกากร 4 หลัก และต้องมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มในประเทศ แต่ยังไม่สามารถตกลงสัดส่วนมูลค่าเพิ่มในประเทศได้ว่าควรเป็นเท่าใด แต่ตกลงกันได้เกือบหมดแล้ว

หากผู้ประกอบการของไทยสามารถมีโอกาสได้รับทราบข้อมูลในเรื่องนี้อย่างทั่วถึง ก็ น่าจะส่งผลประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับตัวและการวางกลยุทธ์ในการส่งออกของผู้ส่งออกของไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยที่อยู่ในภูมิภาค ที่ยังไม่มีโอกาสได้รับทราบข้อมูลในเรื่องนี้มากนัก หากเทียบกับผู้ประกอบการ และ ผู้ส่งออกรายใหญ่ที่อยู่ในส่วนกลาง

2. เรื่องกลไกยุติข้อพิพาท มีความคืบหน้าในหลักการของร่างความตกลงว่าด้วย กลไกและกระบวนการระงับข้อพิพาท เช่น เรื่ององค์ประกอบของอนุญาโตตุลาการ การรับรองรายงาน การตัดสิน เป็นต้น คณะทำงานว่าด้วยกลไกยุติข้อพิพาท และการจัดทำข้อกำหนดในเรื่องนี้มีความ คืบหน้าค่อนข้างมาก ซึ่งคงจะหาข้อสรุปได้ในเร็ว ๆ นี้

นอกจากนี้ เรื่องการเปิดตลาดไทยได้มีการเจรจาสองฝ่ายเพื่อลดจำนวนรายการ สินค้าในรายการสินค้าไม่ลดภาษี (Negative List) กับประเทศบังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย และ ศรีลังกา โดยไทยจะมีการแลกเปลี่ยนรายการที่ไทยพร้อมที่จะถอนออกจาก Negative List ในการประชุมครั้ง หน้า อย่างไรก็ดี สมาชิกยังไม่สามารถตกลงได้ว่าจะลดรายการใน Negative List ลงเท่าใด คาดว่าคงจะ ลดจำนวนสินค้าใน Negative List ไม่มากนัก เนื่องจากความแตกต่างระดับการพัฒนาของประเทศ สมาชิกที่ยังต้องการคุ้มครองการผลิตภายใน และประเทศพัฒนาน้อยที่สุดยังต้องการรายได้จากภาษี ศุลกากรเพื่อพัฒนาประเทศ

สำหรับเรื่องการเปิดตลาดสินค้า สมาชิกแต่ละประเทศได้มีการแลกเปลี่ยนรายการ สินค้าไม่ลดภาษีแล้ว ต่อไปจะมีการเจรจาเพื่อลดจำนวนรายการสินค้านี้ให้เหลือน้อยที่สุด นอกจากนี้ จะมีการประชุมคณะทำงานกฎแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งยังไม่มีมติความคืบหน้า เนื่องจากยังม ีความเห็นที่แตกต่างในการกำหนดวิธีการและสัดส่วนของการใช้วัตถุดิบ สำหรับเรื่องสำคัญที่ยังไม่ สามารถตกลงได้ อาทิ เรื่องการอุดหนุนและมาตรการปกป้อง

บทที่ 13

สรุปและเสนอแนะ

ปัจจุบันถึงแม้การค้าระหว่างไทยกับตลาดโลกยังมีมูลค่าที่ไม่สูงมากนัก แต่ยังมีโอกาสที่จะขยายตัวได้อีกมาก ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพทางเศรษฐกิจและภาวะความต้องการบริโภคสินค้าอันเนื่องมาจากประชากรโลกโดยเฉพาะประเทศจีน อินเดีย ที่มีมากกว่า 1 พันล้านคน ยังขยายตัวสูงขึ้น ความได้เปรียบจากอัตราภาษีนำเข้าที่ลดลงอันเนื่องมาจากข้อตกลงการจัดทำเขตการค้าเสรี ซึ่งหากผู้ประกอบการของไทยสามารถมีโอกาสได้รับทราบข้อมูลในเรื่องนี้อย่างเข้าใจและทั่วถึง ก็น่าจะส่งผลประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับตัวและการวางกลยุทธ์ในการส่งออกของผู้ส่งออกของไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยที่อยู่ในภูมิภาค ที่ยังไม่มีโอกาสได้รับทราบข้อมูลในเรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ข้อนี้ หากเทียบกับผู้ประกอบการและผู้ส่งออกรายใหญ่ที่อยู่ในส่วนกลาง ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลข้อตกลงการจัดทำเขตการค้าเสรีเผยแพร่ให้เปิดกว้างขึ้น จะเป็นการสร้างความพร้อมแก่ผู้ประกอบการมากขึ้นเพื่อเตรียมปรับตัวรองรับการเปิดเขตการค้าเสรีที่เริ่มมีผลบังคับใช้ไปแล้วและกำลังจะเริ่มมีผลบังคับใช้

ข้อดีการเปิดเขตการค้าเสรีและร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจทางการค้า

- ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน
- เป็นเวทีเจรจาและเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการค้า
- ลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า
- ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าและมาตรการต่างๆ
- ได้รับการปรับลดอัตราภาษีและกฎระเบียบพิธีการศุลกากร
- ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกบริโภคสินค้าที่หลากหลายทั้งด้านคุณภาพและราคา
- แก้ไขปัญหาการผูกขาดของพ่อค้าในประเทศ
- การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพสินค้าให้มีคุณภาพดีขึ้น
- พึงพาผลกระทบระงับข้อพิพาททางการค้าในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาททางการค้า
- การได้เปรียบดุลการค้า มูลค่าการส่งออกและการลงทุนสุทธิจากต่างชาติเพิ่มขึ้น
- ได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการ ปรับปรุงเทคนิคต่างๆ ตลอดจนประสิทธิภาพการผลิต

จากการเปิดเขตการค้าเสรีกับแต่ละประเทศ นับเป็นประโยชน์เนื่องจากไทยยังขาดแคลนสินค้าวัตถุดิบจำนวนมาก มีความจำเป็นต้องอาศัยการนำเข้า เช่น สินแร่ เศษโลหะ โลหะแท่ง และเหล็กสำเร็จรูป ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบในการแข่งขัน ดังนั้น เมื่อมีแหล่งนำเข้าวัตถุดิบที่มั่นคง ราคาถูก แต่โดยศักยภาพการผลิตมีหลายผลิตภัณฑ์ไทยมีการส่งออกขยายตัวต่อเนื่อง เช่น พลาสติก เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ แก้วกระจก และผลิตภัณฑ์เหล็ก สะท้อนถึงความสามารถในการแข่งขันมีโอกาสขยายตัวได้ หากได้รับการส่งเสริมและลดอุปสรรคตลอดจนการกีดกันต่างๆทางการค้าลง การเปิดเขตการค้าเสรีเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและขยายช่องทางส่งออกไทยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นได้

ตารางที่ 33. สรุปข้อมูลผูกพันการลดภาษีตามความตกลง FTA ของไทยกับประเทศคู่เจรจา

ประเทศ	วันที่เริ่มใช้	ระยะเวลาผูกพันการลดภาษี
จีน (ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน)	1 ต.ค. 46	สินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัด 07-08) ลดเหลือร้อยละ 0
อาเซียน-จีน	1 ก.ค. 48	สินค้าเกษตรพิกัด 01-08 ลดเหลือร้อยละ 0 มาตั้งแต่ 1 ม.ค. 47 สินค้าปกติทั่วไปเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 (อาเซียนเดิม 6 ประเทศ) และภายในปี 2558 (อาเซียนใหม่ 4 ประเทศ)
ออสเตรเลีย	1 ม.ค. 48	สินค้าทั่วไป ลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 โดยสินค้าอ่อนไหว ไทย-ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดในปี 2568 ออสเตรเลีย-ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดในปี 2558
อินเดีย	1 ก.ย. 47	สินค้า 82 รายการ ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรม ให้ลดภาษีเป็นร้อยละ 0 เริ่ม 1 ก.ย. 47 - 1 ก.ย. 49 ส่วนสินค้าทั่วไปจะลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553(E) และ สินค้าอ่อนไหวอยู่ระหว่างเจรจา
นิวซีแลนด์	1 ก.ค. 48	สินค้าทั่วไป ลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553 ซึ่งสินค้าอ่อนไหว-ไทยลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2568 สำหรับนิวซีแลนด์ลดเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2558
ญี่ปุ่น	ปี 2549 (E)	เลื่อนการลงนามจากวันที่ 3 เม.ย. 49 ตามกรอบความร่วมมือหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan Thailand Economic Partnership : JTEP)
สหรัฐอเมริกา	ปี 2549 (E)	อยู่ระหว่างการเจรจา
เปรู	ภายในปี 49 (E)	สินค้าทั่วไป ไทย-ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2553 (E) เปรู-อยู่ระหว่างการเจรจา โดยสินค้าอ่อนไหวของไทย-จะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2558(E) ส่วนของเปรู-อยู่ระหว่างการเจรจา
บราซิล	ภายในปี 49 (E)	สินค้าทั่วไป ลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2550(E) และสินค้าอ่อนไหวจะลดเหลือร้อยละ 0 ทั้งหมดภายในปี 2553(E)

E : Estimate

ตารางที่ 33. สรุปข้อมูลผูกพันการลดภาษีตามกรอบความตกลง FTA (ต่อ)

ประเทศ	วันที่เริ่มใช้	ระยะเวลาผูกพันการลดภาษี
BIMSTEC*	ภายในปี 50 (E)	กำลังเจรจา/ยกเว้นภาษีสินค้า โดยแบ่งสินค้าออกเป็นกลุ่ม Fast Track และ Normal Track
EFTA	ภายในปี 50 (E)	สินค้าอุตสาหกรรม EFTA ลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 ให้ทันทีเกือบทั้งหมดเมื่อมีผลใช้บังคับ ฝ่ายไทยจะลดเป็นร้อยละ 0 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ลดให้ทันที ลดให้ภายใน 5 ปี และ ลดให้ภายใน 10 ปี

* : 7 ประเทศ (ไทย อินเดีย ศรีลังกา บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า และ เนปาล)

E : Estimate

- Fast Track

ประเทศกลุ่ม BIMSTEC	การลดภาษีให้ประเทศ กำลังพัฒนา*	การลดภาษีให้ประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด**
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 52	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 50
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 54	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 52

- Normal Track

ประเทศกลุ่ม BIMSTEC	การลดภาษีให้ประเทศ กำลังพัฒนา*	การลดภาษีให้ประเทศ พัฒนาน้อยที่สุด**
อินเดีย ศรีลังกา ไทย	1 ก.ค. 50 – 30 มิ.ย. 55	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 53
บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล	1 ก.ค. 50 – 30 มิ.ย. 60	1 ก.ค. 49 – 30 มิ.ย. 58

* : ประเทศกำลังพัฒนา (อินเดีย ศรีลังกา ไทย)

** : ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (บังกลาเทศ ภูฏาน พม่า เนปาล)

ดังนั้น หากภาครัฐให้การสนับสนุนและช่วยประชาสัมพันธ์ในการเปิดตลาดในเชิงรุกมากขึ้นเช่นปัจจุบัน จะช่วยให้อุตสาหกรรมพื้นฐานไทยมีโอกาสเติบโตไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ภาคเอกชนเองต้องคำนึงเรื่องการรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ติดตลอดไปเป็นสำคัญด้วย

สรุปผลของ FTA ผลโดยรวมของ FTA ต่อ ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค ผู้นำเข้า และ ผู้ส่งออก เป็นผู้ได้รับประโยชน์จาก FTA ดังนี้

- วัตถุดิบนำเข้าราคาถูกช่วยลดต้นทุนการผลิตเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- สินค้ามีความหลากหลายให้เลือกทั้งด้านราคาและคุณภาพ
- เกิดโอกาสและมีช่องทางขยายตลาดการค้าการลงทุนมากขึ้น
- มีแหล่งนำเข้าวัตถุดิบและทดแทนการขาดแคลนในประเทศ

13.1 สรุปผลต่อการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐาน

- อัตรากาสิโนลดลงช่วยลดต้นทุนการผลิตเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบที่ในประเทศขาดแคลนผลิตได้ไม่เพียงพอสนองความต้องการใช้หรือไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ เช่น ลินแร่ เศษโลหะ เหล็กกิ่งสำเร็จรูป โลหะอะลูมิเนียมและทองแดงแท่ง

- การเข้ามาลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ เช่น เขื่อนแม่สร้อยท่ากู่ และทองแดง โรงถลุงแร่ และโรงผลิตโลหะ ที่ใช้เงินลงทุนสูงของต่างชาติมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีจะช่วยสร้างความมั่นคงและแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ (Supporting Industry)

- การส่งออกในรูปแบบสินค้าสำเร็จรูป เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์เหล็ก เซรามิก แก้วและกระจก เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบในประเทศ

- อุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีศักยภาพการแข่งขันสูงเกิดโอกาสของความเป็นไปได้ในการเพิ่มช่องทางขยายตลาดแบบเชิงรุกมากขึ้น เช่น เม็ดพลาสติกและเคมีภัณฑ์

- การร่วมทุนเป็นช่องทางเร่งรัดการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมพื้นฐาน ในเรื่องการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต้นน้ำ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวัตถุดิบให้อุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น การก่อสร้างโรงถลุงเหล็ก ปิโตรเคมี และโรงผลิตทองคำบริสุทธิ์ เป็นต้น ช่วยลดและทดแทนการนำเข้าสามารถช่วยลดการขาดดุลการค้าของประเทศ

- ต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบที่ลดลงเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันได้

13.2 ข้อเสนอแนะและมาตรการรองรับการเปิดเขตการค้าเสรี

เนื่องจากแนวโน้มสถานการณ์การค้ามีภาวะการแข่งขันและการกีดกันทางการค้า โดยเฉพาะการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็วทุกขณะโดยไม่สิ้นสุด การเปิดเขตการค้าเสรีซึ่งหวังจะให้เกิดประโยชน์ต่อการค้าการลงทุนนอกจากการเจรจาเพื่อให้สามารถรักษาหรือไม่ให้สูญเสียส่วนแบ่งตลาดและด้านการแข่งขันแล้ว ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องเตรียมพร้อมเพื่อการปรับตัวรองรับ FTA ควรมีมาตรการต่างๆ ดำเนินไปพร้อมกันด้วย ดังนี้

- เร่งพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน สนับสนุนการใช้วัตถุดิบในประเทศ ตลอดจนการศึกษาแนวทางเพิ่มมูลค่าสินค้า (Value Added)

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เพื่อต่อยอดนวัตกรรม

- การพัฒนารูปแบบ (Design Centre) และคุณภาพสินค้าให้หลากหลาย

- การจัดการและปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานมากขึ้น

- สร้าง Brand Name สินค้าของไทยสู่ตลาดโลกเพื่อเป็นการเพิ่มการสร้างมูลค่า (Value Creation) แก่สินค้า โดยเฉพาะสินค้าจากการบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของไทยที่มีศักยภาพสูง

- แม้จะเป็นการค้าแบบเสรี แต่ภาครัฐคงต้องเพิ่มการพิจารณาควบคุมรายการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานและมากเกินไปจนความจำเป็นเพื่อป้องกันการฉวยโอกาสเก็งกำไร ซึ่งจะส่งผลเสียให้ยอดขาดดุลการค้าสูงขึ้น

- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่กังวลว่าจะเกิด การป้องกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ก่อนการให้สัมปทานต้องพิจารณาควบคุมและกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรอย่างรอบคอบเป็นสำคัญ

- ภาครัฐควรจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจ จัดเก็บข้อมูล นำเสนอข้อมูลด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ติดตามความคืบหน้าและประเมินผลหลังการเปิดเขตการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้ไปแล้ว เพราะความตกลงที่ผูกพันไว้จะนำมาทบทวนได้ในเวลาที่กำหนด

เนื่องจากการนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอาศัยทั้งการค้าในประเทศควบคู่กับพร้อมการค้าระหว่างประเทศ (Dual Track) ซึ่งการส่งออกก็มีสัดส่วนที่สูง ความจำเป็นต้องเปิดตลาดค้ากับต่างประเทศจึงไม่อาจปฏิเสธได้เพราะอีกไม่นานการค้าโลกจะเปิดเสรีไปทั่วโลก ไม่รู้ว่าอีกนานเท่าใดจึงจะพูดได้ว่าไทยพร้อมจะแข่งขัน การเริ่มสร้างพันธมิตรทางการค้าการลงทุนกับต่างชาติจะสร้างประโยชน์ได้หรือไม่ จึงอยู่ที่เงื่อนไขต่างๆ ในกรอบความตกลงกับแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกันไปว่าจะเปิดเสรีได้ในระดับใดกับภาคการผลิตใด ใช้เวลาปรับตัวนานเท่าใด ภาครัฐต้องให้การปกป้องหรือคุ้มครองนานเท่าใด ภาครัฐต้องมีการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมใด หรือจะช่วยเหลืออุดหนุนแก่อุตสาหกรรมใด

นโยบายการเปิดเขตการค้าเสรี ถ้าการจัดทำตั้งอยู่บนฐานของผลประโยชน์แห่งชาติอย่างแท้จริงไม่ใช่ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีความโปร่งใส หรือผ่านรัฐสภาเพื่อร่วมกันพิจารณาศึกษาให้รอบคอบถี่ถ้วนหาจุดด้อย-จุดแข็ง วิเคราะห์ความคุ้มค่ากับการสูญเสีย จากทั้งผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องให้ทั่วถึงเพียงพอ โดยไม่เร่งรัดจัดทำจนเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง และปราศจากอำนาจที่ไม่ถูกต้องแอบแฝง ก่อนที่จะทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายในเรื่องใด การแสวงหาประโยชน์จากการเปิดเขตการค้าเสรีย่อมจะสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งการประหยัดจากภาษีนำเข้า และการใช้สิทธิพิเศษทางภาษี รวมถึง การลดอุปสรรคต่างๆ จากข้อกีดกันทางการค้า เพราะคง

ไม่มีอะไรที่จะได้เพียงฝ่ายเดียวตลอดไปต้องมีได้มีเสีย ดังนั้น ผู้รับผิดชอบการจัดทำและเจรจาจะต้องพิจารณาผลกระทบให้เท่าทันกลไกจากแต่ละประเทศให้รอบด้านก่อนตัดสินใจ

อย่างไรก็ตาม การเปิดเขตการค้าเสรีไม่ได้ทำให้การใช้สินค้าฟุ่มเฟือยในประเทศลดลง การช่วยกันรณรงค์สร้างค่านิยมและความเข้าใจในการเลือกบริโภคสินค้าที่จำเป็นของประชาชนในประเทศ ให้เท่าทันเกมการค้ายุคของการบิดเบือนและการแข่งขันสูง โดยคนทั้งชาติทบทวนการหันมาใช้ชีวิตอย่างพอเพียงเลือกบริโภคสินค้าเท่าที่จำเป็น ไม่ให้สังคมตกเป็นทาสทางวัตถุหรือสมัยนิยมไปมากกว่าที่เป็นอยู่เช่นปัจจุบัน จะเป็นเกราะช่วยเป็นแนวทางป้องกันการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยหรือสินค้านำเข้าราคาถูกแต่ด้อยคุณภาพได้ดีที่สุด ความมั่นคงของชาติย่อมเกิดขึ้นซึ่งทุก ๆ ฝ่ายจะได้คลายความกังวลจากการเปิดเขตการค้าเสรีลง และไม่เดินเข้าสู่หนทางการตกเป็นทาสทางเศรษฐกิจของประเทศอื่นเพราะเป็นข้อที่น่ากลัวกว่ากันยิ่งนัก

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2549, FTA :

www : thaifta.com, กรกฎาคม 2549, 10 หน้า.

FACT BOOK เขตการค้าเสรีไทยกับ 8 ประเทศ : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์,

www : dtn.moc.go.th, สิงหาคม 2549, 9 เล่ม.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพาณิชย์, 2549, FTA :

www : Ops2.moc.go.th, กรกฎาคม 2549, 26 หน้า.

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง, 2549, สถิติการนำเข้าและส่งออก :

www : Customs.go.th, สิงหาคม 2549, 20 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548, ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม :

www : NESDB.go.th, กรกฎาคม 2548, 3 หน้า

ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549, ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ :

www : bot.or.th, มกราคม 2549, 10 หน้า.

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2549, บทความต่างๆ :

www : dpim.go.th, มกราคม 2549, 30 หน้า.

จุลสาร กพร. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม 2549, “อุปสงค์ทองคำกับ FTA หลังวิกฤตน้ำมันแพง” :

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 12 หน้า

เขตการค้าเสรีไทย-เปรู ความเป็นไปได้และประโยชน์ต่อประเทศไทย, ตุลาคม ปี 2546, สำนัก
อเมริกาและแปซิฟิก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 10 หน้า.